

SZESZITALOKKALI

MÉRTÉKTELEN ÉLÉS

ELLEN.

VOTYPKA JÓZSEF

UTAN

SZERKEZETT

MÁRIAPÓCSI MONOSTOR
KÖNYVTÁRÁNAK
P E C S É T J E

EGYHÁZI SZENT BESZÉDEK.

H. M.

által

Fiumbósy József Schörrer alkészre.

KASSÁN.

NYOMT. WERBER KÁROLY, CS. BIR. SZAB. AKADEM. KÖNYVNYOMTATÓ.

1846.

SZESZITALOKKALI

MÉRTÉKTELEN ÉLÉS

ELLEN.

VOTYPKA JÓZSEF

UTAN

SZERKEZETT

MÁRIAPÓCSI MONOSTOR
KÖNYVTÁRÁNAK
P E C S É T J E

EGYHÁZI SZENT BESZÉDEK.

H. M.

által

Fiumbósy József Schörrer alkészre.

KASSÁN.

NYOMT. WERBER KÁROLY, CS. BIR. SZAB. AKADEM. KÖNYVNYOMTATÓ.

1846.

Elég rossz; hogy életeteknek elmúlt idejében a' pogányok' szokásait követtetek hujaságban, tiltott kívánságokban, részegeskedésben, mértéktelen torkos tobzódásokban, és gonosz bálványtiszteletben élén. Epen azért idegenülnek is tőletek, és szidalmaznak benneteket, mivel már nem rohantok velok együtt ama bujálkodásnak szabóttalan szemtelenségére, kik számot fogznak adni annak, a' ki az előknek, és megholtaknak megítélésükre készen áll. *Pét. I. Lev. 4, 3. 4. 5*

Elég rossz; hogy életeteknek elmúlt idejében a' pogányok' szokásait követtetek hujaságban, tiltott kívánságokban, részegeskedésben, mértéktelen torkos tobzódásokban, és gonosz bálványtiszteletben élén. Epen azért idegenülnek is tőletek, és szidalmaznak benneteket, mivel már nem rohantok velok együtt ama bujálkodásnak szabóttalan szemtelenségére, kik számot fogznak adni annak, a' ki az előknek, és megholtaknak megítélésükre készen áll. *Pét. I. Lev. 4, 3. 4. 5*

Böjt I. Vasárnap.

És minekutána böjtölt volna negyven nap és negyven éjjel, megéhezek.
Mát. 4. 2.

Elmulván a' vétkes kedvtöltésnek, mértéktelen tobzódásnak, lármás mulatságnak, a' feslett gonoszság' üzése után ásítózó vásottságnak napjai, a' kereszténység' szellemével, az Anyaszentegyház' intézeteivel homlok egyenest ellenkező, a' hajdani, igaz Istent nem ismerő pogányoktól öröklött, és csak a' hideg, pusztá név szerinti keresztényektől évenként buzgón megtartatni szokott úgy nevezett farsangi napok, — bekövetkeztek az ájtatosságnak, Istenneli megbékélésnek, kegyelemnek napjai, az üdvösséges negyven napi böjt, mellyben az Anyaszentegyház' híveit komolyabbai figyelmezteti mind azokra, miket az Üdvözítő váltságunkért szenvedett; 's üdvösségünknek részünkrőli fogamatatos eszközölhetésére kegyesen rendelt. Ő az Isten-ség' öléből, menyei trónjáról alászállott, felséges dicsőségéből kivetkezvén, önmön mívoltját elrejtve, szolgálai, az az: emberi gyarlóságok alá vetett alakot vett magára, és ezt k.! teéretted! Ő egy ács fiának, az az: alacsony sorsból származott férjfiúnak neve alá kivánt rejtekezni, és már kisdéd korában a' dühös Herodes üldözéseinek kitéve lenni, és ezt k.! teéretted! Ő negyven nap, és negyven éjjel tűrte a' sanyarú böjtölés' kellemetlenségeit a' pusztában, imádság, és ajta-

Böjt I. Vasárnap.

És minekutána böjtölt volna negyven nap és negyven éjjel, megéhezek.
Mát. 4. 2.

Elmulván a' vétkes kedvtöltésnek, mértéktelen tobzódásnak, lármás mulatságnak, a' feslett gonoszság' üzése után ásítózó vásottságnak napjai, a' kereszténység' szellemével, az Anyaszentegyház' intézeteivel homlok egyenest ellenkező, a' hajdani, igaz Istent nem ismerő pogányoktól öröklött, és csak a' hideg, pusztá név szerinti keresztényektől évenként buzgón megtartatni szokott úgy nevezett farsangi napok, — bekövetkeztek az ájtatosságnak, Istenneli megbékélésnek, kegyelemnek napjai, az üdvösséges negyven napi böjt, mellyben az Anyaszentegyház' híveit komolyabbai figyelmezteti mind azokra, miket az Üdvözítő váltságunkért szenvedett; 's üdvösségünknek részünkrőli fogamatos eszközölhetésére kegyesen rendelt. Ő az Isten-ség' öléből, menyei trónjáról alászállott, felséges dicsőségéből kivetkezvén, önmön mívoltját elrejtve, szolgálai, az az: emberi gyarlóságok alá vetett alakot vett magára, és ezt k.! teéretted! Ő egy ács fiának, az az: alacsony sorsból származott férjfiúnak neve alá kivánt rejtekezni, és már kisdéd korában a' dühös Herodes üldözéseinek kitéve lenni, és ezt k.! teéretted! Ő negyven nap, és negyven éjjel tűrte a' sanyarú böjtölés' kellemetlenségeit a' pusztában, imádság, és ajta-

tos elmékedések által készült legszentebb hivatalához, a' megváltás fáradalmas munkájához, és ezt k. ! te éretted ! Igen terjedelmes lenne beszédem, hamind akarnám elősorolni azon kisebbséget, gyalázatot, gúnyt, hálatatlanságot, mellyet a' megátalkodott Zsidónép Jézus iránt nyilvánított, azon fáradozásokat, és sajnos fájdalmakat, mellyeket érettünk békével tűrt, azon egyszerű maga megvonását mindattól, miután az emberi szív gyakran olly feszülten vágyakodik; míg végre befejezném azt ama szomorú, 's lélekrázó jelenet' előadásával : mellyben Jézus megcsúfoltatása, megostoroztatása, tövisseli koronáztatása, és kínos keresztre feszítése után fejét lehajtván, 's kiáltván „bétellyesedett“ kiadá szent lelkét.

Ezeket tudván, és lelki szemeiddel látván k. ! milly érzelemmel, milly hálaíndulattal telik el szíved az éretted szenvedett Jézusod iránt ? vajjon visszatetsző lenne é neked valamit magadtól az ő kedveért készakarva megvonni ? milly joggal nevezed tehát magad' az ő kereszttjéről kereszténynek, ha testedet vétkes kívánsággal együtt megfeszíteni, ha magadtól semmi megtagadni nem akarsz ; látván, hogy a' te Mestered, Tanítód, Üdvözítőd minden világi ártatlan örömök' élvezésétől is magát önkint elvonnyá, ? nehezedre esne é az ő kedveért magadtól megtagadni ollymit, mi neked annyira ártalmas, káros, veszélyteljes, hogy a' miatt Jézus' minden fáradozása, fájdalma, keserű kinja, és iszonyteljes kereszthalála reád nézve haszontalan, érvénytelen ?

Mi pedig az, mit a' keresztre feszített Üdvözítőnk' kedveért magunktól megtagadni kellene ? ne kérdezősködjete, ne találgassátok : a' pálinka, és átallyában

tos elmékedések által készült legszentebb hivatalához, a' megváltás fáradalmas munkájához, és ezt k. ! te éretted ! Igen terjedelmes lenne beszédem, hamind akarnám elősorolni azon kisebbséget, gyalázatot, gúnyt, hálatatlanságot, mellyet a' megátalkodott Zsidónép Jézus iránt nyilvánított, azon fáradozásokat, és sajnos fájdalmakat, mellyeket érettünk békével tűrt, azon egyszerű maga megvonását mindattól, miután az emberi szív gyakran olly feszülten vágyakodik; míg végre befejezném azt ama szomorú, 's lélekrázó jelenet' előadásával : mellyben Jézus megcsúfoltatása, megostoroztatása, tövisseli koronáztatása, és kínos keresztre feszítése után fejét lehajtván, 's kiáltván „bétellyesedett“ kiadá szent lelkét.

Ezeket tudván, és lelki szemeiddel látván k. ! milly érzelemmel, milly hálaindulattal telik el szíved az éretted szenvedett Jézusod iránt ? vajjon visszatetsző lenne é neked valamit magadtól az ő kedveért készakarva megvonni ? milly joggal nevezed tehát magad' az ő kereszttjéről kereszténynek, ha testedet vétkes kívánsággal együtt megfeszíteni, ha magadtól semmi megtagadni nem akarsz ; látván, hogy a' te Mestered, Tanítód, Üdvözítőd minden világi ártatlan örömök' élvezésétől is magát önkint elvonnyá, ? nehezedre esne é az ő kedveért magadtól megtagadni ollymit, mi neked annyira ártalmas, káros, veszélyteljes, hogy a' miatt Jézus' minden fáradozása, fájdalma, keserű kinja, és iszonyteljes kereszthalála reád nézve haszontalan, érvénytelen ?

Mi pedig az, mit a' keresztre feszített Üdvözítőnk' kedveért magunktól megtagadni kellene ? ne kérdezősködjete, ne találgassátok : a' pálinka, és áttallyában

minden égetett szeszital, melly ha a' gyarló emberi nem' gyengeségén továbbá is olly erőt veend, mint azt naponkiut tapasztaljuk; érvénytelen az Üdvözítő' minden fáradozása, és kereszthalála; hasztalan minden eszköz, mellyet üdvösségünk megnyerhetésére kezünkbe adott; sikertelen minden, e' szent helyről előadni szokott oktatás, intés, feddés, mellyben az Evangyeliom' hirdetői szorgosan munkálkodnak, hasztalan ott minden fáradozás, hol a' pálinkának szerfeletti ivása magát befészkelte. A' pálinkának számüzve kell lenni körünkől, vonúljonbe az saját helyére a' gyógyszer-tárakba, honnét kilopódzott, 's hová tulajdonkép tartozik; csak úgy apad ki egy bő forrása az emberi nem' romlásának; csak úgy leend eloltva azon tüzláng, melly körünkben mindent kiméletlenül emészt, csak úgy leend meggyilkolva azon pokolbeli sátán, melly maga körül mindenre végveszélyt hoz.

Ugyanazért, mivel nem csak mint ember-társ és barát, hanem hivatásom szerint is mint lelki tanító köteles vagyok minden mellékes érdek, és emberi tekintet nélkül tehetségem szerint töletek eltávolítani mind azt, mi testi, 's lelki jólétetökre veszélyt hoz; használandom az alkalmat, mellyel nekem e szent böjt kínálkozik, és ennek Vasárnapin tartandó, egymásból folyó Beszédim tárgyául a' pálinka, és átallyában minden égetett szeszital ivásárolí szükséges oktatást tűzöm - ki, biztosan reménylén, hogy tanításom' folyamatja alatt egy szent félelem, 's üdvösséges rettegés hatandja-át sziveteket: nehogy az Üdvözítőnek érettetek elviseltt fájdalmít, fáradozásít, és üdvösséges intézetít magatokra nézve készakarva meghiúsítsátok. 's nehogy a' tobzódás, részegeskedés által Üdvözítő-

minden égetett szeszital, melly ha a' gyarló emberi nem' gyengeségén továbbá is olly erőt veend, mint azt naponkiut tapasztaljuk; érvénytelen az Üdvözítő' minden fáradozása, és kereszthalála; hasztalan minden eszköz, mellyet üdvösségünk megnyerhetésére kezünkbe adott; sikertelen minden, e' szent helyről előadni szokott oktatás, intés, feddés, mellyben az Evangyeliom' hirdetői szorgosan munkálkodnak, hasztalan ott minden fáradozás, hol a' pálinkának szerfeletti ivása magát befészkelte. A' pálinkának számüzve kell lenni körünkől, vonúljonbe az saját helyére a' gyógyszer-tárakba, honnét kilopódzott, 's hová tulajdonkép tartozik; csak úgy apad ki egy bő forrása az emberi nem' romlásának; csak úgy leend eloltva azon tüzláng, melly körünkben mindent kiméletlenül emészt, csak úgy leend meggyilkolva azon pokolbeli sátán, melly maga körül mindenre végveszélyt hoz.

Ugyanazért, mivel nem csak mint ember-társ és barát, hanem hivatásom szerint is mint lelki tanító köteles vagyok minden mellékes érdek, és emberi tekintet nélkül tehetségem szerint töletek eltávolítani mind azt, mi testi, 's lelki jólétetökre veszélyt hoz; használandom az alkalmat, mellyel nekem e szent böjt kínálkozik, és ennek Vasárnapin tartandó, egymásból folyó Beszédim tárgyául a' pálinka, és átallyában minden égetett szeszital ivásárolí szükséges oktatást tűzöm - ki, biztosan reménylén, hogy tanítasom' folyamatja alatt egy szent félelem, 's üdvösséges rettegés hatandja-át sziveteket: nehogy az Üdvözítőnek érettetek elviseltt fájdalmít, fáradozásít, és üdvösséges intézetít magatokra nézve készakarva meghiúsítsátok. 's nehogy a' tobzódás, részegeskedés által Üdvözítő-

tönket háladatlanul epével itassátok. Ma tehát, mintegy a' következő beszédembe való bevezetésképen elő-
adom: mennyire terjedett el körünkben az égetett
szeszitalokkali élés?

A' világ kezdetétől öt ezer év múlt el, száz meg
száz nemzet élt a' földön, egyik a' másikánál boldo-
gabb, hatalmasabb, gazdagabb, úgy mint azt a' minden
jók' osztogatójától megérdemlette, folytatta munkáit,
végezte dicső vitéz tetteit, mellyeknek emléke minket ál-
mélkodásra buzdít, és ime! nálloka' szeszitalnak se híre,
se neve nem volt. Csupán nyolcz száz év előtt Arábiá-
nak egy tartományában valaki, kinek neve nem tudá-
uk, az emberi nem' örök romlására találta-fel ezen
italt, és azt készíttetni kezdte. Két száz év telt
abban,⁷ még az csak ezen tartományban is isméretesé
lett, és más kétszáz év múlt el, még hozzánk át-
szivárgott, hol a' gyógyszer-tárokban, mint közönsé-
gesebb szer, „aqua vitae“ név alatt használtatott. Az-
után az utolsó kétszázadban imitt - amott a' gyógyszer-
tárakból a' nép közé kilopódzott; végre mintegy ötven
év előtt annyira elterjedett ezen véstzelljes találmány,
hogy a' mi időnkben már közönséges ital gyanánt hasz-
náltatik.

Ti ifjak! Kérdezzétek meg a' korosabbakat:
valjon régóta vannak é az emberek azon vélekedés-
ben, mintha szeszital nélkül többé a' munkához ked-
vök, szükséges erejük, 's állandó egészségök nem le-
hetne? bizonytal az lesz a' felelet: hogy hajdan az ő
emlékezetökre is a' szeszital honunkban csak mintegy
ritkaság volt, mellyet a' szegény ember egészsége vál-
tozása alkalmával orvosi rendelet mellett csak cseppen-
ként használt; hogy a' szeszital' nélkülözése mellett is

tönket háladatlanul epével itassátok. Ma tehát, mintegy a' következő beszédembe való bevezetésképen elő-
adom: mennyire terjedett el körünkben az égetett
szeszitalokkali élés?

A' világ kezdetétől öt ezer év múlt el, száz meg
száz nemzet élt a' földön, egyik a' másikánál boldo-
gabb, hatalmasabb, gazdagabb, úgy mint azt a' minden
jók' osztogatójától megérdemlette, folytatta munkáit,
végezte dicső vitéz tetteit, mellyeknek emléke minket ál-
mélkodásra buzdít, és ime! nálloka' szeszitalnak se híre,
se neve nem volt. Csupán nyolcz száz év előtt Arábiá-
nak egy tartományában valaki, kinek neve nem tudá-
uk, az emberi nem' örök romlására találta-fel ezen
italt, és azt készíttetni kezdette. Két száz év telt
abban,⁷ még az csak ezen tartományban is isméretesé
lett, és más kétszáz év múlt el, még hozzánk át-
szivárgott, hol a' gyógyszer-tárokban, mint közönsé-
gesebb szer, „aqua vitae“ név alatt használtatott. Az-
után az utolsó kétszázadban imitt - amott a' gyógyszer-
tárakból a' nép közé kilopódzott; végre mintegy ötven
év előtt annyira elterjedett ezen véstzelljes találmány,
hogy a' mi időnkben már közönséges ital gyanánt hasz-
náltatik.

Ti ifjak! Kérdezzétek meg a' korosabbakat:
valjon régóta vannak é az emberek azon vélekedés-
ben, mintha szeszital nélkül többé a' munkához ked-
vök, szükséges erejük, 's állandó egészségök nem le-
hetne? bizonytal az lesz a' felelet: hogy hajdan az ő
emlékezetökre is a' szeszital honunkban csak mintegy
ritkaság volt, mellyet a' szegény ember egészsége vál-
tozása alkalmával orvosi rendelet mellett csak cseppen-
ként használt; hogy a' szeszital' nélkülözése mellett is

az emberek frissek, épek, vidámok, jó kedvűek valának, 's az ég' áldása is bővebben szállott a' józan életu honflakra, mint száll most azokra, kik az Isten áldását szükségtelen, egészen nélkülözhető italtra fordítják. — És most, csak kevésé vizsgáljuk, mennyire terjedt a' szeszitalokkali élés közöttünk? Akármelly lakomán, keresztelői, menyegzői, 's temetési alkalomkor a' mámorító szeszital első helyet foglal. Útba induláskor úgy tetszik, mintha a' szeszital lenne azon őrangyal, kinek pártfogásába a' keresztény magát ajánlja. Adásvevés-kor a' pálinka azon Isten, ki az adott vett jószágot megáldja, az alkut megerősíti, megszenteli. Munka idején ez mellőzhetlen szükségnek nézetik. Szeszitalal kezdődik a' szántás, ugyanazzal végződik az aratás is. Ez után esdeklük a' férj, ásítózik az asszony, ez után kapkod a' gyerkőcz. Ez von hályogot a' szolga szemére hogy Ura ellen hívtelenséget kövessen-el, ez gyúlasztja fel az ifjában, és leányban a' tisztátalan gerjedelmet, ez ad vérszemet és bátorságot a' szegénynek a' lopásra, ezt önti magába bújának elfelejtésére; ezt nyeldeli a' tehetős, hogy ügyefogyott embertársa nyomoruságát vérszopó tigrisként minden megindulás nélkül nézhesse. A' szeszital alkalom és út minden rosszra, 's még is fájdalom! olly időt élünk, mellyben csak az a' jószívü adakozó ember, ki szeszitalal kínál, vagy arra valót ad!

De a' mi ezen gonoszságot utálatosabbá, kárhuzatosabbá teszi, az hogy épen az Istennek szentelt napok, az Ünnepek és Vasárnapok azok, mellyeken ezen bünforrás leginkább kiárad. Azon rövid, egy orányi nyilvános isteni tisztelettételre rendelt idő is vajmi unalmas azoknak, kik a' templomból egyenesen a' csapszékbe siet-

az emberek frissek, épek, vidámok, jó kedvűek valának, 's az ég' áldása is bővebben szállott a' józan életu honflakra, mint száll most azokra, kik az Isten áldását szükségtelen, egészen nélkülözhető italtra fordítják. — És most, csak kevésé vizsgáljuk, mennyire terjedt a' szeszitalokkali élés közöttünk? Akármelly lakomán, keresztelői, menyegzői, 's temetési alkalomkor a' mámorító szeszital első helyet foglal. Útba induláskor úgy tetszik, mintha a' szeszital lenne azon őrangyal, kinek pártfogásába a' keresztény magát ajánlja. Adásvevés-kor a' pálinka azon Isten, ki az adott vett jószágot megáldja, az alkut megerősíti, megszenteli. Munka idején ez mellőzhetlen szükségnek nézetik. Szeszitalal kezdődik a' szántás, ugyanazzal végződik az aratás is. Ez után esdeklük a' férj, ásítózik az asszony, ez után kapkod a' gyerkőcz. Ez von hályogot a' szolga szemére hogy Ura ellen hívtelenséget kövessen-el, ez gyúlasztja fel az ifjában, és leányban a' tisztátalan gerjedelmet, ez ad vérszemet és bátorságot a' szegénynek a' lopásra, ezt önti magába bújának elfelejtésére; ezt nyeldeli a' tehetős, hogy ügyefogyott embertársa nyomoruságát vérszopó tigrisként minden megindulás nélkül nézhesse. A' szeszital alkalom és út minden rosszra, 's még is fájdalom! olly időt élünk, mellyben csak az a' jószívü adakozó ember, ki szeszitalal kínál, vagy arra valót ad!

De a' mi ezen gonoszságot utálatosabbá, kárhuzatosabbá teszi, az hogy épen az Istennek szentelt napok, az Ünnepek és Vasárnapok azok, mellyeken ezen bünforrás leginkább kiárad. Azon rövid, egy orányi nyilvános isteni tisztelettételre rendelt idő is vajmi unalmas azoknak, kik a' templomból egyenesen a' csapszékbe siet-

nek, mintha az ő bálványuk, mellynek oly buzgón tömjéneznek, ez által is tetemes rövidséget szenvedne; az Ünnepek és Vasárnapok már alig nevezhetők Úrnapjainak, mert ezeken a' csaplárosok körül úgy ugrál, tapsol, vigadozik a' kereszténység, mint hajdan az aranyborjú előtt a' zsidóság; azokban helyezi minden reményét, azoknak bókol, azokhoz folyamodik, nállok keresi minden örömét, vigasztalását, a' mi több, az ifjúság és gyermekek is ezen bálványnak áldoztatnak már, sőt az asszonyok is, kiknek a' szemérmesség, józanság eddig inkább tulajdonuk volt, elfelejtkezve minden szemérméről, e' szent napokon a' csapszékbe gyülekeznek, és mint a' vásott életű férjfiak becsületöket, jó híreket, nevöket, eszöket, egészségöket ezen bálványnak kiméletlenül feláldozzák. Valóban ezen mámorító ital hasonló azon ellenséghez, melly Sz. Péter I. Lev. 5. 8. szerint „mint az ordító oroszlán körüljár, keresvén, kít elnyelhessen,“ mellynek ártalmait ellen keresztény éberséggel és józansággal kell magunkat védelmeznünk.

Ha valamely veszedelmes betegség, mirigy ütnebe, 's terjedezne honunkban, melly minket, és szerettinket kora, hirtelen halállal fenyegetne, milly félelem, rettegés fogna el bennünket, menyire keresnénk az értelmes orvost, és kutatnánk a' hasznos szert! Ha hirtelen tűzvész támadna körünkben, és lakjainkat, épületeinket, szegénységünket e' pusztító elem' martalékjává válni keservesen szemlélnénk, melly igen kulcsolnánk kezeinket az ég felé, 's esdekelnénk segélyért! Ha a' dühöngő szélvész, zápor, jég, és az idő egyéb változása minket, marháinkat, mezei termésünket veszéllyel, elpusztulással, drágasággal, éhséggel fo-

nek, mintha az ő bálványuk, mellynek oly buzgón tömjéneznek, ez által is tetemes rövidséget szenvedne; az Ünnepek és Vasárnapok már alig nevezhetők Úrnapjainak, mert ezeken a' csaplárosok körül úgy ugrál, tapsol, vigadozik a' kereszténység, mint hajdan az aranyborjú előtt a' zsidóság; azokban helyezi minden reményét, azoknak bókol, azokhoz folyamodik, nállok keresi minden örömét, vigasztalását, a' mi több, az ifjúság és gyermekek is ezen bálványnak áldoztatnak már, sőt az asszonyok is, kiknek a' szemérmetség, józanság eddig inkább tulajdonuk volt, elfelejtkezve minden szemérméről, e' szent napokon a' csapszékbe gyülekeznek, és mint a' vásott életű férjfiak becsületöket, jó híreket, nevöket, eszöket, egészségöket ezen bálványnak kiméletlenül feláldozzák. Valóban ezen mámorító ital hasonló azon ellenséghez, melly Sz. Péter I. Lev. 5. 8. szerint „mint az ordító oroszlán körüljár, keresvén, kít elnyelhessen,“ mellynek ártalmait ellen keresztény éberséggel és józansággal kell magunkat védelmeznünk.

Ha valamely veszedelmes betegség, mirigy ütnebe, 's terjedezne honunkban, melly minket, és szerettinket kora, hirtelen halállal fenyegetne, milly félelem, rettegés fogna el bennünket, menyire keresnénk az értelmes orvost, és kutatnánk a' hasznos szert! Ha hirtelen tűzvész támadna körünkben, és lakjainkat, épületeinket, szegénységünket e' pusztító elem' martalékjává válni keservesen szemlélnénk, melly igen kulcsolnánk kezeinket az ég felé, 's esdekelnénk segélyért! Ha a' dühöngő szélvész, zápor, jég, és az idő egyéb változása minket, marháinkat, mezei termésünket veszéllyel, elpusztulással, drágasággal, éhséggel fo-

nyezetné, menyire hívának segítségre mindenkit, ki rajtunk segíthetne, és ha ki illy szigorú körülményekben tettel, tanáccsal, utasítással, melly szerint a' közelgető veszélytől menekedhetnénk, nekünk segedelmünkre lenne, valljon irgalmas tetteért szivünk örök hálát nékie nem buzogna, valljon az ő tanácsát, útmutatását el nem fogadnók, nem követnők? Szerettim! veszedelmes láz harapódzott el közöttünk, melly nem csak testi, de lelki éltünket is roncsolja; rémitő tűzvész dühöng körünkben, melly nem csak lakjainkat, épületeinket hamvasztja; hanem testünket, lelkünket is emésztí. Ezen tűzveszély a' szeszital, mint azt e' bõjti tanításaimból bővebben megérthetenditek.

Azért használandom a' jó alkalmat, mellyet állításom' bebizonyítására nekem e' szent bõjt nyújt, és e' szent helyről harcolni fogok ezen tűzvész ellen, melly olly irtoztató módon ront, veszteget, emészt minket; harcolni fogok mindaddig, míg állításom igazléte felől meg nem győződök, és meg nem ismeritek azon iszszonyu kárt, romlást, veszedelmet, mellyet okoz a' tulságos szeszital, harcolni fogok; még nem csak e' bõjtre, hanem egész életetökre, is a' mámorító szeszitaltöli tartozkodás ellen, és míg a' keresztény mértékletesség' józanság' követését meg nem fogadjátok, azon élő Isten előtt, ki minket drága sz. vérével megváltott, a' bûn' szennyétől megmosott, megtisztított, és elrendelt, egészen más felségesebb dolgokra, valódibb örömek' élvezésére, mint a' mellyekre az embert ezen kártékony ital vezeti. Amen.

nyezetné, menyire hívának segítségre mindenkit, ki rajtunk segíthetne, és ha ki illy szigorú körülményekben tettel, tanáccsal, utasítással, melly szerint a' közelgető veszélytől menekedhetnénk, nekünk segédelmünkre lenne, valljon irgalmas tetteért szivünk örök hálát nékie nem buzogna, valljon az ő tanácsát, útmutatását el nem fogadnók, nem követnők? Szerettim! veszedelmes láz harapódzott el közöttünk, melly nem csak testi, de lelki életünket is roncsolja; rémitő tűzvész dühöng körünkben, melly nem csak lakjainkat, épületeinket hamvasztja; hanem testünket, lelkünket is emésztí. Ezen tűzveszély a' szeszital, mint azt e' bőjti tanításaimból bővebben megérthetenditek.

Azért használandom a' jó alkalmat, mellyet állításom' bebizonyítására nekem e' szent bőjt nyújt, és e' szent helyről harcolni fogok ezen tűzvész ellen, melly olly irtoztató módon ront, veszteget, emészt minket; harcolni fogok mindaddig, míg állításom igazléte felől meg nem győződök, és meg nem ismeritek azon iszszonyu kárt, romlást, veszedelmet, mellyet okoz a' tulságos szeszital, harcolni fogok; még nem csak e' bőjtre, hanem egész életetökre, is a' mámorító szeszitaltöli tartozkodás ellen, és míg a' keresztény mértékletesség' józanság' követését meg nem fogadjátok, azon élő Isten előtt, ki minket drága sz. vérével megváltott, a' bűn' szennyétől megmosott, megtisztított, és elrendelt, egészen más felségesebb dolgokra, valódibb örömek' élvezésére, mint a' mellyekre az embert ezen kártékony ital vezetí. Amen.

Böjt II. Vasárnap.

Uram! jó nekünk itt lennünk; ha akarod, készítünk itt három hajlékot: neked egyet, Mózesnek egyet, és Illésnek egyet. *Mát 17, 4.*

Kegyes Üdvöztők felséges dicsőségének csak egy részeoskéjét mutatá meg három tanítványinak a Tábor hegyen, és ime! már csak ennek is megszemlélésére egyik közülök, Péter; elfelejt, megvet mindent, mi neki e' földön kedves vala abhoz visszatérni nem kívánkozik, hanem örömmel kiáltja: „Uram jó nekünk itt lennünk.“

Vajjon Szerettim! leszünk e mi részesei Jézus' ezen dicsőségének? Az Isten azt akarja, hogy ezen dicsőségnek örökösi legyünk. Ugyan is Sz. Pál Ap. I. Tim. lev. 2, 4. tanítása szerint „az Isten' akarátja hogy minden ember üdvözüljön, és az igasság' ismételére jusson.“ — Sőt a' bűnös is eljuthat még ezen dicsőséghez, mert így szól az Úr Isten Ezekiel Prófétája által 33, 11. a' mint én élek, úgy nem akarom az istentelen' halálát, hanem inkább hogy az istentelen megtérjen az ő útjáról, és éljen.“ Szóval: azért lett emberré az Isten' fia, azért adta magát a' kínos kereszt-halálra, hogy: „minden, valaki ő benne hiszen, elne vesszen, hanem örök élete légyen.“ Ján. 3, 15. Eljutunk é tehát bizonylyal a' Jézus' dicsőségéhez, az örök élethez? Az Isten minden kivétel nélkül azt akarja, ha csak mi akarjuk, ha csak mi eltávolítunk magunktól mindent, mi az Isten' akarátja teljesítését,

Böjt II. Vasárnap.

Uram! jó nekünk itt lennünk; ha akarod, készítünk itt három hajlékot: neked egyet, Mózesnek egyet, és Illésnek egyet. *Mát 17, 4.*

Kegyes Üdvöztők felséges dicsőségének csak egy részeoskéjét mutató meg három tanítványinak a Tábor hegyen, és ime! már csak ennek is megszemlélésére egyik közülök, Péter; elfelejt, megvet mindent, mi neki e' földön kedves vala abhoz visszatérni nem kívánkozik, hanem örömmel kiáltja: „Uram jó nekünk itt lennünk.“

Vajjon Szerettim! leszünk e mi részesei Jézus' ezen dicsőségének? Az Isten azt akarja, hogy ezen dicsőségnek örökösai legyünk. Ugyan is Sz. Pál Ap. I. Tim. lev. 2, 4. tanítása szerint „az Isten' akarhatja hogy minden ember üdvözüljön, és az igasság' ismeretére jusson.“ — Sőt a' bűnös is eljuthat még ezen dicsőséghez, mert így szól az Úr Isten Ezekiel Prófétája által 33, 11. a' mint én élek, úgy nem akarom az istentelen' halálát, hanem inkább hogy az istentelen megtérjen az ő útjáról, és éljen.“ Szóval: azért lett emberré az Isten' fia, azért adta magát a' kínos kereszt-halálra, hogy: „minden, valaki ő benne hiszen, elne vesszen, hanem örök élete legyen.“ Ján. 3, 15. Eljutunk é tehát bizonylyal a' Jézus' dicsőségéhez, az örök élethez? Az Isten minden kivétel nélkül azt akarja, ha csak mi akarjuk, ha csak mi eltávolítunk magunktól mindent, mi az Isten' akarhatja teljesítését,

következőleg ezen végnélküli örömben való bemene-
telünket meggátolhatná. — Mert az Üdvözítő' szavai-
ként Mát. 7, 21. „Nem minden a' ki mondja nekem:
Uram! Uram! mégyen bé menyeknek országába; ha-
nem, a' ki az atyának, ki menyekben vagyon, aka-
ratját cselekszi, az megyen be menyeknek országába.“

És mi az vajjon, mi az Isten' akaratja teljesítésé-
ben nekünk akadályt tehetne? Szavainnak hidjete-
k, hogy a' szeszital azon súlyos teher, melly gyenge
vállainkat szerfelett nyomja, melly minket az örök
életre vezető útról fentartóztat 's üdvösségünk' kere-
sését velünk gyakran elhanyagoltatja, úgy annyira,
hogy ha a' szeszitalokkal visszaélésnek véget nem
vetünk, hasztalanok kegyes Üdvözítőnknek lelkünk
örök java, és dicsősége felőli minden fenséges igére-
tei. A' szeszitalnak messze kell távoznia körünkből,
ennek incselkedései, ámitgatásai ellen magunkat fo-
gadással kell védelmeznünk; — különben nem lehet re-
ményünk az örök élethez, a' végtelen örömhez, mellyet
számunkra készített az Isten' F'ija kereszthalála által.

Hogy pedig ne gondoljátok, mintha valami külö-
nös tárgyat vitatnék, midőn a' szeszital, 's azzali tulsá-
gos élés ellen e' szent helyről szót emelek, hogy ne
gondoljátok, mintha csupán tinéktek kellene őrizked-
netek azon dühöngő tűzvészről, azon sorvasztó láztól,
melly testi, 's lelki javatok ellen agyarkodik, meg-
mutatom mai beszédemben: hogy már több Tartományok'
lakosi magokba szállván, a' szeszitalal egészen fel-
hagytak, és ovakodnak azon veszélytől, mellyel az
égetett italok az emberi nemzetet fenyegetik.

következőleg ezen végnélküli örömben való bemene-
telünket meggátolhatná. — Mert az Üdvözítő' szavai-
ként Mát. 7, 21. „Nem minden a' ki mondja nekem:
Uram! Uram! mégyen bé menyeknek országába; ha-
nem, a' ki az atyának, ki menyekben vagyon, aka-
ratját cselekszi, az megyen be menyeknek országába.“

És mi az vajjon, mi az Isten' akaratja teljesítésé-
ben nekünk akadályt tehetne? Szavainnak hidjete-
k, hogy a' szeszital azon súlyos teher, melly gyenge
vállainkat szerfelett nyomja, melly minket az örök
életre vezető útról fentartóztat 's üdvösségünk' kere-
sését velünk gyakran elhanyagoltatja, úgy annyira,
hogy ha a' szeszitalokkal visszaélésnek véget nem
vetünk, hasztalanok kegyes Üdvözítőnknek lelkünk
örök java, és dicsősége felőli minden fenséges igére-
tei. A' szeszitalnak messze kell távoznia körünkből,
ennek incselkedései, ámitgatásai ellen magunkat fo-
gadással kell védelmeznünk; — különben nem lehet re-
ményünk az örök élethez, a' végtelen örömhez, mellyet
számunkra készített az Isten' F'ija kereszthalála által.

Hogy pedig ne gondoljátok, mintha valami külö-
nös tárgyat vitatnék, midőn a' szeszital, 's azzali tulsá-
gos élés ellen e' szent helyről szót emelek, hogy ne
gondoljátok, mintha csupán tinéktek kellene őrizked-
netek azon dühöngő tűzvészről, azon sorvasztó láztól,
melly testi, 's lelki javatok ellen agyarkodik, meg-
mutatom mai beszédemben: hogy már több Tartományok'
lakosi magokba szállván, a' szeszitalal egészen fel-
hagytak, és ovakodnak azon veszélytől, mellyel az
égetett italok az emberi nemzetet fenyegetik.

Napnyugot felé Németországon keresztül utazva, eljutván a' tengerhez, mellyen harmincz napi hajókázásunk után elérnénk a' világ' negyedik részét, Amerikát; itt a' szárazon az egyesültt amerikai Státusokon keresztül mintegy kétszáz harmincz mértföldet menvén, azon pusztá sivatag tartományhoz jutva, mellyben a' vademberek barlangokban lappangván ide 's tova kóborolnak, vadászatból és holmi emberi szorgalom nélkül termő gyümölcsökből éldegelnek, és a' mi legszomorítóbb pogányságban, eredeti nyerseségekben fetrengenek. E' vad nemzeteket amaz amerikai egyesültt Státusok' lakosi olykor-olykor meglátogatják, és nékiek szeszitalt visznek, hogy azzal őket elámitván, töllök annál több, vadászat által szerzett drága bőroket kicsalhassanak. E' szerencsétlen vademberek lassankint a' szeszitalt annyira megkedvelték, hogy azt leírni alig lehet. De az Istennek mérhetetlen irgalmasságából épen a' mi időnkben kezd az igaz vallás közöttük terjedezni. — Egész Európából, sőt Magyarhonból is több lelkitanítók valódi apostolokként buzgó elszántsággal vándorolnak e pogány nemzetekhez, hogy őket a' setétség hatalma alól megszabadítsák, és az Isten' Fia' országába, azaz: az Anyaszentegyház' kebelébe általvigyék. Kol. 1, 13. — E' buzgó lelkészek, — úgy nevezett Missionariusok, Tértítők — velünk a' mi gyalázatunkra közlik: hogy azon ételben, italban mértéktelen vadpogányokból csudálatosan mértékletes, józan emberek válnak, mihelyt az igaz hitnek világa szívöket és lelköket meghatja; elanyira, hogy azon maszlagtól — a' szeszitalt értem — melly az előtt őket mód nélkül vesztegette, gondosan őrizkednek, és annak ellentmondanak. Most vegyük fontolóra! így cse-

Napnyugot felé Németországon keresztül utazva, eljutván a' tengerhez, mellyen harmincz napi hajókázásunk után elérnénk a' világ' negyedik részét, Amerikát; itt a' szárazon az egyesültt amerikai Státusokon keresztül mintegy kétszáz harmincz mértföldet menvén, azon pusztá sivatag tartományhoz jutva, mellyben a' vademberek barlangokban lappangván ide 's tova kóborolnak, vadászatból és holmi emberi szorgalom nélkül termő gyümölcsökből éldegelnek, és a' mi legszomorítóbb pogányságban, eredeti nyerseségökben fetrengenek. E' vad nemzeteket amaz amerikai egyesültt Státusok' lakosi olykor-olykor meglátogatják, és nékiek szeszitalt visznek, hogy azzal őket elámitván, töllök annál több, vadászat által szerzett drága bőroket kicsalhassanak. E' szerencsétlen vademberek lassankint a' szeszitalt annyira megkedvelték, hogy azt leírni alig lehet. De az Istennek mérhetetlen irgalmasságából épen a' mi időnkben kezd az igaz vallás közöttük terjedezni. — Egész Európából, sőt Magyarhonból is több lelkitanítók valódi apostolokként buzgó elszántsággal vándorolnak e pogány nemzetekhez, hogy őket a' setétség hatalma alól megszabadítsák, és az Isten' Fia' országába, azaz: az Anyaszentegyház' kebelébe általvigyék. Kol. 1, 13. — E' buzgó lelkészek, — úgy nevezett Missionariusok, Térítők — velünk a' mi gyalázatunkra közlik: hogy azon ételben, italban mértéktelen vadpogányokból csudálatosan mértékletes, józan emberek válnak, mihelyt az igaz hitnek világa szivöket és lelköket meghatja; elanyira, hogy azon maszlagtól — a' szeszitalt értem — melly az előtt őket mód nélkül vesztegette, gondosan őrizkednek, és annak ellentmondanak. Most vegyük fontolóra! így cse-

lepszik, így változik viselkedésében a' vad pogány ember, mihelyt kereszténnyé lesz, és nálunk annyi templom, iskola, keresztény tanítás milly változást szül? vajjon nem kellene é megilletődnünk, valahányszor ezen ártalmas itálról szót hallunk? avagy ne ismerje é meg egy keresztény azt, miről egy vad pogány oly könnyen meggyőződik? t. i. hogy a' szeszitallali korlátlan élés nem szükséges, mellőzhető, haszontalan; sőt az emberi nemzet ideigi 's örök romlására alkalmat nyújt, és a' keresztény étellel semmi esetre öszve nem férhet. Szégyen, örök szégyen lenne, ha egy vad-pogány jobban, 's értelmesebben tudná megfontolni, és követni: mi ártalmas, vagy üdvösséges az embernek; mint egy tanult, felvilágosodott keresztény?

Figyelemre méltók azok is, kik az Anyaszent-egyház' kebeléhez ugyan nem tartoznak, mindazáltal magok között társaságokat, mérsékleti egyleteket alakítanak, mellyekbe lépni kívánók a' szeszitalról önként lemondanak, és másokat is példájuk' követésére buzdítanak. Illy mérsékleti egyletek Amerikában mint egy hús év előtt kezdődtek, és ma is nagy haszonnal divatoznak. Német, és Svéd országokban is a' szeszital ellen harcz kezdődik, mi említést érdemel azok' véleményének megczáfolására is, kik állítják, mintha a' szeszital a' hidegebb tartományokban szükséges, vagy legalább nem olly ártalmas lenne, holott Svéd ország egy a' leghidegebb éghajlatu tartományok közül. E' tartományok' lakosi, ámbár nem hitsorsosaink, kik mind azt mi üdvös, szent, és Istennek tetsző, Krisztus igaz hiveitől tanulják; csak olly veszélyes tárgyban mint a' szeszitallali tulságos élés lennének vigyázóbbak, lelkiismeretesebbek a' Krisztus

lekszlik, így változik viselkedésében a' vad pogány ember, mihelyt kereszténnyé lesz, és nálunk annyi templom, iskola, keresztény tanítás mily változást szül? vajjon nem kellene é megilletődnünk, valahányszor ezen ártalmas italról szót hallunk? avagy ne ismerje é meg egy keresztény azt, miről egy vad pogány oly könnyen meggyőződik? t. i. hogy a' szeszitalról való korlátlan élés nem szükséges, mellőzhető, haszontalan; sőt az emberi nemzet ideigi 's örök romlására alkalmat nyújt, és a' keresztény étellel semmi esetre öszve nem férhet. Szégyen, örök szégyen lenne, ha egy vad-pogány jobban, 's értelmesebben tudná megfontolni, és követni: mi ártalmas, vagy üdvösséges az embernek; mint egy tanult, felvilágosodott keresztény?

Figyelemre méltók azok is, kik az Anyaszent-egyház' kebeléhez ugyan nem tartoznak, mindazáltal magok között társaságokat, mérsékleti egyleteket alakítanak, mellyekbe lépni kívánók a' szeszitalról önként lemondanak, és másokat is példájuk' követésére buzdítanak. Illy mérsékleti egyletek Amerikában mint egy hús év előtt kezdődtek, és ma is nagy haszonnal divatoznak. Német, és Svéd országokban is a' szeszital ellen harcz kezdődik, mi említést érdemel azok' véleményének megczáfolására is, kik állítják, mintha a' szeszital a' hidegebb tartományokban szükséges, vagy legalább nem olly ártalmas lenne, holott Svéd ország egy a' leghidegebb éghajlatu tartományok közül. E' tartományok' lakosi, ámbár nem hitsorsosaink, kik mind azt mi üdvös, szent, és Istennek tetsző, Krisztus igaz hiveitől tanulják; csak olly veszedelmes tárgyban mint a' szeszitalról való tulságos élés lennének vigyázóbbak, lelkiismeretesebbek a' Krisztus

igaz liveinél? Azért ne csudálkozzatok hogy ezen kihágás ellen pásztori szavamat felemelem, mivel sz. Pál Ap. szerint: „mint Krisztusnak képviselője követésben járok, és mintegy az Isten tanít általam titeket II. Kor. lev. 5, 20. Bátran említhetem az Üdvözítő által az Evangyeliom' hirdetésére szétküldött Tanítványinak szavait Luk. 10, 16. „A' ki titeket halgat, engem' halgat.“ Ne is gondoljátok, mintha engem valamely új parancs kötelezne e' tárgyban bővebb értekezésre azon kívül, melyet sz. Pál Ap. Tim. II. lev. 4, 5. szivemre kötött: „Te pedig ébren vigyázz minden körülményekben — — szorgalmasan gyakorold a' vallás köztanítónak hivatalát, szolgálatodnak tökéletesen eleget tégy.“ Lehetne é azért közöttetek valaki olly könnyelmű, ki ezen vétkes dologban fedésemet, intésemet nem méltánylaná, csak azért; hogy a' szeszitallali élés nálunk oly közönségesé lett? e' szerint félnem kell, nehogy Üdvözítőnk azon fenyegetése rajtunk bétellyesedjék: „Mondom néktek; hogy sokan eljönnek napkeletről és napnyugotról, és letelepednek Ábrahámmal, Isákkal, és Jákóbbal menyeknek országában; az ország fiai pedig kivettetnek a' külső setéségre, ott leszen sirás, és fogak' esikorgatása. Máté 8, 11, 12.

Végre felhozom még Irlandi keresztény katolikus atyánkfiait. Irland egy Angolország megett fekvő nagy sziget. Ezen országban a' Krisztus igaz Anyaszentegyháza, az akkori uralkodó fejedelem nyolczadik Henrik által nagy veszteséget szenvedett. Ugyan is ezen király nem csak maga pártolt el az igaz hittől; hanem a' katolikusokat is sanyargatta, üldözte, és az ő elnyomatásukat, kiirtásukat e' végre kiadott törvények-

igaz liveinél? Azért ne csudálkozzatok hogy ezen kihágás ellen pásztori szavamat felemelem, mivel sz. Pál Ap. szerint: „mint Krisztusnak képviselője követésben járok, és mintegy az Isten tanít általam titeket II. Kor. lev. 5, 20. Bátran említhetem az Üdvözítő által az Evangyeliom' hirdetésére szétküldött Tanítványinak szavait Luk. 10, 16. „A' ki titeket halgat, engem' halgat.“ Ne is gondoljátok, mintha engem valamely új parancs kötelezne e' tárgyban bővebb értekezésre azon kívül, melyet sz. Pál Ap. Tim. II. lev. 4, 5. szivemre kötött: „Te pedig ébren vigyázz minden körülményekben — — szorgalmasan gyakorold a' vallás köztanítónak hivatalát, szolgálodnak tökéletesen eleget tégy.“ Lehetne é azért közöttetek valaki olly könnyelmű, ki ezen vétkes dologban fedésemet, intésemet nem méltánylaná, csak azért; hogy a' szeszitalhali élés nálunk oly közönségesé lett? e' szerint félnem kell, nehogy Üdvözítőnk azon fenyegetése rajtunk bétellyesedjék: „Mondom néktek; hogy sokan eljönnek napkeletről és napnyugotról, és letelepednek Ábrahámmal, Isákkal, és Jákóbbal menyeknek országában; az ország fiai pedig kivettetnek a' külső setéségre, ott leszen sirás, és fogak' esikorgatása. Máté 8, 11, 12.

Végre felhozom még Irlandi keresztény katolikus atyánkfiait. Irland egy Angolország megett fekvő nagy sziget. Ezen országban a' Krisztus igaz Anyaszentegyháza, az akkori uralkodó fejedelem nyolczadik Henrik által nagy veszteséget szenvedett. Ugyan is ezen király nem csak maga pártolt el az igaz hittől; hanem a' katolikusokat is sanyargatta, üldözte, és az ő elnyomatásukat, kiirtásukat e' végre kiadott törvények-

kel is elősegítette. Egyedül az Irlandi Katolikusok férjfiasan állottak-ellen ezen csábitónak, minden üldözést, gyalázatot mai napig békével törvén inkább, sem hogy az Anyaszentegyháztól elszakadnának. És azért ezen nemzet az igaz Anyaszentegyház' ékességének méltán mondathatik.

Ezen hívek között is a' szeszital több ideig tetemes károkat okozott, főleg ez utolsó években, midőn az előbbeni üldözés lassankint enyhülni kezdett, míg végre néhány év előtt tökéletesen megszűnt. De ezen szeszital kegyetlen pusztításait közöttök nem sokáig üzhette. Ugyan is ott a' mi időnkben a' szeszitalokkali élés ellen felszóllalt Mathev Theobald sz. Domonkosról nevezett rendű szerzetes, a' ki, mint valódi Apostol megjárván a' tartomány' minden részét, hevesen szónokol a' szeszital' csábitó ereje 's tulajdonsága ellen, oly sikerrel, hogy nem régen bizonyos helyen egy nap harmincz ezer ember tett előtte fogadást, hogy a' szeszitaltól ovakodni, és másokat is az avvali éléstől el vonni akarnak. Sion 1840, 22. szám. E dicséretes példát követték szomszéd Lengyelhon' lakosi is, kik megfontolván e' mámorító italból testi és lelki jólétekre háramló iszonyú károkat, esküvel kötelezték magokat az avvali élés ellen; sőt már kedves honunkban is több helyeken alakultak mérsékleti egyletek, mellyeknek főczéljuk az égetett italoktól megtartóztatás, és józan életnek követése.

Vajmi nagy dicsőség lenne reánk nézve is Szeretűim! ha a' mi gyülekezetünk is ezen dicséretes példák által lelkesítve, illy mérsékleti egyletet alakítana! „Ha ki utánnam akar jönni, tagadja meg magát“ szóll az Üdv. Mát. 16, 24. azaz: ne azt cselekedje, mi testi

kel is elősegítette. Egyedül az Irlandi Katolikusok férjfiasan állottak-ellen ezen csábitónak, minden üldözést, gyalázatot mai napig békével törvén inkább, sem hogy az Anyaszentegyháztól elszakadnának. És azért ezen nemzet az igaz Anyaszentegyház' ékességének méltán mondathatik.

Ezen hívek között is a' szeszital több ideig tetemes károkat okozott, főleg ez utolsó években, midőn az előbbeni üldözés lassankint enyhülni kezdett, míg végre néhány év előtt tökéletesen megszűnt. De ezen szeszital kegyetlen pusztításait közöttök nem sokáig üzhette. Ugyan is ott a' mi időnkben a' szeszitalokkali élés ellen felszóllalt Mathev Theobald sz. Domonkosról nevezett rendű szerzetes, a' ki, mint valódi Apostol megjárván a' tartomány' minden részét, hevesen szónokol a' szeszital' csábitó ereje 's tulajdonsága ellen, oly sikerrel, hogy nem régen bizonyos helyen egy nap harmincz ezer ember tett előtte fogadást, hogy a' szeszitaltól ovakodni, és másokat is az avvali éléstől el vonni akarnak. Sion 1840, 22. szám. E dicséretes példát követték szomszéd Lengyelhon' lakosi is, kik megfontolván e' mámorító italból testi és lelki jólétekre háramló iszonyú károkat, esküvel kötelezték magokat az avvali élés ellen; sőt már kedves honunkban is több helyeken alakultak mérsékleti egyletek, mellyeknek főczéljuk az égetett italoktól megőrzés, és józan életnek követése.

Vajmi nagy dicsőség lenne reánk nézve is Szeretűim! ha a' mi gyülekezetűnk is ezen dicséretes példák által lelkesítve, illy mérsékleti egyletet alakítana! „Ha ki utánnam akar jönni, tagadja meg magát“ szöll az Üdv. Mát. 16, 24. azaz: ne azt cselekedje, mi testi

indulatinak kedvez, hanem mit az Isten akar, és parancsol, bár az neki nehezen essék is, minthogy a' Krisztus igaz hívei sok ártatlan örömek' élvezésétől is magokat önként megvonják, ellentálván kívánságaiknak. És vajjon lehetséges é hogy Jézus' ezen parancsát hallván, kívánságinknak továbbá is engedjünk oly dologban, melly az ő érettünk eltürtt szenvedését, és fáradtságos munkáit reánk nézve érvénytelenekké teszi? Avagy lehetséges é, hogy mi más atyánkfiait, szomszédinkat a' gonoszság' fertőjéből kivergődni, felkelni látnánk, és magunk ezen fejünkre örök veszélyt hozó, 's elnyeléssel fenyegető ocsmány moesárban fetrengenénk, vagy talán kényünkre hevernénk?

Ébredjünk fel tehát Szerettim! mi is vétkes szendergésünkből, és mit a' vademberek, hittől szakadtak, Irland, és Lengyelhon' hitünket követő lakosi saját hasznukra, és megszentelésök' sikeresebb eszközhetésére oly dicséretesen megvetettek, azt mi is, Krisztusnak igaz hívei, az ő isteni tetszése megnyeréseért magunktól eltávolítani igyekezzünk. Ne várjuk: hogy a' polgári hatalom más országok' példájá-kint a' szeszitallali éléstől minket eltiltson; ne várjuk: hogy a' Kormány közbenvetése által ezen ártalmas ital' kiküszöbölésére, és mérsékleti egyletek' alakítására lépéseket tegyen; hanem jó eleve csináljunk érdemet a' szükségből, tegyük azt önönmagunktól, ne feledjük, hogy nincsen vásottabb szívű ember, mint ki csak azért nem vétkezik, mert nem vétkezhetik. Nem czélzok fáradalmas törekvésem által egyéb nyereségre, mint a' ti lelketek' örök java' megnyerésére. Lelketeket keresem, melynek keresésére, és üdvö-

indulatinak kedvez, hanem mit az Isten akar, és parancsol, bár az neki nehezen essék is, minthogy a' Krisztus igaz hívei sok ártatlan örömek' élvezésétől is magokat önként megvonják, ellentárván kívánságaiknak. És vajjon lehetséges é hogy Jézus' ezen parancsát hallván, kívánságinknak továbbá is engedjünk oly dologban, melly az ő érettünk eltürtt szenvedését, és fáradtságos munkáit reánk nézve érvénytelenekké teszi? Avagy lehetséges é, hogy mi más atyánkfiait, szomszédinkat a' gonoszság' fertőjéből kivergődni, felkelni látnánk, és magunk ezen fejünkre örök veszélyt hozó, 's elnyeléssel fenyegető ocsmány moesárban fetrengenénk, vagy talán kényünkre hevernénk?

Ébredjünk fel tehát Szerettim! mi is vétkes szendergésünkből, és mit a' vademberek, hittől szakadtak, Irland, és Lengyelhon' hitünket követő lakosi saját hasznukra, és megszentelésök' sikeresebb eszközhetésére oly dicséretesen megvetettek, azt mi is, Krisztusnak igaz hívei, az ő isteni tetszése megnyeréseért magunktól eltávolítani igyekezzünk. Ne várjuk: hogy a' polgári hatalom más országok' példájá-kint a' szeszitallali éléstől minket eltiltson; ne várjuk: hogy a' Kormány közbenvetése által ezen ártalmas ital' kiküszöbölésére, és mérsékleti egyletek' alakítására lépéseket tegyen; hanem jó eleve csináljunk érdemet a' szükségből, tegyük azt önönmagunktól, ne feledjük, hogy nincsen vásottabb szívű ember, mint ki csak azért nem vétkezik, mert nem vétkezhetik. Nem czélzok fáradalmas törekvésem által egyéb nyereségre, mint a' ti lelketek' örök java' megnyerésére. Lelketeket keresem, melynek keresésére, és üdvö-

zítésére Jézus e' világra jött; lelketeket keresem, mellynek ölelésére a' kereszten függő Jézus szent kezeit kiterjeszti, 's mellyet e' pokol' szüleménye a' szeszital isteni szivétől eltaszit; a' ti lelketek, mellyért az Isten' ítélő széke előtt egykor számolnom kell, az én minden nyereségem; azt akarom óvni, megtisztítani minden szennytől, hogy annál könnyebben, biztosabban eljusson birtokába azon dicsőségnek, mellyet Jézus vére ontásával, és kereszthalálával oly drága árron szerzett, mellyet ma a' Tábor' hegyén Tanítványinak megmutatott, és akarja, hogy azt egykor ti is elnyerjétek, és véle együtt örökké élvezzétek. Amen.

zítésére Jézus e' világra jött; lelketeket keresem, mellynek ölelésére a' kereszten függő Jézus szent kezeit kiterjeszti, 's mellyet e' pokol' szüleménye a' szeszital isteni szivétől eltaszit; a' ti lelketek, mellyért az Isten' ítélő széke előtt egykor számolnom kell, az én minden nyereségem; azt akarom óvni, megtisztítani minden szennytől, hogy annál könnyebben, biztosabban eljusson birtokába azon dicsőségnek, mellyet Jézus vére ontásával, és kereszthalálával oly drága árron szerzett, mellyet ma a' Tábor' hegyén Tanítványinak megmutatott, és akarja, hogy azt egykor ti is elnyerjétek, és véle együtt örökké élvezzétek. Amen.

Böjt III. Vasárnap.

Boldogok, kik az Isten' igéjét halgatják, és azt megtartják. *Luk. 11. 28.*

Nincs annál tökéletesebb igasság, mint mellyet Üdvöztünk ezen szavaiba foglalt: „boldogok, kik az Isten' igéjét halgatják, és azt megtartják,“ mert annak, ki az Isten' igéjét halgatja, és azt pontosan megtartani akarja, szükséges az ételben 's italban mértékletességet megkedvelni; nehogy zabálása, és dobzódása által megnehezítse szívét az Isten' törvénye tellyesítésére. Valóban boldog az a' halandó, ki megtartja Krisztus' ezen szavait.

Menyi botlást, bosszúságot, izetlenkedést, bántódást könnyen elkerül a' mértékletes ember, midőn a' tobzódó élete' boldogságától, 's az áldott békétől magát készakarva megfosztja! Milly rendesen, hasznosan, milly jókedvel folytatja munkáját a' józan életű, midőn a' szeszital után ásító komoran fog dolgához, ugyanazért fáradozása többnyire siker nélkül marad! Milly ép, minden nyavalyák ellen felfegyverezett egész valója a' józan életűnek, midőn a' mértékletlen zabáló sok betegségeknek van kitéve, mellyek bűnös fejét idő előtt sirba konyitják! pedig ez mind csak e' földi életet illeti, nem említvén az örökkévalóságot. E' tárgyról így szól az Isten' lelke Péld. 23, 29. „kinek jaj! kinek és ki atyának fájdalom? kinek vagynak versengései? kinek vagyon panasza a' ve-

Böjt III. Vasárnap.

Boldogok, kik az Isten' igéjét halgatják, és azt megtartják. *Luk. 11. 28.*

Nincs annál tökéletesebb igasság, mint mellyet Üdvöztünk ezen szavaiba foglalt: „boldogok, kik az Isten' igéjét halgatják, és azt megtartják,“ mert annak, ki az Isten' igéjét halgatja, és azt pontosan megtartani akarja, szükséges az ételben 's italban mértékletességet megkedvelni; nehogy zabálása, és dobzódása által megnehezítse szívét az Isten' törvénye tellyesítésére. Valóban boldog az a' halandó, ki megtartja Krisztus' ezen szavait.

Menyi botlást, bosszúságot, izetlenkedést, bántódást könnyen elkerül a' mértékletes ember, midőn a' tobzódó élete' boldogságától, 's az áldott békétől magát készakarva megfosztja! Milly rendesen, hasznosan, milly jókedvel folytatja munkáját a' józan életű, midőn a' szeszital után ásító komoran fog dolgához, ugyanazért fáradozása többnyire siker nélkül marad! Milly ép, minden nyavalyák ellen felfegyverkezett egész valója a' józan életűnek, midőn a' mértékletlen zabáló sok betegségeknek van kitéve, mellyek bűnös fejét idő előtt sirba konyitják! pedig ez mind csak e' földi életet illeti, nem említvén az örökkévalóságot. E' tárgyról így szól az Isten' lelke Péld. 23, 29. „kinek jaj! kinek és ki atyának fájdalom? kinek vagynak versengései? kinek vagyon panasza a' ve-

rembe szakadás miatt? kinek vagynak ok nélküli meg nem bosszúltt sebei? nem - de é azoknak, kik bor mellett mulatoznak, és öszvegyülekeznek a' poharak' üritgetésére?" és más helyen Bölcs Sirák 37, 34. „a' részegeskedés miatt sokan elvesztek, a' mértékletes pedig meghosszabbítja életét.“ Ha a' részegítő italokról közönségesen, millyenek a' bor, ser, eképpen szól az Isten' lelke; a' szeszitalról, melly még akkor nevééről sem vala isméretes, bizonyára így fejezte volna ki magát: „Őrizkedjete a' szeszitaltól, mert nem is lehet nevezni értelmes embernek, ki azt kedvelli; szánakodásra méltó, ki magát feledve, annak ivásával egészségét vesztegeti, testét lankasztja, magának nyavalyát készít, és életét rövidíti. Így szóllott volna valóban a' szeszitalról az Isten' lelke.

Azért én, ki magamat fölhíva lenni érzem arra, is, hogy töletek tehetségem szerint elhárítsam mind azt, mi testi javatokat, egészségtöket bitorolván, ez által lelketeket is az örök jónak keresésére, és azoknak, mik oda fenn vannak, buzgó kívánására alkalmatlaná teszi, felszólalok a' szeszital ellen, és a' tapasztalási élethől meritett példákból megmutatom, hogy a' szeszital a' testet lankasztja, éltet rövidít; következőleg a' mértéktelen pálinka ivó vétkezik az ötödik parancsolat ellen. Kinek fülcé vagynak a' hallásra, figyelmesen halgassa, és jól megfontollya az általam mondandókat, 's ovakodjék nehogy a' szeszitali túlságos élés miatt az öngyilkolók' sorába tartozzék.

A' felöli meggyőződésünkre, hogy a' szeszitalal élő az Isten' ötödik parancsolattya ellen vétkezik, szükséges annak természetét és tulajdonságait megvilágítanunk.

rembe szakadás miatt? kinek vagynak ok nélküli meg nem bosszúított sebei? nem - de é azoknak, kik bor mellett mulatoznak, és öszvegyülekeznek a' poharak' üritgetésére?" és más helyen Bölcs Sirák 37, 34. „a' részegeskedés miatt sokan elvesztek, a' mértékletes pedig meghosszabbítja életét.“ Ha a' részegítő italokról közönségesen, millyenek a' bor, ser, eképpen szól az Isten' lelke; a' szeszitalról, melly még akkor nevééről sem vala isméretes, bizonyára így fejezte volna ki magát: „Őrizkedjete a' szeszitaltól, mert nem is lehet nevezni értelmes embernek, ki azt kedvelli; szánakodásra méltó, ki magát feledve, annak ivásával egészségét vesztegeti, testét lankasztja, magának nyavalyát készít, és életét rövidíti. Így szóllott volna valóban a' szeszitalról az Isten' lelke.

Azért én, ki magamat fölhíva lenni érzem arra, is, hogy töletek tehetségem szerint elhárítsam mind azt, mi testi javatokat, egészségtöket bitorolván, ez által lelketeket is az örök jónak keresésére, és azoknak, mik oda fenn vannak, buzgó kívánására alkalmatlaná teszi, felszólalok a' szeszital ellen, és a' tapasztalási élethől meritett példákból megmutatom, hogy a' szeszital a' testet lankasztja, éltet rövidít; következőleg a' mértéktelen páliuka ivó vétkezik az ötödik parancsolat ellen. Kinek fülcé vagynak a' hallásra, figyelmesen halgassa, és jól megfontollya az általam mondandókat, 's ovakodjék nehogy a' szeszitali túlságos élés miatt az öngyilkolók' sorába tartozzék.

A' felöli meggyőződésünkre, hogy a' szeszitalal élő az Isten' ötödik parancsolattya ellen vétkezik, szükséges annak természetét és tulajdonságait megvilágítanunk.

A' mi legbölcsebb teremtményiről őszinte gondoskodó menyei Atyánk eledelünkre, táplálásunkra minket sok, és különféle ajándékokkal megáldott. Ezen eledelünkre rendeltetett ajándékoknak mindenikében találtatnak bizonyos részecskék, mellyek a' testet nem táplálják, a' gyomorban meg nem emésztődnek, hanem abból minden élető erő adás nélkül félremennek, midőn az, mi bennök eledelünkre alkalmas, megemésztődik, és táplálásunkra fordítatik; így a' buzában, vagy kenyérben, így minden zöldségekben vagynak oly részecskék, mellyek tápláló erővel nem bírnak, de eledelünkhöz kapcsolattak csak azért, hogy így a' tápláló erővel bíró részecskék könnyebben egyesülhessenek az életerővel.

Hanem a' tapasztalásból merített példákkal szükséges bővebben megvilágosítani, hogy a' szeszital az egészségre tetemes veszélyt hozván, az életet rövidíti. Azt mondod te szeszital' kedvellője: hogy keveskét iszol, hogy nebány csep a' méregből sem árthat; sőt hogy a' szeszital ebéd előtt, és nehéz munka-között valóságos enyhítő szer, és orvosság! de vedd észre, hogy a' legnagyobb iszákos sem lett egyszerre olyan, hanem csak kevésen kezdte, és vajjon miért akarod te testedet a' munkához erősíteni oly itallal, melly nélkül a' világ öt ezer évig ellehetett, és minden munkáit oly dicsőségesen végezte? Avagy: ha vélekedésed szerint a' szeszital nem ártalmas, honnét van az, hogy ha valaki azt csak némellykor issza tüstént belső fájdalmat, csikarást érez? honnét van az étektől irtodzás, undorodás, az egész test' elgyengülése, minden tagok' reszketegsége? honnét van, hogy annak ivása után néhány percz mulva kellemetlen ásitozás, nyo-

A' mi legbölcsebb teremtményiről őszinte gondoskodó menyei Atyánk eledelünkre, táplálásunkra minket sok, és különféle ajándékokkal megáldott. Ezen eledelünkre rendeltetett ajándékoknak mindenikében találtatnak bizonyos részecskék, mellyek a' testet nem táplálják, a' gyomorban meg nem emésztődnek, hanem abból minden élető erő adás nélkül félremennek, midőn az, mi bennök eledelünkre alkalmas, megemésztődik, és táplálásunkra fordítatik; így a' buzában, vagy kenyérben, így minden zöldségekben vagynak oly részecskék, mellyek tápláló erővel nem bírnak, de eledelünkhöz kapcsolattak csak azért, hogy így a' tápláló erővel bíró részecskék könnyebben egyesülhessenek az életerővel.

Hanem a' tapasztalásból merített példákkal szükséges bővebben megvilágosítani, hogy a' szeszital az egészségre tetemes veszélyt hozván, az életet rövidíti. Azt mondod te szeszital' kedvellője: hogy keveskét iszol, hogy neány csep a' méregből sem árthat; sőt hogy a' szeszital ebéd előtt, és nehéz munka-között valóságos enyhítő szer, és orvosság! de vedd észre, hogy a' legnagyobb iszákos sem lett egyszerre olyan, hanem csak kevésen kezdte, és vajjon miért akarod te testedet a' munkához erősíteni oly itallal, melly nélkül a' világ öt ezer évig ellehetett, és minden munkáit oly dicsőségesen végezte? Avagy: ha vélekedésed szerint a' szeszital nem ártalmas, honnét van az, hogy ha valaki azt csak némellykor issza tüstént belső fájdalmat, csikarást érez? honnét van az étektől irtodzás, undorodás, az egész test' elgyengülése, minden tagok' reszketegsége? honnét van, hogy annak ivása után néhány percz mulva kellemetlen ásitózás, nyo-

masztó álom következik az emberre, és más enyhítő italt, p. o. vizet kíván? Mi okozza a' különbféle lázakat, főfájásokat, és arczat' puffedtségét, mellyel a' szeszital' kedvellője magát már távolról elárulja? Ez azon ital, melly eleinte az embert ámitgatja, édesgeti; míg végre hamisan szőtt hálójába keríti. Úgy tetszik az azt ivó embernek, mintha tagjaiban minden erecske játszadozna, ezen erőlködés pedig onnét van, hogy az életerő ezen szesszel harczol, és ezen nékie kellemetlen vendéget köréből kiűzni akarja; ha az életerő hatalmasabb, úgy nincs baj, ha pedig az meggyőzöttetik, akkor a' szeszitalnak ama laukasztó tulajdonsága az egész testben szétoszlik, melly napról-napra nagyobb elgyengülést, rendetlenséget okoz, míg végre oly nyavalyát készít, melly az embert halálos ágyba fekteti. — Azért bátran mondhatom: hogy a' szeszital' kedvelője magának lassankint sirt ás, mellybe ha nem egy hét, hónap, vagy év múlva is; de minden esetre korábban görnyed, mint az Isten' akarattya lett volna.

Még a' szeszitali élés körünkben annyira el nem hatalmazott, annak káros voltáról annyit nem tudtunk. Hanem mióta az értelmes, és haszon nem leső orvosok az emberiség' szent ügyét őszinte szívökön hordozván, a' szeszitalt szorosabb orvosi vizsgálát alá vették, arról ollyat tapasztaltak, minek hallására rettegés fogja el az embert. Ezen orvosok' felfedezése szerint az ember' gyomra a' szeszitalt ugyan beveszi, de azt soha meg nem emésztí, a' vérrel ugyan egyesül, de azzá soha nem alakúl; következőleg a' testnek sem táplálására, sem erősítésére nem szolgálhat; hanem a' maga valóságában maradván a' belső részeket tisztátalanítja, a' vért felhevíti, és a' vízkorságra hajlandóvá teszi.

masztó álm következik az emberre, és más enyhítő italt, p. o. vizet kíván? Mi okozza a' különbféle lázakat, főfájásokat, és arczat' puffedtségét, mellyel a' szeszital' kedvellője magát már távolról elárulja? Ez azon ital, melly eleinte az embert ámitgatja, édesgeti; míg végre hamisan szőtt hálójába keríti. Úgy tetszik az azt ivó embernek, mintha tagjaiban minden erecske játszadozna, ezen erőlködés pedig onnét van, hogy az életerő ezen szesszel harczol, és ezen nékie kellemetlen vendéget köréből kiűzni akarja; ha az életerő hatalmasabb, úgy nincs baj, ha pedig az meggyőzöttetik, akkor a' szeszitalnak ama laukasztó tulajdonsága az egész testben szétoszlik, melly napról-napra nagyobb elgyengülést, rendetlenséget okoz, míg végre oly nyavalyát készít, melly az embert halálos ágyba fekteti. — Azért bátran mondhatom: hogy a' szeszital' kedvelője magának lassankint sirt ás, mellybe ha nem egy hét, hónap, vagy év múlva is; de minden esetre korábban görnyed, mint az Isten' akarattya lett volna.

Még a' szeszitali élés körünkben annyira el nem hatalmazott, annak káros voltáról annyit nem tudtunk. Hanem mióta az értelmes, és haszon nem leső orvosok az emberiség' szent ügyét őszinte szívökön hordozván, a' szeszitalt szorosabb orvosi vizsgálát alá vették, arról ollyat tapasztaltak, minek hallására rettegés fogja el az embert. Ezen orvosok' felfedezése szerint az ember' gyomra a' szeszitalt ugyan beveszi, de azt soha meg nem emésztí, a' vérrel ugyan egyesül, de azzá soha nem alakúl; következőleg a' testnek sem táplálására, sem erősítésére nem szolgálhat; hanem a' maga valóságában maradván a' belső részeket tisztátalanítja, a' vért felhevíti, és a' vízkorságra hajlandóvá teszi.

Továbbá volt példa, hogy a' szesztől megittasodott embernek ere kinyitvatván, a' belőlle ki folyt, — más egészséges emberi vértől egészen különböző, sötétebb színű - vér meggyujtatván, fél óráig égett; sőt a' részegség miatt hirtelen megholtnak szétnyitott koponyájában a' velő körül pálinka szagu vizetske találtatott, mely kiszedetvén, és meggyujtatván hebizonyította, hogy a' szesz a' gyomorban sem változik-el, vérré nem válik, egyedül csak rontja azt, égeti, gyomorgyengeséget, és száradást okoz; azért kíván a' részeges oly kevés étket, — a' tüdőknek hirtelen árt, azért a' részegesek többnyire tüdőgyulladásba, vagy aszkorságba esnek; és oka azon daganatoknak, vízkorsósnak, mellyben a' részegeseket leginkább sínlódni tapasztaljuk. Szerencsés, a' ki más kárán tanul. Tanuljunk tehát mi is azok' szerencsétlenségén, kiket a' szeszital idő előtt más világra vitt, melly szomorú példákat közöttünk is gyakran tapasztalunk. Senkit nem ítélek, mert az egyedül az Istent illeti; nem is akarom azoknak, kiket e' dolog illet, alig beheggedt sebeiket felvájni, megújítani; de a' mit tapasztalásom után tudok, elhalgatnom nem lehet: hogy közöttetek lakásom' rövid ideje alatt is már többeket kísértem a' temető kerthe, kik még számos éveket élhettek volna, 's kik' hirtelen kora haláluknak oka egyedül a' szeszitalali visszaélés volt. Tanuljunk azok' példájából, kik megittasodván, tagjaikat öszvezúzták, megfagytak, vízbe-fúltak, vagy más hirtelen halállal kimúltak; legyünk vigyázók, midőn tanuságunkra látjuk; hogy ez a' szeszital miatt aszkorságba esett, és élete' virágjában meghalt; midőn halljuk: hogy abban a' pálinka meggyúladt, és irtózatos halállal az élők' közül kimúlt. Mi-

Továbbá volt példa, hogy a' szesztől megittasodott embernek ere kinyitvatván, a' belőlle ki folyt, — más egészséges emberi vértől egészen különböző, sötétebb színű - vér meggyujtatván, fél óráig égett; sőt a' részegség miatt hirtelen megholtnak szétnyitott koponyájában a' velő körül pálinka szagu vizetske találtatott, mely kiszedetvén, és meggyujtatván hebizonyította, hogy a' szesz a' gyomorban sem változik-el, vérré nem válik, egyedül csak rontja azt, égeti, gyomorgyengeséget, és száradást okoz; azért kíván a' részeges oly kevés étket, — a' tüdőknek hirtelen árt, azért a' részegesek többnyire tüdőgyulladásba, vagy aszkorságba esnek; és oka azon daganatoknak, vízkorságnak, mellyben a' részegeseket leginkább sínlódni tapasztaljuk. Szerencsés, a' ki más kárán tanul. Tanuljunk tehát mi is azok' szerencsétlenségén, kiket a' szeszital idő előtt más világra vitt, melly szomorú példákat közöttünk is gyakran tapasztalunk. Senkit nem ítélek, mert az egyedül az Istent illeti; nem is akarom azoknak, kiket e' dolog illet, alig beheggedt sebeiket felvájni, megújítani; de a' mit tapasztalásom után tudok, elhalgatnom nem lehet: hogy közöttetek lakásom' rövid ideje alatt is már többeket kísértem a' temető kerthe, kik még számos éveket élhettek volna, 's kik' hirtelen kora haláluknak oka egyedül a' szeszitalali visszaélés volt. Tanuljunk azok' példájából, kik megittasodván, tagjaikat öszvezúzták, megfagytak, vízbe-fúltak, vagy más hirtelen halállal kimúltak; legyünk vigyázók, midőn tanuságunkra látjuk; hogy ez a' szeszital miatt aszkorságba esett, és élete' virágjában meghalt; midőn halljuk: hogy abban a' pálinka meggyúladt, és irtózatossal halállal az élők' közül kimúlt. Mi-

dön tehát az Isten ily szomorító példákat történni enged, véljük - é, hogy azokat nem a' mi tautságunkra engedi? avagy: hogy illyesmi velünk nem történhetik? véljük - é, hogy az Isten velünk csudát tesz? vagy azt várjuk: hogy az Isten a' maga akaratját, a' szeszital feletti nem tetszését nekünk csudálatosan kijelenti? Ne csaljunk magunkat Szerettim! ez által vétkeznénk az Istennek legbölcsebb rendelete ellen! És lehet é vajjon nagyobb megátalkodás: mint érezni a' veszedelmet, 's attól még sem őrizkedni, látni a' verem' száját, és készakarva abba ugrani? tehát nem kötelez már többé minket azon menydörgés és villámlás között kiadott isteni parancsolatoknak ötödike: „ne ölj?” Avagy nem bünteti az Isten már többé azt, ki ezen parancsolatja ellenére vakmerőlködne ezen itallal készakarva magát gyilkolni, életét, mellynek nem ura, rövidíteni, és magának kora halált eszközölni?

Mintha hallanám, hogy mondja magában némely: ' „én iszom eleget, azért egészséges vagyok, mint a hal.“ Nem mondanád azt, nem dicsekednél azzal k. barátom! ha egészséged' vagy inkább nyayalyád' jeleit magadon úgy szemlélnéd, mint azt mások észreveszik; hanem térdeidre omolván szentül fogadkoznál a' szeszitaltól őrizkedni, és kérnéd az Istent, hogy lágyítsa meg feletted azon kemény ítéletet, melly e' részbeni kihágásod miatt rád várakozik; ma holnap tapasztalni fogod, miként vitt a' vízre bálványod, mellyben bizodalmasdat helyezéd. Ez téged hamarább mint sem gondolod, ágyba tesz. hol csontvázra aszván, tested' kellemetlen szagával magadnak és másnak terhére leszel; akkor, de már későn fogsz bánkodni, fogadózni; mert tudjuk, hogy az iszákosok utolsó órájukban is szesz-

dön tehát az Isten ily szomorító példákat történni enged, véljük - é, hogy azokat nem a' mi tautságunkra engedi? avagy: hogy illyesmi velünk nem történhetik? véljük - é, hogy az Isten velünk csudát tesz? vagy azt várjuk: hogy az Isten a' maga akaratját, a' szeszital feletti nem tetszését nekünk csudálatosan kijelenti? Ne csaljunk magunkat Szerettim! ez által vétkeznénk az Istennek legbölcsebb rendelete ellen! És lehet é vajjon nagyobb megátalkodás: mint érezni a' veszedelmet, 's attól még sem őrizkedni, látni a' verem' száját, és készakarva abba ugrani? tehát nem kötelez már többé minket azon menydörgés és villámlás között kiadott isteni parancsolatoknak ötödike: „ne ölj?” Avagy nem bünteti az Isten már többé azt, ki ezen parancsolatja ellenére vakmerőlködne ezen itallal készakarva magát gyilkolni, életét, mellynek nem ura, rövidíteni, és magának kora halált eszközölni?

Mintha hallanám, hogy mondja magában némely: ' „én iszom eleget, azért egészséges vagyok, mint a hal.“ Nem mondanád azt, nem dicsekednél azzal k. barátom! ha egészséged' vagy inkább nyayalyád' jeleit magadon úgy szemlélnéd, mint azt mások észreveszik; hanem térdeidre omolván szentül fogadkoznál a' szeszitaltól őrizkedni, és kérnéd az Istent, hogy lágyítsa meg feletted azon kemény ítéletet, melly e' részbeni kihágásod miatt rád várakozik; ma holnap tapasztalni fogod, miként vitt a' vízre bálványod, mellyben bizodalmasdat helyezéd. Ez téged hamarább mint sem gondolod, ágyba tesz. hol csontvázra aszván, tested' kellemetlen szagával magadnak és másnak terhére leszel; akkor, de már későn fogsz bánkodni, fogadózni; mert tudjuk, hogy az iszákosok utolsó órájukban is szesz-

italt kívánnak, míg valahára testi, lelki huzamos gyötrődés után gonosz szokásod szerencsétlen végét eléri. —

csak a világszerencsét
 Látván tehát a' szeszitalnak mind természetére, mind okozataira nézve veszedelmes kártékony voltát, midőn azzal némely szerencsétlen a' részegségig, elbódulásig él, vajjon a' helyett, hogy rajta szánakodnánk, inkább belőle osufot, tréfát fogunk űzni? egy némely a' vízbe fúlt; vagy más szerencsétlen szántszándékos halállal kimúlt embertől fél, irtószik, közel sem megyen hozzá, nehogy őt' ijessze! Balgatók! a' megholt többé néktek nem árthat, hanem a' lélek szerint meghólttul méltán féljeteK, rettegjeteK, mert ez maga magát gyilkolja saját gonoszsága, vétkes szokása által. OvakodjateK, nehogy a' részegesek titeket örök veszedelmekre társaságukba kerítsenek, nehogy az ő példájukkint éltetőket rövidítvén az ötödik parancsolat ellen vétkezzeteK, mellytől hogy az Isten titeket kegyelmesen megőrizzen, az ő hathatós malasztjaért vélem együtt naponkint buzgón könyörögjeteK. Amen.

italt kívánnak, míg valahára testi, lelki huzamos gyötrődés után gonosz szokásod szerencsétlen végét eléri. —

Látván tehát a' szeszitalnak mind természetére, *csak a' polgáros ember* mind okozatjaira nézve veszedelmes kártékony voltát, midőn azzal némely szerencsétlen a' részegségig, elbódulásig él, vajjon a' helyett, hogy rajta szánakodnánk, inkább belőle osufot, tréfát fogunk űzni? egy némely a' vízbe fúlt; vagy más szerencsétlen szántszándékos halállal kimúlt embertől fél, irtószik, közel sem megyen hozzá, nehogy őt' ijessze! Balgatók! a' megholt többé néktek nem árthat, hanem a' lélek szerint meghólttul méltán féljetek, rettegjetek, mert ez maga magát gyilkolja saját gonoszsága, vétkes szokása által. Ovakodjatok, nehogy a' részegesek titeket örök veszedelmekre társaságukba kerítsenek, nehogy az ő példájukkint éltetöket rövidítvén az ötödik parancsolat ellen vétkezzetek, mellytől hogy az Isten titeket kegyelmesen megőrizzen, az ő hathatós malasztjaért vélem együtt naponkint buzgón könyörögjetek. Amen.

Böjt IV. Vasárnap.

Ugyanazért Jézus észrevévén, hogy készülnének egybogyülekezni, 's őtet erőszakkal királynak tenni; ismét eltávozék maga egyedül a' hegyre. *Ján. 6, 15.*

A' mai Evangyeliomi cikkelykint a' kegyes Jézus vévén a' kenyereket megáldá, tanítványi által az éhes seregnek elosztá, ugyan ezt tevé a' halakkal is. A' megelégedett nép pedig megismérvén az ő jóságát, atyai gondoskodását, hálaadatosságból erővel királyának akará tenni, mit sem figyelvén azon bajra, veszedelemre, melly abból következne, ha törvényes fejedelem ellenére is magának más királyt választana. — Igy éltet, táplál minket is a' mi mennyei Atyánk, napról-napra, évről-évre osztogatván nekünk különbféle ajándékait, És mivel háláljuk meg ezen atyai jóságát? Ismerjük-meg, valljuk-meg itt nyilván sz. színe előtt! aratás, csürbegyűjtés, és egyéb természetmények' betakarítása idején mely sok isteni áldást elhord a' osapláros az egész év' lefolyta alatt hitelben vett ita-lért! menyi sokat elvesztegetünk abból félárron azoknak, kik az olcsó pénzen öszvevett természetményekből kétszeres nyereséggel készítik ama sokak' romlására kigondolt szeszitalt! és azok, kik őszkor az Isten' áldását oly könnyelműleg elvesztegették, kidobálták, mely gyakran keresik tavaszkor két áron is visszaváltani a' megdohosodott gabnát, félrothadt burgonyát, hogy magukat, és családjukat az éhen-halástól meg-

Böjt IV. Vasárnap.

Ugyanazért Jézus észrevévén, hogy készülnének egybogyülekezni, 's őtet erőszakkal királynak tenni; ismét eltávozék maga egyedül a' hegyre. *Ján. 6, 15.*

A' mai Evangyeliomi cikkelykint a' kegyes Jézus vévén a' kenyereket megáldá, tanítványi által az éhes seregnek elosztá, ugyan ezt tevé a' halakkal is. A' megelégedett nép pedig megismérvén az ő jóságát, atyai gondoskodását, hálaadatosságból erővel királyának akará tenni, mit sem figyelvén azon bajra, veszedelemre, melly abból következne, ha törvényes fejedelem ellenére is magának más királyt választana. — Igy éltet, táplál minket is a' mi mennyei Atyánk, napról-napra, évről-évre osztogatván nekünk különbféle ajándékait, És mivel háláljuk meg ezen atyai jóságát? Ismerjük-meg, valljuk-meg itt nyilván sz. színe előtt! aratás, csürbegyűjtés, és egyéb természetmények' betakarítása idején mely sok isteni áldást elhord a' osapláros az egész év' lefolyta alatt hitelben vett ita-lért! menyi sokat elvesztegetünk abból félárron azoknak, kik az olcsó pénzen öszvevett természetményekből kétszeres nyereséggel készítik ama sokak' romlására kigondolt szeszitalt! és azok, kik őszkor az Isten' áldását oly könnyelműleg elvesztegették, kidobálták, mely gyakran keresik tavaszkor két áron is visszaváltani a' megdohosodott gabnát, félrothadt burgonyát, hogy magukat, és családjukat az éhen-halástól meg-

menthetnék! melly igen keresik ilyenkor az Egyiptomi adakozó Józsefet, ki megnyitván magtárát, ha nem alamizsna gyanánt is, — minthogy ez már nevérről is alig ismeretes, — de legalább illendő áron adogatná gabnáját a' szükölködőknek!

Ne feledjétek el Szeretтім! mily drága áron váltott meg titeket Jézus, és mitek van, mi által lelketeket az örök veszélytől megmenthetnétek? mi pedig az, mi lelketeket olly iszonyu veszéllyel fenyegeti? Főképen a' részegség, dobzódás, szeszital, mellynek készítéséhez könyelmű vesztegetések által ti is gyakran járultok, holott ezen itallali élés titeket a' hét fő bűnökre vezet.

A' hét fő bűnök között első a' „kevélység“ az ebből származó felfuvalkodással, engedetlenséggel, dicsekedéssel együtt. Jerünk csak gondolatinkkal a' tobzódók' gyülekezetébe, halgassuk elmés beszédjüket. A' legszentebb dolgokat sem kimélve, a' hitet, vallást is feszegetik, a' lelki tanítókat is megrostálják, megítélik; a' vallás' dolgaiban is legtanultabbnak mutatja magát az iszákos, bár azokról helyes fogalma sincsen, mindent változtatni, még az Istenben is valamit javítani akarna. Mindent legjobban ért, legjobban tud. Az Isten' igéjét elforgatni, becsmérlni, nem magára, de másra értelmezni a' részegesnek tulajdona. Király, Megye, 's egyéb hatóság' rendelése, habár valóságos javára hozatott is, ő előtte semmi fontossággal, és kötelező erővel nem bír. Az adó, törvényes tartozások neki elviselhetetlen teher és zsarolás, zsarolása t. i. azon népnek, melly a' szükségfeletti italért minden vagyonát gonoszúl elvesztegeti, de panaszolkodik, midőn a' közjó előmozdítására csak egy fillért

menthetnék! melly igen keresik ilyenkor az Egyiptomi adakozó Józsefet, ki megnyitván magtárát, ha nem alamizsna gyanánt is, — minthogy ez már nevérről is alig ismeretes, — de legalább illendő áron adogatná gabnáját a' szükölködőknek!

Ne feledjétek el Szeretтім! mily drága áron váltott meg titeket Jézus, és mitek van, mi által lelketeket az örök veszélytől megmenthetnétek? mi pedig az, mi lelketeket olly iszonyu veszéllyel fenyegeti? Főképen a' részegség, dobzódás, szeszital, mellynek készítéséhez könyelmű vesztegetések által ti is gyakran járultok, holott ezen itallali élés titeket a' hét fő bűnökre vezet.

A' hét fő bűnök között első a' „kevélység“ az ebből származó felfuvalkodással, engedetlenséggel, dicsekedéssel együtt. Jerünk csak gondolatinkkal a' tobzódók' gyülekezetébe, halgassuk elmés beszédjüket. A' legszentebb dolgokat sem kimélve, a' hitet, vallást is feszegetik, a' lelki tanítókat is megrostálják, megítélik; a' vallás' dolgaiban is legtanultabbnak mutatja magát az iszákos, bár azokról helyes fogalma sincsen, mindent változtatni, még az Istenben is valamit javítani akarna. Mindent legjobban ért, legjobban tud. Az Isten' igéjét elforgatni, becsmérlni, nem magára, de másra értelmezni a' részegesnek tulajdona. Király, Megye, 's egyéb hatóság' rendelése, habár valóságos javára hozatott is, ő előtte semmi fontossággal, és kötelező erővel nem bír. Az adó, törvényes tartozások neki elviselhetetlen teher és zsarolás, zsarolása t. i. azon népnek, melly a' szükségfeletti italért minden vagyonát gonoszúl elvesztegeti, de panaszolkodik, midőn a' közjó előmozdítására csak egy fillért

is fizetnie kell. — Bezzeg megjárna az, ki illy okoskodásaikat hallván, ellenökre legkissebb szót ejtene! Az ugyan bár fellyebbvaló, apa, anya, vagy maga a lelki tanító lenne is, ellenmondásáért szidalmakat, kissebbségeket, és talán mást is nyerne, mert megfontolva semmit nem tehet, vagy mondhat az, kinek fejét az ital szesze elbódította. — És kell é több annak megbizonyítására, hogy a' szeszital kevélységre, felfuvalkodásra, Isten, és minden hatóság' elleni zugolódásra, engedetlenségre vezeti az embert? A' pohár mellett az együgyű is okos, a' koldus is vagyonos, a' tehetetlen is első gazda; a' rest gazdasszony is legrendesebb, nekie legjobb gyermekei és mindene legjobb van. Ime! a' hirtelen változás! és vajjon mi okozta azt? a' mámorító ital.

Második a' „fösvénység“ az abból származó tolvajsággal, igazságtalansággal együtt. Az irtóztató útonállási, tolvajsági hírek minden részről szárnyallanak, a' megye fogházak telvék gonosztévőkkel. De ez másképp nem is lehet, mert bölcs Sirák 19, 1. szavaiként „a' részeges munkás“ vagy is az olyan ember, kinek munkája' arca veritéke után kell élni, és e' mellett az italt szereti, meg nem gazdagodik.“ Ez pedig tökéletes igazság. Ugyan is, tekintsük a' részeges ember' dolgának folyamatját, vessük-össze azon drága időt, mellyet élélme keresésére kellene fordítania, 's ő azt a' csapszékben ellebzseli; vegyük tekintetbe, hogy ha egy gazda naponkint csak egy garaskát ki ad a' szükségtelen italra, tizenyolcz forint, és tizenöt krajczárra rüg az egy év alatt, melly szép öszvegecske csakugyan harmatkint az égből le nem hull. A' hol tehát a' munka rendszeren nem megyen, hol az ingyencélők

is fizetnie kell. — Bezzeg megjárna az, ki illy okoskodásaikat hallván, ellenökre legkissebb szót ejtene! Az ugyan bár fellyebbvaló, apa, anya, vagy maga a lelki tanító lenne is, ellenmondásáért szidalmakat, kissebbségeket, és talán mást is nyerne, mert megfontolva semmit nem tehet, vagy mondhat az, kinek fejét az ital szesze elbódította. — És kell é több annak megbizonyítására, hogy a' szeszital kevélységre, felfuvalkodásra, Isten, és minden hatóság' elleni zugolódásra, engedetlenségre vezeti az embert? A' pohár mellett az együgyű is okos, a' koldus is vagyonos, a' tehetetlen is első gazda; a' rest gazdasszony is legrendesebb, nekie legjobb gyermekei és mindene legjobb van. Ime! a' hirtelen változás! és vajjon mi okozta azt? a' mámorító ital.

Második a' „fösvénység“ az abból származó tolvajsággal, igazságtalansággal együtt. Az irtóztató útonállási, tolvajsági hírek minden részről szárnyallanak, a' megye fogházak telvék gonosztévőkkel. De ez másképp nem is lehet, mert bölcs Sirák 19, 1. szavaiként „a' részeges munkás“ vagy is az olyan ember, kinek munkája' arca veritéke után kell élni, és e' mellett az italt szereti, meg nem gazdagodik.“ Ez pedig tökéletes igazság. Ugyan is, tekintsük a' részeges ember' dolgának folyamatját, vessük-össze azon drága időt, mellyet élélme keresésére kellene fordítania, 's ő azt a' csapszékben ellebzseli; vegyük tekintetbe, hogy ha egy gazda naponkint csak egy garaskát ki ad a' szükségtelen italra, tizenyolcz forint, és tizenöt krajczárra rüg az egy év alatt, melly szép öszvegecske csakugyan harmatkint az égből le nem hull. A' hol tehát a' munka rendszeren nem megyen, hol az ingyencélők

száma meghaladja a' bekeresők' számát, hol nincs takarékoság, ott az élelem gyakran megfogyatkozik: és így, a' ki kamrájában mit sem talál, a' máséhoz nyúl, mi ha egyszer kétszer jól elsült, addig űzi vétkes mesterségét, míg egyszer csakugyan rajta veszt. Ez nyit rést a' mezőkön, réteken tétetni szokott károknak, midőn az eladott jó marha árának egy részét a' gazda megitta, azután a' vett soványabbat mások' rétjein, földjein éjjelenként hizlalgatja, hogy így helyre űsse, mit a' csapláros eltett; sőt a' tapasztalás szerint az iszákos előtt házában is semmiben meg nem marad, hitvesétől, gyermekeitől italért az utolsó harapást is elcseni; igaz tehát a' közmondás, hogy: „a' részeges házi tolvaj.“ Nincs a' részegesnek többé lelkiismérete, és becsület' érzése. Valakinek rövidséget tenni, érdemlett bérét megfizetni, vagy elhúzni, adásban vevésben felebarátját szemlátomást megesealni, nékie mindegy. Ha néha lelkiismérete felzúdul, 's őtet sok csalásiért feddi, mámorító italt önt magába, 's elfojtja annak sugallását. Ezzel bátorítja magát a' gonosztévő vétkes terveinek kivitelére, hogy elég vakmerő legyen mindennek ellentálni; sőt, ha szükséges, valakit meg is ölni. — Valóban tehát nem azt kell kérdeznünk: hány lelkiismeretes ember vagyon az iszákosok között, hanem megfordítva: ki azon részeges, ki egyszer'smiud tolvaj, csalárd, igasságtalan ne lenne?

Harmadik a' „bujaság“ mellyre hogy a' szeszital leginkább ingerli az embert, azt mindenki tudja, mert midőn az ész az ital szesztől elbódul, akkor úgy cselekszik az ember, mint a' ló, és öszvér, mellyeknek nincs értelmök, nincs akkor erkölesösség, becsület'

száma meghaladja a' bekeresők' számát, hol nincs takarékoság, ott az élelem gyakran megfogyatkozik: és így, a' ki kamrájában mit sem talál, a' máséhoz nyúl, mi ha egyszer kétszer jól elsült, addig űzi vétkes mesterségét, míg egyszer csakugyan rajta veszt. Ez nyit rést a' mezőkön, réteken tétetni szokott károknak, midőn az eladott jó marha árának egy részét a' gazda megitta, azután a' vett soványabbat mások' rétjein, földjein éjjelenként hizlalgatja, hogy így helyre űsse, mit a' csapláros eltett; sőt a' tapasztalás szerint az iszákos előtt házában is semmiben meg nem marad, hitvesétől, gyermekeitől italért az utolsó harapást is elcseni; igaz tehát a' közmondás, hogy: „a' részeges házi tolvaj.“ Nincs a' részegesnek többé lelkiismérete, és becsület' érzése. Valakinek rövidséget tenni, érdemlett bérét megfizetni, vagy elhúzni, adásban vevésben felebarátját szemlátomást megesealni, nékie mindegy. Ha néha lelkiismérete felzúdul, 's őtet sok csalásiért feddi, mámorító italt önt magába, 's elfojtja annak sugallását. Ezzel bátorítja magát a' gonosztévő vétkes terveinek kivitelére, hogy elég vakmerő legyen mindennek ellentálni; sőt, ha szükséges, valakit meg is ölni. — Valóban tehát nem azt kell kérdeznünk: hány lelkiismeretes ember vagyon az iszákosok között, hanem megfordítva: ki azon részeges, ki egyszer'smiud tolvaj, csalárd, igasságtalan ne lenne?

Harmadik a' „bujaság“ mellyre hogy a' szeszital leginkább ingerli az embert, azt mindenki tudja, mert midőn az ész az ital szesztől elbódul, akkor úgy cselekszik az ember, mint a' ló, és öszvér, mellyeknek nincs értelmök, nincs akkor erkölesösség, becsület'

érzés, szemérmesség, sem a' beszédben, sem a' cselekedetben. A' mámorító ital készíti az embert oly tényekre, mellyekkel szive' nyugalmát, becsületét, jó nevét, élte' ideigi, 's örök boldogságát elkótyázza; oly gyalázatos tényekre mondom, mellyeket vétek nélkül emliteni sem lehet: Azért int sz. Pál Ap. Efez. 5, 18. hogy őrizkedjünk a' részegségtől „melly által a' bujálkodás izgattatik.“ Erre pedig nem csak az ifjú szabad személyeket izgatja a' szeszital, hanem a' házasságokat is, kik ezen maszlaggal elámitva, minden szemérmességből kivetkezve, oly állati tényeket követnel el, mellyek miatt az értelmes ember' nevét is alig érdemlik. Sőt mit mondok? az agastyán is, kinek ugy szóllván egyik lába már koporsóban van, ezen italtól kedvet kapva, a' kereszt, halál, ítélet, örökkévalóság helyett fajtalanságot, házasságtörést forral szívében, 's oly éktelenségeket készül elkövetni, melyekre csak a' részegség vezetheti az embert.

Mit mondjak az „irigységről?“ Az irigy ember hasonló a' testvérgyilkos Kainhoz, ki nem a' maga gonosz szívében; hanem testvérén kereste az okot, hogy áldozatja nem tetszett az Istennek. Ugy a' részeges is, midén pénzét, jószágát eltékozolta, elítta, és már egy, már más oldalról a' szükség magát jelentgeti, szomorúan üldögél és más józan életű, takarékos gazdára, kinek mint ő mondja mindene elég van, „kinek máskép folynak dolgai, erszénye jobban telik, mint más becsületes embernek“ kaján szemekkel néz; azért irigységből, bosszúállásból, ártatlan felebarátját megkárosítani, sőt felperzselni is részegségében kész.

Ötödik főbűn a' „torkosság.“ Az ételbeni mértéktelenségre, zabállásra nem vezetí ugyan az embert a'

érzés, szemérmesség, sem a' beszédben, sem a' cselekedetben. A' mámorító ital készíti az embert oly tényekre, mellyekkel szive' nyugalmát, becsületét, jó nevét, élte' ideigi, 's örök boldogságát elkótyázza; oly gyalázatos tényekre mondom, mellyeket vétek nélkül emliteni sem lehet: Azért int sz. Pál Ap. Efez. 5, 18. hogy őrizkedjünk a' részegségtől „melly által a' bujálkodás izgattatik.“ Erre pedig nem csak az ifjú szabad személyeket izgatja a' szeszital, hanem a' házasságokat is, kik ezen maszlaggal elámitva, minden szemérmességből kivetkezve, olly állati tényeket követnel el, mellyek miatt az értelmes ember' nevét is alig érdemlik. Sőt mit mondok? az agastyán is, kinek ugy szóllván egyik lába már koporsóban van, ezen italtól kedvet kapva, a' kereszt, halál, ítélet, örökkévalóság helyett fajtalanságot, házasságtörést forral szívében, 's olly éktelenségeket készül elkövetni, melyekre csak a' részegség vezetheti az embert.

Mit mondjak az „irigységről?“ Az irigy ember hasonló a' testvérgyilkos Kainhoz, ki nem a' maga gonosz szívében; hanem testvérén kereste az okot, hogy áldozatja nem tetszett az Istennek. Ugy a' részeges is, midén pénzét, jószágát eltékozolta, elítta, és már egy, már más oldalról a' szükség magát jelentgeti, szomorúan üldögél és más józan életű, takarékos gazdára, kinek mint ő mondja mindene elég van, „kinek máskép folynak dolgai, erszénye jobban telik, mint más becsületes embernek“ kaján szemekkel néz; azért irigységből, bosszúállásból, ártatlan felebarátját megkárosítani, sőt felperzselni is részegségében kész.

Ötödik főbűn a' „torkosság.“ Az ételbeni mértéktelenségre, zabállásra nem vezetí ugyan az embert a'

szeszital, sőt az emésztő erőt gyengíti; vagy is: az étek szeszitali élés mellett nem szolgálhat a' test táplálására úgy, mint a' nélkül, mivel az edények, melyeknek munkálkodása által az étékből az életerő készül, a' szeszital által megtompúlnak, 's mintegy megfásúlnak, de más tekintetből ártalmasabb. Tudja a' részeges, hogy ő sz. Pál I. Kor. Lev. 6, 16. tanítása szerint az örök életbe nem juthat, és még is mit mivel? tudja, hogy ha más részegítő italból, p. o. borból, serből többecske is inna oly baromi sorsra le nem alacsonyítaná magát, mint a' szeszital által: mindazonáltal ámbár tüstént meghalna is; csak ezt issza. — Innen van hogy láthatni oly gyakran, hogy a' pálinkától megittasodott szerencsétlen az utcán ide 's tova dülög, és minden jó érzésű embernek szinte haja borzad, látván, hogy zúzza össze egy, vagy más tagját. Ez okozza, hogy láthatni egy némelyt, ki nemzetsége, családja' gyalázatjára az úton hevervén orrával túrja a' földet, és a' rajta szánakodó felebarátjának nem kevésbe kerül őtet láb alól be vonczolni, nehogy lelkét a' hideg kifagyassza, vagy a' marhák által agyon ne tapodtassék. — A' mi pedig legkárosabb, az: hogy más életveszedelemben az ember a' gyónás lehetetlensége' esetére legalább töredelmes bánatra gerjedhet, és ez által az irgalmas Isten előtt, ki nem akarja a' bűnös' halálát, a' gyónást kipótolhatja; de midőn az ily veszedelemhen forgó részeg magáu kívül van, hogyan bánhatja meg bűneit? ha pedig ezt sem teheti, milyen az ő kimúlása? Azért csak azon egy veszedelemnek megfontolása is: hogy az iszákos minden szükséges készület nélkül is az Isten' ítélő széke elébe juthat, már elegendő lehetne a' szeszitali élés' megutálására.

szeszital, sőt az emésztő erőt gyengíti; vagy is: az étek szeszitalallali élés mellett nem szolgálhat a' test táplálására úgy, mint a' nélkül, mivel az edények, melyeknek munkálkodása által az étékből az életerő készül, a' szeszital által megtompúlnak, 's mintegy megfásúlnak, de más tekintetből ártalmasabb. Tudja a' részeges, hogy ő sz. Pál I. Kor. Lev. 6, 16. tanítása szerint az örök életbe nem juthat, és még is mit mivel? tudja, hogy ha más részegítő italból, p. o. borból, serből többecske is inna oly baromi sorsra le nem alacsonyítaná magát, mint a' szeszital által: mindazonáltal ámbár tüstént meghalna is; csak ezt issza. — Innen van hogy láthatni oly gyakran, hogy a' pálinkától megittasodott szerencsétlen az utcán ide 's tova dülög, és minden jó érzésű embernek szinte haja borzad, látván, hogy zúzza össze egy, vagy más tagját. Ez okozza, hogy láthatni egy némelyt, ki nemzetsége, családja' gyalázatjára az úton hevervén orrával túrja a' földet, és a' rajta szánakodó felebarátjának nem kevésbe kerül őtet láb alól be vonczolni, nehogy lelkét a' hideg kifagyassza, vagy a' marhák által agyon ne tapodtassék. — A' mi pedig legkárosabb, az: hogy más életveszedelemben az ember a' gyónás lehetetlensége' esetére legalább töredelmes bánatra gerjedhet, és ez által az irgalmas Isten előtt, ki nem akarja a' bünös' halálát, a' gyónást kipótolhatja; de midőn az ily veszedelemhen forgó részeg magán kívül van, hogyan bánhatja meg bűneit? ha pedig ezt sem teheti, milyen az ő kimúlása? Azért csak azon egy veszedelemnek megfontolása is: hogy az iszákos minden szükséges készület nélkül is az Isten' ítélő széke elébe juthat, már elegendő lehetne a' szeszitalallali élés' megutálására.

Következik a hatodik főbűn, a „harag“ mellyre az embert a szeszital gyakran felingerli. Itt látjuk, hogy két jó barátok szóról-szóra öszve kapván czivakodnak, vérengznek, egymáson halálos sebet ejtenek! mi okozta e' véres jelenetet? a' mámorító ital. Ott halljuk, hogy egy, máskép jóviseletű ifjú haza jövéen, mindent hány, vet, mi kezébe akad, az őtet feddő atyának hajába kap; más nap siránkozik, haját tépi, nem meri magát a' világ előtt mutatni, majd kétségbe esik ily vakmerőség' elkövetése miatt; mi adott erre alkalmat? a' szeszital. Amott egy férj előtt, ki egyébaránt jó, gondos atya, neje és gyermekei mint a' dühös oroszán előtt elrejtekeznek, mert nekie mindenki szeme szálkája, mindenkit halálos dőféssel fenyeget; és vajjon mi gonosz lélek szálta-meg őt? a' szeszital. Végre, ha megkérdeznénk mindazokat, kiket az igazság' karja a' vesztő helyre vezet, mivel bátoríták magokat az oly vétkes tényekre, mellyek miatt az emberi társaság töllök erőszakosan menekedni kíván? sok közzülök alkalmasint azt felelné: a' szeszitalal.

Hátra van még a' „jóra való restség“ nem akarom itt felhozni azon drága időt, egész napokat, mellyeket az iszákos a' csapszékben elhivalkodván, az Istentől mintegy eloroz, mellyek miatt egykor kemény számadásra fog vonatni. Nem akarok szóllani a' felfordult, elhagyott, elpusztult gazdaságról, melyből magát, és családját élelmezni, ruházni, kellene, 's mely őtet egykor az Isten előtt, mint az evangyeliomi szolgát urának elásott pénze vádolni fogja; nem akarom említeni a' kesergő'nőt, kinek iszákos férje miatt soha nyugalma nincsen; nem akarok újjal mutatni, a' gyermekekre, kiket attyok korecsmás dobzodásai, mértéktelen élete ál-

Következik a hatodik főbűn, a „harag“ melyre az embert a szeszital gyakran felingerli. Itt látjuk, hogy két jó barátok szóról-szóra öszve kapván czivakodnak, vérengznek, egymáson halálos sebet ejtenek! mi okozta e' véres jelenetet? a' mámorító ital. Ott halljuk, hogy egy, máskép jóviseletű ifjú haza jövén, mindent hány, vet, mi kezébe akad, az őtet feddő atyának hajába kap; más nap siránkozik, haját tépi, nem meri magát a' világ előtt mutatni, majd kétségbe esik ily vakmerőség' elkövetése miatt; mi adott erre alkalmat? a' szeszital. Amott egy férj előtt, ki egyébaránt jó, gondos atya, neje és gyermekei mint a' dühös oroszán előtt elrejtekeznek, mert nekie mindenki szeme szálkája, mindenkit halálos dőféssel fenyeget; és vajjon mi gonosz lélek szálta-meg őt? a' szeszital. Végre, ha megkérdeznénk mindazokat, kiket az igazság' karja a' vesztő helyre vezet, mivel bátoríták magokat az oly vétkes tényekre, melyek miatt az emberi társaság töllök erőszakosan menekedni kíván? sok közzülök alkalmasint azt felelné: a' szeszitalal.

Hátra van még a' „jóra való restség“ nem akarom itt felhozni azon drága időt, egész napokat, melyeket az iszákos a' csapszékben elhivalkodván, az Istentől mintegy eloroz, melyek miatt egykor kemény számadásra fog vonatni. Nem akarok szóllani a' felfordult, elhagyott, elpusztult gazdaságról, melyből magát, és családját élelmezni, ruházni, kellene, 's mely őtet egykor az Isten előtt, mint az evangyeliomi szolgát urának elásott pénze vádolni fogja; nem akarom említeni a' kesergő'nőt, kinek iszákos férje miatt soha nyugalma nincsen; nem akarok újjal mutatni, a' gyermekekre, kiket attyok korecsmás dobzódásai, mértéktelen élete ál-

tal éhező szükségre, rongyos szegénységre, siralmas inségre szorított, kik mezitelenségök miatt iskolába, keresztény tanításokra nem járhatván, oktatlan állatok' módjára nevednek. Mindezeket nem említvén, csak azon dolgokat akarom kevésbé megtekinteni, mellyek a' keresztény embert szent kötelességei' tellyesítésére, igaz isteni tisztelet-tételre buzditják; mellyek lelkének táplálékot nyujtanak, örök életet szereznek, 's mellyek által Istenéhez felemelkedik, lelke' üdvössége keresésére indittatik. — És vajjon hogy van az iszákos e' szent dolgokkal? lelki üdvössége, jobb élet, mikor a' pohár mellett van, neki eszébe sem jut; imádsága nem lehet foganatos, mert feje ritkán józan, nem gondol a' bőjttel, a' kegyelem' napjaival, megszenteltségteleníti a' vasárnapokat, holott a' zsidó, és pogány is megüli ünepreit; templomban meg nem jelenhet, részegeskedése miatt tisztességes ruhája sem lévén, az Isten' igéjében, minthogy azt gyéren, vagy soha nem hallja, semmi gyönyörüséget, édességet nem talál; a' délesti isteni tiszteletet szinte hivalkodással le tudja. Vagy gondoljátok, hogy a' részeges évenkint legalább azon egy napot megszenteli, mellyen Istenével békélni akarván, a' szentségekhez járul? talán nem látjuk, hogy az ily, reá nézve szent napon is a' megtértt más józan ember' segítsége nélkül a' csapszékéből, haza nem vánczoroghat? Ez, és más ily kihágások valóban nem csak jóra való restség, hanem éktelen káromkodás, melly által az Isten bosszúálló haragja' kiöntésére indittatik.

Mindezekből világosan láthatjátok Szeretтім! mily veszély rejlik a szeszitalban! ez ingerel a' kevélységre, utat mutat a' tolvajságra, felgyujtja a' tisztátalan gerje-

tal éhező szükségre, rongyos szegénységre, siralmas inségre szorított, kik mezitelenségök miatt iskolába, keresztény tanításokra nem járhatván, oktatlan állatok' módjára nevednek. Mindezeket nem említvén, csak azon dolgokat akarom kevésbé megtekinteni, mellyek a' keresztény embert szent kötelességei' tellyesítésére, igaz isteni tisztelet-tételre buzditják; mellyek lelkének táplálékot nyujtanak, örök életet szereznek, 's mellyek által Istenéhez felemelkedik, lelke' üdvössége keresésére indittatik. — És vajjon hogy van az iszákos e' szent dolgokkal? lelki üdvössége, jobb élet, mikor a' pohár mellett van, neki eszébe sem jut; imádsága nem lehet foganatos, mert feje ritkán józan, nem gondol a' bőjttel, a' kegyelem' napjaival, megszenteltségteleníti a' vasárnapokat, holott a' zsidó, és pogány is megüli ünepreit; templomban meg nem jelenhet, részegeskedése miatt tisztességes ruhája sem lévén, az Isten' igéjében, minthogy azt gyéren, vagy soha nem hallja, semmi gyönyörüséget, édességet nem talál; a' délesti isteni tiszteletet szinte hivalkodással le tudja. Vagy gondoljátok, hogy a' részeges évenként legalább azon egy napot megszenteli, mellyen Istenével békélni akarván, a' szentségekhez járul? talán nem látjuk, hogy az ily, reá nézve szent napon is a' megtértt más józan ember' segítsége nélkül a' csapszékéből, haza nem vánczoroghat? Ez, és más ily kihágások valóban nem csak jóra való restség, hanem éktelen káromkodás, melly által az Isten bosszúálló haragja' kiöntésére indittatik.

Mindezekből világosan láthatjátok Szeretтім! mily veszély rejlik a szeszitalban! ez ingerel a' kevélységre, utat mutat a' tolvajságra, felgyujtja a' tisztátalan gerje-

delmet, szüli az irigységet. veszedelmezteti az életet, gerjeszti a' haragot, 's oka a' jóra való restségnek. Vajjon tehát lehetséges-é hogy ti ezen kézzel fogható igasságokról meggyőződve lévén, a' keresztény mértékletességet megkedvelve, azon italtól magatokat meg ne tartoztassátok? vajjon magam is ezt tudván, nem vétkezném-é az Üdvözítő ellen, és ti ellenetek, ha kötelességemet elhanyagolva, hivatásomat nem teljesítve titeket a' mértékletességre, a' szeszitaltóli megtartóztatásra nem serkentenélek? Szükséges valóban ezen veszélyteljes ital ellen úgy felfegyverkeznetek, hogy az sem magatokra, sem családotokra végromlást ne hozhasson. Hagyjátok azt azoknak, kik megátalkodottságuk miatt semmi jó tanácsot bevenni nem akarnak, kik megváltásukat méltányolni nem tudják, és lelkek' üdvösségével, vagy elkárkozásával mit sem gondolnak, — kik fejességökkel csak azt akarják mutatni, hogy a' Krisztus' igaz hívei közé, kik testöket vétkes kívánságai-
val együtt megfeszítik, nem tartoznak; hanem azok közül valók, kikre a' rettenetes ítélet már régen ki mondatott: Tettleg bizonyítsátok-be valahára, hogy ti is Királyotoknak ismériitek azon Jézust, kit a' pusztában megelégedett sereg csodatétele miatt királyá akart tenni, bizonyítsátok-be hogy igazán akartok lenni az ő halandó, kedves és jó cselekedeteit követő népe, a' minte' végre ő maga titeket megváltott, megmentett, megtisztított szentségesvérével. Amen.

delmet, szüli az irigységet. veszedelmezteti az életet, gerjeszti a' haragot, 's oka a' jóra való restségnek. Vajjon tehát lehetséges-é hogy ti ezen kézzel fogható igasságokról meggyőződve lévén, a' keresztény mértékletességet megkedvelve, azon italtól magatokat meg ne tartoztassátok? vajjon magam is ezt tudván, nem vétkezném-é az Üdvözítő ellen, és ti ellenetek, ha kötelességemet elhanyagolva, hivatásomat nem teljesítve titeket a' mértékletességre, a' szeszitaltól megtartóztatásra nem serkentenélek? Szükséges valóban ezen veszélyteljes ital ellen úgy felfegyverkeznetek, hogy az sem magatokra, sem családotokra végromlást ne hozhasson. Hagyjátok azt azoknak, kik megátalkodottságuk miatt semmi jó tanácsot bevenni nem akarnak, kik megváltásukat méltányolni nem tudják, és lelkek' üdvösségével, vagy elkárkozásával mit sem gondolnak, — kik fejességökkel csak azt akarják mutatni, hogy a' Krisztus' igaz hívei közé, kik testöket vétkes kívánságai-
val együtt megfeszítik, nem tartoznak; hanem azok közül valók, kikre a' rettenetes ítélet már régen ki mondatott: Tettleg bizonyítsátok-be valahára, hogy ti is Királyotoknak ismériitek azon Jézust, kit a' pusztában megelégedett sereg csodatétele miatt királyá akart tenni, bizonyítsátok-be hogy igazán akartok lenni az ő halandó, kedves és jó cselekedeteit követő népe, a' minte' végre ő maga titeket megváltott, megmentett, megtisztított szentségsvérével. Amen.

Böjt V. Vasárnap.

Köveket ragadának azért, hogy rája hajigálják. *Ján.* 8, 59.

A' Zsidók tehát Jézust kövezni akarják, és pedig azért, hogy Istenségét, és menyei atyától küldetését nekik világos szavakkal megmutatta, mit ez előtt csudatettei által már számtalanszor megbizonyított. Ki olvashatná tehát a' mai evangyeliomi Szakaszt valamely belső megindulás nélkül, látván, hogy egy megátalkodott zsidó csoport a' szembetűnő igazságnak ellenszegülvén, Jézussal oly méltatlanul bánik, hogy előbb őt ördögök fejedelmének csúfolja, azután pedig kövezni akarja. De még türhető lenne ha csak a' zsidó csoport bánt volna Jézussal oly embertelenül, ha a' keresztények éktelen gonoszságaikkal a' zsidók méltatlan bánását meg nem haladnák. Talán megrettenve álmétkodtok mondott szavaimon, és tusakodtok, hogyan tehetne illyesmit egy keresztény? pedig nincs másképen a' dolog! Ugyan is midőn a' kevély, felfúvzkodott keresztény felebarátját mint magánál alább való teremtményt megveti, nem utálja-é meg embertársa személyében magát Jézust? midőn fősvénységből, csekély nyereségért embertársának igazságtalanságot, rövidséget tesz, nem huzza vonja-é felebarátjában magát Jézust? A' szemérmetlen, fajtalan életű nem veri-é át ismét Jézus' tagjait szegekkel? az irigy, szeretetlen, más szerencsétlenségén örvendező nem üz-é nevetséget Jézusból, ki Apostola által parancsolja Rom. 12, 15. hogy

Böjt V. Vasárnap.

Köveket ragadának azért, hogy rája hajigálják. *Ján.* 8, 59.

A' Zsidók tehát Jézust kövezni akarják, és pedig azért, hogy Istenségét, és menyei atyától küldetését nekik világos szavakkal megmutatta, mit ez előtt csudatettei által már számtalanszor megbizonyított. Ki olvashatná tehát a' mai evangyeliomi Szakaszt valamely belső megindulás nélkül, látván, hogy egy megátalkodott zsidó csoport a' szembetűnő igazságnak ellenszegülvén, Jézussal oly méltatlanul bánik, hogy előbb őt ördögök fejedelmének csúfolja, azután pedig kövezni akarja. De még türhető lenne ha csak a' zsidó csoport bánt volna Jézussal oly embertelenül, ha a' keresztények éktelen gonoszságaikkal a' zsidók méltatlan bánását meg nem haladnák. Talán megrettenve álmélkodtok mondott szavaimon, és tusakodtok, hogyan tehetne illyesmit egy keresztény? pedig nincs másképen a' dolog! Ugyan is midőn a' kevély, felfúvzkodott keresztény felebarátját mint magánál alább való teremtményt megveti, nem utálja-é meg embertársa személyében magát Jézust? midőn fősvénységből, csekély nyereségért embertársának igazságtalanságot, rövidséget tesz, nem huzza vonja-é felebarátjában magát Jézust? A' szemérmetlen, fajtalan életű nem veri-é át ismét Jézus' tagjait szegekkel? az irigy, szeretetlen, más szerencsétlenségén örvendező nem üz-é nevetséget Jézusból, ki Apostola által parancsolja Rom. 12, 15. hogy

„örüljünk az örülőkkel, sirjunk a' sirókkal?“ A' zabáló, tobzódó nem kínálja-é epével az Üdvözítőt? A' haragtartó, ellenségeskedő nem ostorozza, nem csapdossa-é arczul a' Megváltót? a' jóra valórest, keresztény kötelességeit elhanyagoltt nem veti-é meg Jézust? és így az elkövetett hét fő bűnökkel nem feszíti-é meg újra az Isten' fiát?

És vajjon a' múlt vasárnapi tanításom szerint mi vezetí az embert ezen hét főbűnökre? a' részegség, a' szeszital; ezek azon csábító vak vezérek, kik az embert mindennemű kihágásra ingerlik; a' mámorító ital okozza, hogy Jézusnak fáradságos intézetei, vére hullása, keresztihalála reánk nézve meghíúsuliak; ez az oka: hogy sokan a' keresztények közül is azon háladatlan csoport közé tartoznak, melly köveket ragadott, hogy azokkal Jézust agyon hajigálja. De még ezzel nincs vége a' szeszital okozta következeseknek. Azon kívül, hogy a' testi 's lelki jólétet bitorolja, az egész házra is végveszélyt hárít.

Példa-beszédek k. 22, 1. ben olvasom: „becsesebb a' jó név a' nagy gazdaságnál, és a' kedvesség az arany-nál, ezüstnél.“ Sz. Pál ap. pedig a' Filippieket 4, 8. inti: hogy azokról gondoskodjanak, „mik jó hirt nevet szereznek“ V'sgáljuk meg már e' tekintetben azon házat, melyben a' részegeskedés magát befészkelte. Nem halljuk-é naponkint, hogyan mutat kiki új-jával az ily csapongó házra, mily megvetőleg beszéll azon családról, mely éjjel nappal a' korcsmában dözsöl? nem látjuk-é hogy a' részeges háznépet minden értelmes ember könnyelműnek tartja, magáról, becsületéről, sőt Istenről elfelejtkezéssel vádolja? nem halljuk é gyakran, hogyan suttognak az emberek a' kor-

„örüljünk az örülőkkel, sirjunk a' sirókkal?“ A' zabáló, tobzódó nem kínálja-é epével az Üdvözítőt? A' haragtartó, ellenségeskedő nem ostorozza, nem csapdossa-é arczul a' Megváltót? a' jóra valórest, keresztény kötelességeit elhanyagoltt nem veti-é meg Jézust? és így az elkövetett hét fő bűnökkel nem feszíti-é meg újra az Isten' fiát?

És vajjon a' múlt vasárnapi tanításom szerint mi vezetí az embert ezen hét főbűnökre? a' részegség, a' szeszital; ezek azon csábító vak vezérek, kik az embert mindennemű kihágásra ingerlik; a' mámorító ital okozza, hogy Jézusnak fáradságos intézetei, vére hullása, keresztihalála reánk nézve meghíúsulnak; ez az oka: hogy sokan a' keresztények közül is azon háladatlan csoport közé tartoznak, melly köveket ragadott, hogy azokkal Jézust agyon hajigálja. De még ezzel nincs vége a' szeszital okozta következeseknek. Azon kívül, hogy a' testi 's lelki jólétet bitorolja, az egész házra is végveszélyt hárít.

Példa-beszédek k. 22, 1. ben olvasom: „becsesebb a' jó név a' nagy gazdaságnál, és a' kedvesség az arany-nál, ezüstnél.“ Sz. Pál ap. pedig a' Filippieket 4, 8. inti: hogy azokról gondoskodjanak, „mik jó hirt nevet szereznek“ V'sgáljuk meg már e' tekintetben azon házat, melyben a' részegeskedés magát befészkelte. Nem halljuk-é naponkint, hogyan mutat kiki új-jával az ily csapongó házra, mily megvetőleg beszéll azon családról, mely éjjel nappal a' korcsmában dözsöl? nem látjuk-é hogy a' részeges háznépet minden értelmes ember könnyelműnek tartja, magáról, becsületéről, sőt Istenről elfelejtkezéssel vádolja? nem halljuk é gyakran, hogyan suttognak az emberek a' kor-

helyről: ebbe koresmába ennyivel, másikba annyival adós maradt, és nem lévén mivel fizetni, a' esaplárosok rá törték, 's még a' rajtavalóját is elszedték? Nem tapasztaljuk e menyire elhagyatva, minden becsületes társaságból kizáratva, és még a' szomszédoktól is megvettelve síri magányban élnek azok, kik az italt Istenöknél is többre becsülik? mily nehezen találunk másoknál segedelmet, mily nem szívesen kölcsönöznek valamit a' megszorultt iszákosnak a' szomszédok, attól tartván, nehogy az idegen jószágot is szokásakint az italért bezálogosítsa? és vajjon lehet-e egy házra nagyobb szerencsétlenség, mint midőn szükségében segedelemre nem számolhat, hiteke sehöl sem lévén?

A' házi boldogsághoz tartozik a' vidámság, jó kedv, egyetértés, egyesség, főleg a' férj és nő között, a' mint sz. Pál is rendel Efez 5, 25, 24. „férjfiak! szeressétek feleségeket, a' mint Krisztus is szeretete anyaszentegyházát.“ Asszonyok is mindenekben saját férjeiknek szót fogadjanak! és vajjon találunk-e csak egy tobzódó házat is, mellyben ezen üdvösséges rendelés pontosan megtartatnék, és az Isten' oltára előtt fogadott kölcsönös hívség fel ne bomolna? Mond meg csak te szelid nő! hányszor folytak patak módra keserű könnyeid férjednek tobzódása miatt? mennyi sok kék foltokat viseltél már testeden, midőn az ital' szeszétől' feldühödtt férjedtől minden munkásságod, és szelidséged mellett is kinoztattál? hányszor hasadozott szíved a' belső fájdalom miatt, midőn magadra hagyatva gyakran éjfélig is örködtél, míg ittas férjed haza kullogott, és midőn keserves keresményedet megitta, a' rossz gazdasszonytságot, rendetlenséget szemedre hány-

helyről: ebbe koresmába ennyivel, másikba annyival adós maradt, és nem lévén mivel fizetni, a' esaplárosok rá törték, 's még a' rajtavalóját is elszedték? Nem tapasztaljuk e menyire elhagyatva, minden becsületes társaságból kizáratva, és még a' szomszédoktól is megvettelve síri magányban élnek azok, kik az italt Istenöknél is többre becsülik? mily nehezen találunk másoknál segedelmet, mily nem szívesen kölcsönöznek valamit a' megszorultt iszákosnak a' szomszédok, attól tartván, nehogy az idegen jószágot is szokásakint az italért bezálogosítsa? és vajjon lehet-e egy házra nagyobb szerencsétlenség, mint midőn szükségében segedelemre nem számolhat, hiteke sehöl sem lévén?

A' házi boldogsághoz tartozik a' vidámság, jó kedv, egyetértés, egyesség, főleg a' férj és nő között, a' mint sz. Pál is rendel Efez 5, 25, 24. „férjfiak! szeressétek feleségeket, a' mint Krisztus is szeretete anyaszentegyházát.“ Asszonyok is mindenekben saját férjeiknek szót fogadjanak! és vajjon találunk-e csak egy tobzódó házat is, mellyben ezen üdvösséges rendelés pontosan megtartatnék, és az Isten' oltára előtt fogadott kölcsönös hívség fel ne bomolna? Mond meg csak te szelid nő! hányszor folytak patak módra keserű könnyeid férjednek tobzódása miatt? mennyi sok kék foltokat viseltél már testeden, midőn az ital' szeszétől' feldühödtt férjedtől minden munkásságod, és szelidséged mellett is kinoztattál? hányszor hasadozott szíved a' belső fájdalom miatt, midőn magadra hagyatva gyakran éjfélig is örködtél, míg ittas férjed haza kullogott, és midőn keserves keresményedet megitta, a' rossz gazdasszonytságot, rendetlenséget szemedre hány-

ván, téged tigrisként öldökölt? hányszor emelted az ég felé egybekulcsolt kezeidet, 's könnyekkel áradt szemeidet sohajtva végső órád' siettetéseért, melyben hohérottól megmenekedhessél? hány napok, hetek, multak el, mellyek alatt egymásra nem is nézve a' társas élet főtulajdona az áldott béke közöttökből számüzve volt? hányszor volt ételed, 's italod örömmel, epével keverve, midőn legszelidebb bánás módod mellett is ittas férjed égő torkából halállali fenyegetéseket halgatni, sőt esküd' ellenére őt el is hagyni kénytelen voltál, nehogy azon Sodomában többé ártatlanul szenvedjél?

Mi történik már azon háznál, melyben nem csak a' férj, de a' nő is itálnak adta magát? azon zavart, felfordultságot, melly az ilyen házban uralkodik, kimondani is alig lehet. A' hol tehát a' részegség miatt a' házasság földi pokollá válik, lehetséges-é ott a' házi gazdaságnak rendesen folyni? a' jószágnak szaporodni? lehet-é ott mindenkinek kedve a' munkához, hol egyik fél a' helyett, hogy a' másiknak terhét könnyitené, keserűségét inkább neveli, 's ez által életét rövidíti? és hogyan várhatják a' házasok ily Sodomában magukra az Isten' áldását?

A' házi jóléthez tartozik továbbá a' magzatok' istenes nevelése, és az egész családra való felügyelés, mivel sz. Pál I. Tim. Lev. 5, 8. szerint „ki az övéire, és főképen háznépére gondot nem visel, a' hitet megtagadta, sőt a' hitetlennél is alábbvaló,“ és tekintsük meg, milyen nevelést nyernek az ártatlan gyermekek szákos szülőiktől? felszámoljam-é azon kisdedeket, kik még anyjuk' méhében, vagy születések után tüstént kimúltak egyedül a' szeszitalt kedvellő szülőknök vétke

ván, téged tigrisként öldökölt? hányszor emelted az ég felé egybekulcsolt kezeidet, 's könnyekkel áradt szemeidet sohajtva végső órád' siettetéseért, melyben hohérottól megmenekedhessél? hány napok, hetek, multak el, mellyek alatt egymásra nem is nézve a' társas élet főtulajdona az áldott béke közöttökből számüzve volt? hányszor volt ételed, 's italod örömmel, epével keverve, midőn legszelidebb bánás módod mellett is ittas férjed égő torkából halállali fenyegetéseket halgatni, sőt esküd' ellenére őt el is hagyni kénytelen voltál, nehogy azon Sodomában többé ártatlanul szenvedjél?

Mi történik már azon házban, melyben nem csak a' férj, de a' nő is itálnak adta magát? azon zavart, felfordultságot, melly az ilyen házban uralkodik, kimondani is alig lehet. A' hol tehát a' részegség miatt a' házasság földi pokollá válik, lehetséges-é ott a' házi gazdaságnak rendesen folyni? a' jószágnak szaporodni? lehet-é ott mindenkinek kedve a' munkához, hol egyik fél a' helyett, hogy a' másiknak terhét könnyitené, keserűségét inkább neveli, 's ez által életét rövidíti? és hogyan várhatják a' házások ily Sodomában magukra az Isten' áldását?

A' házi jóléthez tartozik továbbá a' magzatok' istenes nevelése, és az egész családra való felügyelés, mivel sz. Pál I. Tim. Lev. 5, 8. szerint „ki az övéire, és főképen háznépére gondot nem visel, a' hitet megtagadta, sőt a' hitetlennél is alábbvaló,“ és tekintsük meg, milyen nevelést nyernek az ártatlan gyermekek szákos szülőiktől? felszámoljam-é azon kisdedeket, kik még anyjuk' méhében, vagy születések után tüstént kimúltak egyedül a' szeszitalt kedvellő szülőknök vétke

miatt? szóljak-é azon magzatokról, kik születésök óta mint a' pondróette gyümölcs, vidámság, épség, egészség, 's ékes növés nélkül lézengenek, mivel a' szeszial' ártalmát már iszákos anyjuk' tejjével szopták? szóljak-é azon gyermekekről, kikre részeges szülőiktől már fogantatásukban valami elmebeli tompaság és együgyűség ragadt, és azért szülőik' vétke miatt szellemi művelődésre alkalmatlanok lévén, oktalan állatok' módjára nevedednek? említsem-é azon szerencsétleneket, kik minden szükséges tanítás, erkölcsi nevelés nélkül felnőnek, mivel atyjuk a' szeszialra szükséges garast akár honnét kiteremti; a' tanítói bér' lefizetésére, olvasókönyv, és ruházat' megszerzésére pedig egy fillére sincsen? hányan vannak, kik az emberek előtt minden tekinteteket elvesztették, hogy gyakran ittas szülőik az ő jelenlétükben hívságos, tisztátalan beszédeket folytatnak, botránkoztató tényeket elkövetnek, 's azért a' gyermekek minden szemérmesség, becsület érzés nélkül nevededvén Istent, embert fel sem vévén, faragatlanok, durva természetűek maradnak? és mit lehet várni azokból, kiket szülőik rosz példáikkal megvesztegetnek, és kézenfogva iszákosságra vezetnek, midőn a' mámorító italt már kisdéd korukban velök itatják; sőt örülnek, ha a' gyerkőcz a' pohár után kapkod; mely szokás bennök idővel nevededvén, természetté válik; elannyira, hogy végre a' fiu nagyobb korhely lesz az apjánál? Szép Isten ajándéka az egészséges gyermekek, de kik a' részeges szülők által neveltetnek; csak szomszédok', emberi társaság', helység', és haza' terhére vannak, és vajjon ki ad egykor mindezekről számot?

miatt? szóljak-é azon magzatokról, kik születésök óta mint a' pondróette gyümölcs, vidámság, épség, egészség, 's ékes növés nélkül lézengenek, mivel a' szeszial' ártalmát már iszákos anyjuk' tejjével szopták? szóljak-é azon gyermekekről, kikre részeges szülőiktől már fogantatásukban valami elmebeli tompaság és együgyűség ragadt, és azért szülőik' vétke miatt szellemi művelődésre alkalmatlanok lévén, oktalan állatok' módjára nevedednek? említsem-é azon szerencsétleneket, kik minden szükséges tanítás, erkölcsi nevelés nélkül felnőnek, mivel atyjuk a' szeszialra szükséges garast akár honnét kiteremti; a' tanítói bér' lefizetésére, olvasókönyv, és ruházat' megszerzésére pedig egy fillére sincsen? hányan vannak, kik az emberek előtt minden tekinteteket elvesztették, hogy gyakran ittas szülőik az ő jelenlétükben hívságos, tisztátalan beszédeket folytatnak, botránkoztató tényeket elkövetnek, 's azért a' gyermekek minden szemérmesség, becsület érzés nélkül nevededvén Istent, embert fel sem vévén, faragatlanok, durva természetűek maradnak? és mit lehet várni azokból, kiket szülőik rosz példáikkal megvesztegetnek, és kézenfogva iszákosságra vezetnek, midőn a' mámorító italt már kiseded korukban velök itatják; sőt örülnek, ha a' gyerkőcz a' pohár után kapkod; mely szokás bennök idővel nevededvén, természetté válik; elannyira, hogy végre a' fiu nagyobb korhely lesz az apjánál? Szép Isten ajándéka az egészséges gyermekek, de kik a' részeges szülők által neveltetnek; csak szomszédok', emberi társaság', helység', és haza' terhére vannak, és vajjon ki ad egykor mindezekről számot?

Keresztény szolgálcseléd! bár csak te is szemeidet felnyitván már valahára látnád, mit oly gyakran szemlélhetsz! avagy nem veszed-é észre, hogy a' józan életű gazda' cselédje tisztaságra, pontosságra, rendtartásra, és serénységre nézve a' részegesétől, mint ég a' földtől különbözik? nem tapasztalod-é hogy az iszákos gazda becstelenségében, gyalázatjában, ártatlan szolgálja is gyakran osztozik: midőn hallani kéntelen, a' millyen a' gazdája, olyan a' cselédje? Az ilyen részeges ház az ártatlan cselédre nézve valóban nem egyéb, mint botránkozásra, elkölcsi romlottságra vezető alkalom, pedig világosan mondja az Üdvözítő Máté 18, 6. „Valaki megbotránkoztat egyet a' kisdedek közül, kik én bennem hisznek, annak könnyebb lett volna állapotja, ha egy malomkö köttetett volna nyakára, 's a' tengernek mélységébe elmeritetett volna.“

A' házi boldogsághoz tartozik végre a' következő, jó gazdálkodás, és a' háznak tisztességes fenntartása, és' valaki e' kötelességében megfogyatkozik, hasonló a' haszontalan rest szolgálhoz, a' ki elásta Ura' talentomát, és azért „kivettetik a' külső setétségre, hol léssen sirás, és fogak' csikorgatása,“ Máté 25, 30. és nézzük-el, mily rendesen, mily gyönyörűen folytatja gazdaságát a' részeges ember! nézzük az iszákos kézművest, a' helyett, hogy nejét, gyermekeit az éhségtől, fogyatkozástól megmenteni igyekezne, a' helyett: hogy műhelyében tartózkodván, a' drága időt, és minden fillért meggazdálkodna, a' helyett: hogy pénzét haszontalanságra ne vesztetesse, 's így családjának rövidséget ne tenne, mit cselekszik? o átkozott atyai gondoskodás! midőn az utolsó garast is úgy kicsalja igyekező gyermeke' kezéből, mint a' mesés róka

Keresztény szolgálcseléd! bár csak te is szemeidet felnyitván már valahára látnád, mit oly gyakran szemlélhetsz! avagy nem veszed-é észre, hogy a' józan életű gazda' cselédje tisztaságra, pontosságra, rendtartásra, és serénységre nézve a' részegesétől, mint ég a' földtől különbözik? nem tapasztalod-é hogy az iszákos gazda becstelenségében, gyalázatjában, ártatlan szolgálja is gyakran osztozik: midőn hallani kéntelen, a' millyen a' gazdája, olyan a' cselédje? Az ilyen részeges ház az ártatlan cselédre nézve valóban nem egyéb, mint botránkozásra, elkölcsi romlottságra vezető alkalom, pedig világosan mondja az Üdvözítő Máté 18, 6. „Valaki megbotránkoztat egyet a' kisdedek közül, kik én bennem hisznek, annak könnyebb lett volna állapotja, ha egy malomkö köttetett volna nyakára, 's a' tengernek mélységébe elmeritetett volna.“

A' házi boldogsághoz tartozik végre a' következetes, jó gazdálkodás, és a' háznak tisztességes fenntartása, és' valaki e' kötelességében megfogyatkozik, hasonló a' haszontalan rest szolgálhoz, a' ki elásta Ura' talentomát, és azért „kivettetik a' külső setétségre, hol léssen sirás, és fogak' csikorgatása,“ Máté 25, 30. és nézzük-el, mily rendesen, mily gyönyörűen folytatja gazdaságát a' részeges ember! nézzük az iszákos kézművest, a' helyett, hogy nejét, gyermekeit az éhségtől, fogyatkozástól megmenteni igyekezne, a' helyett: hogy műhelyében tartózkodván, a' drága időt, és minden fillért meggazdálkodna, a' helyett: hogy pénzét haszontalanságra ne vesztegesse, 's így családjának rövidséget ne tenne, mit cselekszik? o átkozott atyai gondoskodás! midőn az utolsó garast is úgy kicsalja igyekező gyermeke' kezéből, mint a' mesés róka

a' varjú' szájából a' sajtot, és égő torkán lebocsájtván a' munka' folytatására harmadnapra sem alkalmas, holott nejenek, 's gyermekeinek egy darab kenyérük sincsen! Tekintsük a' részeges földművest, mily gondosan folytatja gazdaságát! mily serényen munkálja földjeit! nézzük marháját, mily hitvány, mily satra a' gondviselés' hiánya miatt! mily szétszórtt, töredezett minden gazdasági szerszáma! végre nézzük mily sovány az ő élelme! de ez nem lehet másképen, mivel a' részeges ember előre nem gondolkozva, a' hátulsó kerékre nem figyelvén, csak az elsőn t. i. a' vesztegetés kerékén halad; azért magát és családját sokszor darab kenyér nélkül hagyja.

Akarjátok-é még tudni a' részegség' kimonetelét? ily példát körünkben is gyakran tapasztalunk. Midőn az iszákos, házi családját egész életében lopta, kinozta, és életének korhelysége által csak hamar véget vetett, midőn családja már azt vélte, hogy hóhérjától valahára megszabadulván, kevéssé megpihen, íme! a' szerencsétlennek eltakarítása után be toppan a' házba ama kedves vendég, ki a' megholttnak az ital árulás által élete' rövidítésére, 's a' házi család' kinzására mintegy eszközül szolgált, be toppan a' csapláros, hogy az árvákra maradott utolsó vagyonkát is az italért elkobozza, ki csikarja, hogy így az árvák mindentől megfosztatva szerencsétlen attyuk' nyugodalmaért egyébkor mondatni szokott fiúi ajtatos imádságok, sohajtások helyett az ő sirját keserves könnyeikkel áztassák.

Átkozott korhelység! melly ily szépen gazdálkodik, melly a' hazát végveszélybe dönti! fog é tehát még valaki esudálkozni, hogy ezen ártalmas dologról ily terjedelmesen szóllok? szünjeteek meg esudálkozni, sőt

a' varjú' szájából a' sajtot, és égő torkán lebocsájtván a' munka' folytatására harmadnapra sem alkalmas, hollott nejenek, 's gyermekeinek egy darab kenyérük sincsen! Tekintsük a' részeges földművest, mily gondosan folytatja gazdaságát! mily serényen munkálja földjeit! nézzük marháját, mily hitvány, mily satra a' gondviselés' hiánya miatt! mily szétszórtt, töredezett minden gazdasági szerszáma! végre nézzük mily sovány az ő élelme! de ez nem lehet másképen, mivel a' részeges ember előre nem gondolkozva, a' hátulsó kerékre nem figyelvén, csak az elsőn t. i. a' vesztegetés kerékén halad; azért magát és családját sokszor darab kenyér nélkül hagyja.

Akarjátok-é még tudni a' részegség' kimonetelét? ily példát körünkben is gyakran tapasztalunk. Midőn az iszákos, házi családját egész életében lopta, kinozta, és életének korhelysége által csak hamar véget vetett, midőn családja már azt vélte, hogy hóhérjától valahára megszabadulván, kevéssé megpihen, íme! a' szerencsétlennek eltakarítása után be toppan a' házba ama kedves vendég, ki a' megholttnak az ital árulás által élete' rövidítésére, 's a' házi család' kinzására mintegy eszközül szolgált, be toppan a' csapláros, hogy az árvákra maradott utolsó vagyonkát is az italért elkobozza, ki csikarja, hogy így az árvák mindentől megfosztatva szerencsétlen attyuk' nyugodalmaért egyébkor mondatni szokott fiúi ajtatos imádságok, sohajtások helyett az ő sírját keserves könnyeikkel áztassák.

Átkozott korhelység! melly ily szépen gazdálkodik, melly a' hazát végveszélybe dönti! fog é tehát még valaki esudálkozni, hogy ezen ártalmas dologról ily terjedelmesen szóllok? szünjeteek meg esudálkozni, sőt

inkább mostantól fogva a' józanság legyen éltetek' főekessége, nyomorultnak tartván azt, ki szeszitallal él, mert az nem csak testét rontja, éltét rövidíti; hanem lelkét is az örök kárhozatra készíti. A' részeges azon házi gyilkos, ki tulajdon vérét sem kimélve, családja ellen is kegyetlenkedik, és reá vég veszélyt hozni nem irtózik. Kerüljétek a' részegesek' társaságát, nehogy az ő példájukkint lelketek' örök javát elkoczkázzátok, házatok' népét ideigi, 's örök veszélybe döntsetek, nehogy az által azon csoport közé tartozzatok, mely közöttünk irtózatossabban, mint a' zsidók a' mai Evangyeliomban, Jézus ellen köveket ragad és azokat éretünk vérező isteni szíve után dobálja. Amen.

inkább mostantól fogva a' józanság legyen éltetek' főekessége, nyomorultnak tartván azt, ki szeszitallal él, mert az nem csak testét rontja, éltét rövidíti; hanem lelkét is az örök kárhozatra készíti. A' részeges azon házi gyilkos, ki tulajdon vérét sem kimélve, családja ellen is kegyetlenkedik, és reá vég veszélyt hozni nem irtózik. Kerüljétek a' részegesek' társaságát, nehogy az ő példájukkint lelketek' örök javát elkoczkázzátok, házatok' népét ideigi, 's örök veszélybe döntsetek, nehogy az által azon csoport közé tartozzatok, mely közöttünk irtózatossabban, mint a' zsidók a' mai Evangyeliomban, Jézus ellen köveket ragad és azokat éretünk vérező isteni szíve után dobálja. Amen.

VI. Nagy-Pénteken.

A' Krisztusnak igaz hívei — a' testet megfeszítették az ő indulatjalval 's kívánságaival együtt. *Gal. 5, 24.*

Tekintsünk ma lelki szemeinkkel Golgota vérhintett ormaira! ott azon Jézus, kinek születésekor az angyalok hála éneket zengedeztek az Istennek, meggyalázva, kicsúfolva, pökésekkel elrútitva függ a' kereszten; ott azon Jézus, kihez e' nyavalyások, ügyefogyottak, inaszakadtak, minden felől todúltak, hogy előbbi egészségöket viszanyerjék, megsebesítve, megostorozva a' keresztről kiált: én Istenem! én Istenem! miért hagytál-el engem?! Ott azon Jézus, kinek a' Táborhegyeni megdicsőítésekor a' tanítványok rémültökben a' földre hullának, a' gonosztevő latrok' sorára jut! ott azon Jézus, ki néhány nap előtt Jeruzsálem' falai közé ünnepélyesen hosanna kiáltásokkal fogadtatott, a' háladatlan csoporttól, sőt latortól is kinevettetik, káromoltatik! Ott azon Jézus, ki a' négy napos, rothadásnak indúlt halottnak parancsolá: „Lázár: jöjj ki sírodból“ kegyetlenül kereszthez szegezve lehajtva szent fejét, kibocsátja szentséges lelkét.

Nem nézheti ezt a' nap, azért gyászos setéségbe öltözik, reszket a' föld, a' kősziklák repedeznek, csak az emberek, a' gyikosok mindeu érzésből kegyetlenkednek Jézus iránt, szentséges oldalát szuronnyal megnyitják, és örvendeznek gonosz céljuk' sikerülte fe-

VI. Nagy-Pénteken.

A' Krisztusnak igaz hívei — a' testet megfeszítették az ő indulatjalval 's kívánságaival együtt. *Gal. 5, 24.*

Tekintsünk ma lelki szemeinkkel Golgota vérhintett ormaira! ott azon Jézus, kinek születésekor az angyalok hála éneket zengedeztek az Istennek, meggyalázva, kicsúfolva, pökésekkel elrútitva függ a' kereszten; ott azon Jézus, kihez e' nyavalyások, ügyefogyottak, inaszakadtak, minden felől todúltak, hogy előbbi egészségöket viszanyerjék, megsebesítve, megostorozva a' keresztről kiált: én Istenem! én Istenem! miért hagytál-el engem?! Ott azon Jézus, kinek a' Táborhegyeni megdicsőítésekor a' tanítványok rémültökben a' földre hullának, a' gonosztevő latrok' sorára jut! ott azon Jézus, ki néhány nap előtt Jeruzsálem' falai közé ünnepélyesen hosanna kiáltásokkal fogadtatott, a' háladatlan csoporttól, sőt latortól is kinevettetik, káromoltatik! Ott azon Jézus, ki a' négy napos, rothadásnak indúlt halottnak parancsolá: „Lázár: jöjj ki sírodból“ kegyetlenül kereszthez szegezve lehajtva szent fejét, kibocsátja szentséges lelkét.

Nem nézheti ezt a' nap, azért gyászos setéségbe öltözik, reszket a' föld, a' kősziklák repedeznek, csak az emberek, a' gyikosok mindeu érzésből kegyetlenkednek Jézus iránt, szentséges oldalát szuronnyal megnyitják, és örvendeznek gonosz céljuk' sikerülte fe-

lett! ki fejtí meg nekünk e' csudállatos szomorító titkot? Maga Jézus Ján. 10, 10. mondván: „a' jó pásztor az ő életét adja juhaiért, én jöttem, hogy életök legyen, és bőségesen legyen; — én életemet leteszem juhaimért.“ Halljad tehát keresztény nemzet! hogy neked életed legyen, hogy el ne vessz, hanem örökké élhess; hogy megváltassál, hogy a' bűn, hamisság' szennyétől megtisztítva Istennek kedves, hálaadó, jóságos cselekedetek' gyakorlásában buzgólkodó nép legyél; hogy megtagadván minden éktelenséget, gonoszságot mely téged a' kárhozat' mélyébe taszíthatna, bejuthass az örökre holdogító életbe. 'S ez volt oka azon szomorító véres jelenetnek, melynek emlékét az Anyaszentegyház e' mai gyásznapon a' hívek' szíveiben megújítja.

Látom k. barátom! csillogó könnyeidet, melyeket Megváltód iránti hálaérzelem facsart-ki szemeidből; veszem észre, miként tusakodol kérdezősködni akarván: vajjon mit kellene tenned ily nagy Jótévd' iránti hálad' bebizonyítására, azon hallatlan szeretetért, melyet irántad nyilvánított? a' felelet adástól felment engem' sz. Pál ap. mondván: „a' Krisztusnak igaz hívei a' testet megfeszítették az ő indulatjaival, 's kívánságaival együtt“ és ezen felelet után, én kérdezlek meg: mi ingerli testedet oly gyakran a' vétekre? mi tenyészti benned a' gonosz kívánságokat, vásott indulatokat? mi hissitja meg reád nézve az Üdvözítö' fáradságos intézeteit, 's rendeleteit? és midön te ezen bőjti tanításom' következésében megisméred, hogy a' részegeskedés szeszitalokkali visszaélés fő oka minden kihágásaidnak, én is megszólítlak, kérlek, intelek sz. Pállal: fessítsd meg keresztény! a' te gonosz szokásodat, ha Krisztus' igaz híve akarsz lenni, fessítsd meg tobzódásodat

lett! ki fejtí meg nekünk e' csudállatos szomorító titkot? Maga Jézus Ján. 10, 10. mondván: „a' jó pásztor az ő életét adja juhaiért, én jöttem, hogy életök legyen, és bőségesen legyen; — én életemet leteszem juhaimért.“ Halljad tehát keresztény nemzet! hogy neked életed legyen, hogy el ne vessz, hanem örökké élhess; hogy megváltassál, hogy a' bűn, hamisság' szennyétől megtisztítva Istennek kedves, hálaadó, jóságos cselekedetek' gyakorlásában buzgólkodó nép legyél; hogy megtagadván minden éktelenséget, gonoszságot mely téged a' kárhozat' mélyébe taszíthatna, bejuthass az örökre holdogító életbe. 'S ez volt oka azon szomorító véres jelenetnek, melynek emlékét az Anyaszentegyház e' mai gyásznapon a' hívek' szíveiben megújítja.

Látom k. barátom! csillogó könnyeidet, melyeket Megváltód iránti hálaérzelem facsart-ki szemeidből; veszem észre, miként tusakodol kérdezősködni akarván: vajjon mit kellene tenned ily nagy Jótévőd iránti hálad' bebizonyítására, azon hallatlan szeretetért, melyet irántad nyilvánított? a' felelet adástól felment engem' sz. Pál ap. mondván: „a' Krisztusnak igaz hívei a' testet megfeszítették az ő indulataival, 's kívánságaival együtt“ és ezen felelet után, én kérdezlek meg: mi ingerli testedet oly gyakran a' vétekre? mi tenyészti benned a' gonosz kívánságokat, vásott indulatokat? mi hissitja meg reád nézve az Üdvözítő' fáradságos intézeteit, 's rendeleteit? és midőn te ezen bőjti tanításom' következtében megisméred, hogy a' részegeskedés szeszitalokkali visszaélés fő oka minden kihágásaidnak, én is megszólítalak, kérlek, intelek sz. Pállal: fessítsd meg keresztény! a' te gonosz szokásodat, ha Krisztus' igaz híve akarsz lenni, fessítsd meg tobzódásodat

hiúságos testeddel együtt, mely lelkedet oly gyakran bűnre ingerli; feszítsd meg véle vétkeidet, melyekkel téged vakít; feszítsd-meg indulatiddal együtt, melyeket benned szül, és táplál, — feszítsd-meg ma Üdvözítődnék véres keresztje mellett erősen megfogadván, hogy a' szeszitaloktól magadat megtartóztatod.

Es véled-é k. b.! hogy ily fogadásod az éretted megfeszített Jézusodnak nem lessz kedves? vagy talán nem méltán kívánhatja ő ezt tőled azon fájdalmas kínjaiért, melyeket éretted elviselt? figyelmezz tehát szavamra és e' mai, u. m. az egész keresztény világ előtt oly nevezetes napon akarlak meggyőzni a' felől: hogy üdvösséges dolgot cselekszik, ki az Istennek a' részegeskedés, és szeszitalokkali élés ellen fogadást téssen.

„Tegyetek fogadást, de tellyesítsétek is azt a' ti Uratoknak Isteneteknek.“ Szóll a' Zsoltáros 75, 12. mely szavaiban minden istenfélőt, következőleg minket is buzdít, hogy az Istennek valami jó felől üdvösséges ígéretet tegyünk, 's azt szentül meg is tartsuk. Móses által pedig így szóll az Isten az Izraél népének IV-Mós. 6, 1. „ha valaki, akár férjfiú, akár asszony fogadást téssen, és Istennek szenteli magát, tartóztassa magát a' bortól, és minden részegítő italtól.“ Sőt borczetet sem, vagy más erős italt, mely szőlőből kinyomatik, nem volt szabad inniok, kik fogadást tettek; valamint hajokat sem volt szabad lenyírniok a' fogadás' egész ideje alatt, mi nekik oly meleg éghajlatú tartományban nem keves alkalmatlanságukra volt; nem volt szabad megholtt attyok, anyok, vagy testvérökhöz is bemenni; és az ily fogadás, Istennek szentelés különös szertartással ment végbe. Így szenteltetett fel

hiúságos testeddel együtt, mely lelkedet oly gyakran bűnre ingerli; feszítsd meg véle vétkeidet, melyekkel téged vakít; feszítsd-meg indulatiddal együtt, melyeket benned szül, és táplál, — feszítsd-meg ma Üdvözítődnék véres keresztje mellett erősen megfogadván, hogy a' szeszitaloktól magadat megtartóztatod.

Es véled-é k. b.! hogy ily fogadásod az éretted megfeszített Jézusodnak nem lessz kedves? vagy talán nem méltán kívánhatja ő ezt tőled azon fájdalmas kínjaiért, melyeket éretted elviselt? figyelmezz tehát szavamra és e' mai, u. m. az egész keresztény világ előtt oly nevezetes napon akarlak meggyőzni a' felől: hogy üdvösséges dolgot cselekszik, ki az Istennek a' részegeskedés, és szeszitalokkali élés ellen fogadást téssen.

„Tegyetek fogadást, de tellyesítsétek is azt a' ti Uratoknak Isteneteknek.“ Szóll a' Zsoltáros 75, 12. mely szavaiban minden istenfélőt, következőleg minket is buzdít, hogy az Istennek valami jó felől üdvösséges ígéretet tegyünk, 's azt szentül meg is tartsuk. Móses által pedig így szóll az Isten az Izraél népének IV-Mós. 6, 1. „ha valaki, akár férjfiú, akár asszony fogadást téssen, és Istennek szenteli magát, tartóztassa magát a' bortól, és minden részegítő italtól.“ Sőt borczetet sem, vagy más erős italt, mely szőlőből kinyomatik, nem volt szabad inniok, kik fogadást tettek; valamint hajokat sem volt szabad lenyírniok a' fogadás' egész ideje alatt, mi nekiek oly meleg éghajlatú tartományban nem keves alkalmatlanságukra volt; nem volt szabad megholtt attyok, anyok, vagy testvérökhöz is bemenni; és az ily fogadás, Istennek szentelés különös szertartással ment végbe. Így szenteltetett fel

az Istennek az ő törvényben Sámuel próféta, így ajánlatot fel az erős Sámson, kik Nazareusoknak, azaz: elkülönözötteknek neveztettek. Így ajánlotta fel az Istennek az öreg Zakariás fiát, keresztelő sz. Jánost, kiről az Evangyeliom megjegyzi, hogy „se bort, se részegíthetőt nem ivott“ Luk. 1. 15. Hogyan ne lenne tehát Istennek kedves a' fogadás tétel, holott erre minket isteni sugallásból buzdít a' Zsoltáros, holott ily fogadásokat más előttünk élt ajtatos férfiak is tettek. és az Isten' e' feletti tetszését maga is nyilván kijelenti, mondván: hogy az ember, ki ily fogadást teszen, az Istennek szenteli magát? és vajjon miben különbözik a' nazareusi nevezet, vagy is az ő törvényi fogadás azon fogadástól, melyet néktek ma a' megfeszített Jézus' keresztjénél kell tennetek? abban különbözik: hogy ők Istennek szentelték magokat oly tárgyokban, melyek nékiek sok tekintetből alkalmatlanok voltak; nektek pedig az Istennek meg kell fogadnotok magatok megtartóztatását oly dologtól, mely nélkül ötven, hatvan év előtt eldődeitek ellehettek, most is sokan elvannak, és mellyet ti is; csak szilárd akaratotok legyen, magatokról könnyen lerázhattok, és mi által az Istennek tetszésteken kívül reátok tetemes haszon is árad. Abban különbözik: hogy a' Nazareusok tartózkodtak Istennek tetszésök végett az ártatlan, megengedett tárgyaktól: néktek pedig a' megfeszített Jézus' tetszése megnyeréseért kell tartózkodnotok egy oly koros, veszély - teljes dologtól, mely testetek' lelketek' jólétét bitorolja, kockára teszi, és házatokat vég veszélybe dönti. Az a' különbség az ő, és ti fogadástok közt, hogy ők fogadások által buzgólkodtak tetszeni az Istennek, kinek dicsőségén, és hatalmasságán kívül

az Istennek az ő törvényben Sámuel próféta, így ajánlatott-fel az erős Sámson, kik Nazareusoknak, azaz: elkülönözötteknek neveztettek. Így ajánlotta fel az Istennek az öreg Zakariás fiát, keresztelő sz. Jánost, kiről az Evangyeliom megjegyzi, hogy „se bort, se részegíthetőt nem ivott“ Luk. 1. 15. Hogyan ne lenne tehát Istennek kedves a' fogadás tétel, holott erre minket isteni sugallásból buzdít a' Zsoltáros, holott ily fogadásokat más előttünk élt ajtatos férfiak is tettek. és az Isten' e' feletti tetszését maga is nyilván kijelenti, mondván: hogy az ember, ki ily fogadást teszen, az Istennek szenteli magát? és vajjon miben különbözik a' nazareusi nevezet, vagy is az ő törvényi fogadás azon fogadástól, melyet néktek ma a' megfeszített Jézus' keresztjénél kell tennetek? abban különbözik: hogy ők Istennek szentelték magokat oly tárgyokban, melyek nékiek sok tekintetből alkalmatlanok voltak; nektek pedig az Istennek meg kell fogadnotok magatok megtartóztatását oly dologtól, mely nélkül ötven, hatvan év előtt eldődeitek ellehettek, most is sokan elvanak, és mellyet ti is; csak szilárd akaratotok legyen, magatokról könnyen lerázhattok, és mi által az Istennek tetszésteken kívül reátok tetemes haszon is árad. Abban különbözik: hogy a' Nazareusok tartózkodtak Istennek tetszésök végett az ártatlan, megengedett tárgyaktól: néktek pedig a' megfeszített Jézus' tetszése megnyeréseért kell tartózkodnotok egy oly koros, veszély-teljes dologtól, mely testetek' lelketek' jólétét bitorolja, kockára teszi, és házatokat vég veszélybe dönti. Az a' külömbőség az ő, és ti fogadástok közt, hogy ők fogadások által buzgólkodtak tetszeni az Istennek, kinek dicsőségén, és hatalmasságán kívül

egyéb tulajdonit nem ismérték; néktek ellenben a' szeszitallali élés ellen kell tennetek fogadást azon Jézus' kedveért, kinek véres keresztjét szemlélitek, melyhez szegezve érettetek függött, a' keserűség' kelyhét utolsó cseppig kiitta, és szent vére' ontásával megváltott, megmosott minden szennytől, büntől és hamisságtól. Mind ez tehát nem indíthat-e minket arra hogy az ó törvényi sz. férjfiak' példáját minden ajánlás nélkül is követni induljunk? nem indíthat-e arra, hogy Istennél letett örök javunkért valamitől magunkat megvonjuk? erre buzdítanak minket azon számtalan szentek, kik az Üdvözítő' tetszése, 's üdvösségök biztosabb megnyerése tekintetéből magokban eltökélték egész életüket keresztviselekben, szoros böjtölésekben, imádságok, és egyéb önként vállalt nehéz üdvösséges munkák közt tölteni; erre buzdít minket a' megszámolhatatlan szűzek' serege, kik Istennek felajánlván szüzességüket, készebbek voltak kínokat, szorongatásokat, sőt kínos halált is szenvedni, mint fogadásukat megszegni; és ez által fölhívják minket is, hogy magunkat valamitől megtartóztassuk, mi által megmutatnánk: melly igen tudjuk méltányolni az érettünk ontott Üdvözítő' vérét?! erre buzdít minket azon száz-ezer buzgó férjfiak' példája, kik az evangyeliomi tanácsot elfogadván a' világot oda hagyják, 's ifjuságokban falak közé zárkozván, egész életüket szegénységben, tisztaságban, engedelmisségben tölteni magokat kötelezik, és tettelesen mutatják hogy az ember nem kéntelen testének mindent engedni, mi annak kedves; hanem attól valamit el is vonhat Isten' segedelmével, ha akarja. Nevezetesen illy példa ebben kortonai sz. Margit, ki ifjú korában feslett életet

egyéb tulajdonit nem ismérték; néktek ellenben a' szeszitallali élés ellen kell tennetek fogadást azon Jézus' kedveért, kinek véres keresztjét szemlélitek, melyhez szegezve érettetek függött, a' keserűség' kelyhét utolsó cseppig kiitta, és szent vére' ontásával megváltott, megmosott minden szennytől, büntől és hamisságtól. Mind ez tehát nem indíthat-e minket arra hogy az ó törvényi sz. férjfiak' példáját minden ajánlás nélkül is követni induljunk? nem indíthat-e arra, hogy Istennél letett örök javunkért valamitől magunkat megvonjuk? erre buzdítanak minket azon számtalan szentek, kik az Üdvözítő' tetszése, 's üdvösségök biztosabb megnyerése tekintetéből magokban eltökélték egész életüket keresztviselekben, szoros böjtölésekben, imádságok, és egyéb önként vállalt nehéz üdvösséges munkák közt tölteni; erre buzdít minket a' megszámlolhatatlan szűzek' serege, kik Istennek felajánlván szüzességüket, készebbek voltak kínokat, szorongatásokat, sőt kínos halált is szenvedni, mint fogadásukat megszegni; és ez által fölhívják minket is, hogy magunkat valamitől megtartóztassuk, mi által megmutatnánk: melly igen tudjuk méltányolni az érettünk ontott Üdvözítő' vérét?! erre buzdít minket azon száz-ezer buzgó férjfiak' példája, kik az evangyeliomi tanácsot elfogadván a' világot oda hagyják, 's ifjuságokban falak közé zárkozván, egész életüket szegénységben, tisztaságban, engedelmisségben tölteni magokat kötelezik, és tettelesen mutatják hogy az ember nem kéntelen testének mindent engedni, mi annak kedves; hanem attól valamit el is vonhat Isten' segedelmével, ha akarja. Nevezetesen illy példa ebben kortonai sz. Margit, ki ifjú korában feslett életet

élt ugyan, de azután megismérvén a' csalfa világ' és mulandó élet' hivságát, bűneiből kitisztulván Istenhez ért, előbbeni kihágásait, vétkes tetteit, melyekkel más ártatlanoknak botránkoztatására volt, nyilván megvallotta, megsiratta, és érettök hocsánatot kért; életének hátra lévő napjait Istennek szentelte, éhséget, mezitelességet, fogyatkozást, mindennemű szorongatást inkább szenvedni, mint sem az Isten iránt hivtelességet többé elkövetni kész lévén. — Illy példa Sz. Ágoston, ki előbbeni vétkes tetteit megismérvén Istenhez tért, az egyéberánt megengedett ártatlan örömök' élvezésétől is magát megvonta, és sok önkéntes bűnködéseknek magát alávetvén, úgy akart Istennek eleget tenni ifjú kora' kihágásiért. Példa ebben sz. Elek, nevezetes Római nemes ifjú, ki mennyegzője napján elhagyván nejét, attyát, anyyát, gazdag vagyonát, pusztába vonúlt és tizenhét évi szent utazásai után visszatérvén attya' házában mint ismeretlen szolga lakott hólta' napjáig; így akarta teljesíteni Üdvözítőnk' mondását Máté 16, 24. „Ha ki utánnam akar jönni, tagadja meg magát“ ez által akart részese lenni azon jutalomnak, mellyet Jézus Máté 19, 29. az ötöt követőknek ígért: „Valaki házát, vagy testvérjét, vagy attyát, anyyát, feleségét, gyermekeit, vagy mezeit elhagyja, az én nevemért; száz anyyit fog nyerni, 's az örök életet fogja birni.“ Így feszítik meg testöket annak vétkes kívánságaival együtt ma is sok keresztények, kik tudván, mily drága áron váltattak meg, magokat sok földi 's érzéki élvezetektől megfosztják, nem követvén sok könnyelmű keresztényeknek példáját, kik magoktól semmit meg nem tagadván, 's testöknek mindent kényire engedvén, csapodár tetteikkal, Jézus' se-

élt ugyan, de azután megismérvén a' csalfa világ' és mulandó élet' hivságát, bűneiből kitisztulván Istenhez ért, előbbeni kihágásait, vétkes tetteit, melyekkel más ártatlanoknak botránkoztatására volt, nyilván megvallotta, megsiratta, és érettök hocsánatot kért; életének hátra lévő napjait Istennek szentelte, éhséget, mezitelességet, fogyatkozást, mindennemű szorongatást inkább szenvedni, mint sem az Isten iránt hivtelességet többé elkövetni kész lévén. — Illy példa Sz. Ágoston, ki előbbeni vétkes tetteit megismérvén Istenhez tért, az egyéberánt megengedett ártatlan örömök' élvezésétől is magát megvonta, és sok önkéntes bűnködéseknek magát alávetvén, úgy akart Istennek eleget tenni ifjú kora' kihágásiért. Példa ebben sz. Elek, nevezetes Római nemes ifjú, ki mennyegzője napján elhagyván nejét, attyát, anyyát, gazdag vagyonát, pusztába vonúlt és tizenhét évi szent utazásai után visszatérvén attya' házában mint ismeretlen szolga lakott hólta' napjáig; így akarta teljesíteni Üdvözítőnk' mondását Máté 16, 24. „Ha ki utánnam akar jönni, tagadja meg magát“ ez által akart részese lenni azon jutalomnak, mellyet Jézus Máté 19, 29. az ötöt követőknek ígért: „Valaki házát, vagy testvérjét, vagy attyát, anyyát, feleségét, gyermekeit, vagy mezeit elhagyja, az én nevemért; száz anyyit fog nyerni, 's az örök életet fogja birni.“ Így feszítik meg testöket annak vétkes kívánságaival együtt ma is sok keresztények, kik tudván, mily drága áron váltattak meg, magokat sok földi 's érzéki élvezetektől megfosztják, nem követvén sok könnyelmű keresztényeknek példáját, kik magoktól semmit meg nem tagadván, 's testöknek mindent kényire engedvén, csapodár tetteikkal, Jézus' se-

beit újra felszakasztva őt gyakran kegyetlenül ostromozzák, és keserű epével itatják. —

Midőn tehát előttünk emnyi dicséretes példák tündöklenek, kétkelkedhet-e valaki a' felől: hogy a' szeszitallali élés ellen fogadást tenni Isten előtt kedves, és jutalomra méltó dolog? fog-e azért valaki közölnünk szabadkozni ily üdvösséges fogadás-tételtől? a' ki e' tárgyban annyi üdvösséges, és a' szeszital' ártalmasságáról felvilágosító tanítás után is a' józan élet' követését meg nem fogadja, az Krisztusnak nem igaz hive, mivel nem akarja megfeszíteni azon megszokott vétkeit, mellyekre a' szeszital ingerli, 's mintegy kézen fogva vezeti; nem akarja megfeszíteni szenvedélyét oly veszély teljes dologban, mellyet magától saját hasznára is könnyen elmellőzhetne. A' szentek, kik már Jézussal örvendeznek, — oly örömeiktől vonták el magokat, mellyeket élvezvén is az örök életet elnyerhették volna. Néktek pedig Szeretтім! le kell mondanotok oly kihágásról, melly egészségtöket vesztetvén éltetöket rövidíti, és lelketeket az igaz valódi jók' kívánására alkalmatlanná tévén, az örök jutalomtól megfosztja. Azért bátran mondom: hogy nem Krisztus' igaz hive, ki mai napon a' szeszitalokkal mérsekletes élésre szent fogadással magát le nem köti, a' ki nem akarja magáról lerázni azon nyugöt, mely miatt az erény és üdvösség' útján bátran nem járhatván, magát örök veszedelembé taszítja.

E' mellett k. b. józanul élni köteles vagy mások miatt is. Jézus minnyájunkat int a' jó példa adásra Máté 5, 16. mondván: Úgy fényljék a' ti világosságotok az emberek előtt, hogy lássák jó cselekedeteiteket, és dicsőítsék atyátokat, ki mennyekben vagyon.“

beit újra felszakasztva őt gyakran kegyetlenül ostromozzák, és keserű epével itatják. —

Midőn tehát előttünk emnyi dicséretes példák tündöklenek, kétkelkedhet-e valaki a' felől: hogy a' szeszitallali élés ellen fogadást tenni Isten előtt kedves, és jutalomra méltó dolog? fog-e azért valaki közölnünk szabadkozni ily üdvösséges fogadás-tételtől? a' ki e' tárgyban annyi üdvösséges, és a' szeszital' ártalmasságáról felvilágosító tanítás után is a' józan élet' követését meg nem fogadja, az Krisztusnak nem igaz hive, mivel nem akarja megfeszíteni azon megszokott vétkeit, mellyekre a' szeszital ingerli, 's mintegy kézen fogva vezeti; nem akarja megfeszíteni szenvedé-lyét oly veszély teljes dologban, mellyet magától saját hasznára is könnyen elmellőzhetne. A' szentek, kik már Jézussal örvendeznek, — oly örömeiktől vonták el magokat, mellyeket élvezvén is az örök életet elnyerhették volna. Néktek pedig Szeretтім! le kell mondanotok oly kihágásról, melly egészségtöket vesztegetvén éltetöket rövidíti, és lelketeket az igaz valódi jók' kívánására alkalmatlanná tévén, az örök jutalomtól megfosztja. Azért bátran mondom: hogy nem Krisztus' igaz hive, ki mai napon a' szeszitalokkal mérsekletes élésre szent fogadással magát le nem köti, a' ki nem akarja magáról lerázni azon nyűgöt, mely miatt az erény és üdvösség' útján bátran nem járhatván, magát örök veszedelembé taszítja.

E' mellett k. b. józanul élni köteles vagy mások miatt is. Jézus minnyájunkat int a' jó példa adásra Máté 5, 16. mondván: Úgy fényljék a' ti világosságotok az emberek előtt, hogy lássák jó cselekedeteiteket, és dicsőítsék atyátokat, ki mennyekben vagyon.“

E' szerint világosításod, azaz józan életed által kell másokat tanítanod, hogy gyermekségektől fogva tanulják megfontolni, mily veszély rejlik a' szeszitalban? mily siralmas következéseket szül a' részegség? és ha ezen jó példád csak egy követőt talális, már megnyerted, megmentetted felebarátod' lelkét a' haláltól. Job. 5, 20.

Igaz ugyan, hogy nagy dolog ily fogadás által Istennek szentelni magát, mivel maga az Úr mondja V. Mós. 5. 21. és köv. „ha fogadást tészel az Úrnak a' te Istenednek, ne késsél megadni; mert szoros számot veszen tőled az Úr a' te Istened, és ha halasztgatod, bűnül tulajdoníttatik az tenéked. Ha nem akarsz fogadást tenni, nem lészesz bűnös, de a' mit egyszer ajkidon kieresztél, tartsd-meg, és tedd-meg, a' mint ígéréd az Úrnak, a' te Istenednek.“ És valóban, ha felebarátodnak valamit ígérsz, 's meg nem adod, belőlle csak csúfot üzöl, és vétkezel a' becsület' szabálya ellen; menyivel nagyobb vakmerőség lenne tehát így cselekedni az Istennel, a' ki véghetellen igaz és szent lévén, nem enged magával tréfálni! Mindazáltal senki közületek megne rettenjen, ime! a' keresztben függő Jézus így biztat Mát. 11, 28. „Jöjjetek hozzám minnyájan, kik fáradoztok, és terhelve vagytok, és én megnyugtatlak titeket.“ Ha tehát Krisztus' igaz híve akarsz lenni, ha nem akarod az ő éretted elviselt kínjait magadra nézve érdemetlenekké tenni, emlékezz meg főképpen e' mai napon mit szenvedett Jézus éretted! bizál az ő szavaiban, és feszítsd-meg legalább ezen veszélyteljes tárgyban testedet vétkes kívánságaival együtt. Omolj tehát térdeidre az ő gyászos koporsója előtt, tedd össze kezeidet, szegezd szemeidet az ő

E' szerint világosításod, azaz józan életed által kell másokat tanítanod, hogy gyermekségektől fogva tanulják megfontolni, mily veszély rejlik a' szeszitalban? mily siralmas következéseket szül a' részegség? és ha ezen jó példád csak egy követőt talális, már megnyerted, megmentetted felebarátod' lelkét a' haláltól. Job. 5, 20.

Igaz ugyan, hogy nagy dolog ily fogadás által Istennek szentelni magát, mivel maga az Úr mondja V. Mós. 5. 21. és köv. „ha fogadást tészel az Úrnak a' te Istenednek, ne késsél megadni; mert szoros számot veszen tőled az Úr a' te Istened, és ha halasztgatod, bűnül tulajdoníttatik az tenéked. Ha nem akarsz fogadást tenni, nem lészesz bűnös, de a' mit egyszer ajkidon kieresztél, tartsd-meg, és tedd-meg, a' mint ígéréd az Úrnak, a' te Istenednek.“ És valóban, ha felebarátodnak valamit ígérsz, 's meg nem adod, belőlle csak csúfot üzöl, és vétkezel a' becsület' szabálya ellen; menyivel nagyobb vakmerőség lenne tehát így cselekedni az Istennel, a' ki véghetellen igaz és szent lévén, nem enged magával tréfálni! Mindazáltal senki közületek megne rettenjen, ime! a' keresztben függő Jézus így biztat Mát. 11, 28. „Jöjjetek hozzám minnyájan, kik fáradoztok, és terhelve vagytok, és én megnyugtatlak titeket.“ Ha tehát Krisztus' igaz híve akarsz lenni, ha nem akarod az ő éretted elviselt kínjait magadra nézve érdemetlenekké tenni, emlékezz meg főképpen e' mai napon mit szenvedett Jézus éretted! bizál az ő szavaiban, és feszítsd-meg legalább ezen veszélyteljes tárgyban testedet vétkes kívánságaival együtt. Omolj tehát térdeidre az ő gyászos koporsója előtt, tedd össze kezeidet, szegezd szemeidet az ő

szentséges arczára, és zokogva mondjad: Szerelmes Üdvözítőm! mely sokat fáradtál Te az én üdvösségemért, mely sokat szenvedtél Te az én váltságomért! hogyan ne kellene tehát magamtól eltávolítanom mindazt, mi a' te fáradoalmas munkálkodásodat, szenvedésidet és drága véred' cseppegését reám nézve könnyen megíúsíthatná! azért ezen szomorú gyászos napon, u. m. a' Te haláloed' és temetésed' napján én is meghalok a' bűnnek, eltemetem vétkes szenvedélyemet; itt a' Te véres kereszted' tövénel fogadást teszek, hogy híven akarok őrizkedni a' részegségtől; főképpen a' szeszitalli vissza éléstől, melynek káros voltáról meggyőződve vagyok. Vedd kegyesen Jézusom! ezen őszinte fogadásomat, adj erőt annak hív teljesítésére, és tulajdonítsd azt nekem némü-nemü érdemül most, és ama végső napon, mellyen mint igaz bíró az ég' felhőiben eljövendesz, hogy mesvisgáld: mit használt legyen nekem a' Te szenvedésed, és keresztihaláloed? — Ezután egy szent csókkal illesd az ő véres sebeit, 's azonnal fogod érezni magadban azon menyei gyönyörnek édességét, mellyet Jézus a' keresztől osztogat azon igaz hiveinek, kik nem csak szóval, hanem cselekedettel magokat nekie felajánlják, és tapasztalni fogod, hogy ezen édes érzés gyakrabban megújúlaud benned, és megerősít tégedet szent fogadásodnak hív teljesítésére. Amen.

szentséges arczára, és zokogva mondjad: Szerelmes Üdvözítőm! mely sokat fáradtál Te az én üdvösségemért, mely sokat szenvedtél Te az én váltságomért! hogyan ne kellene tehát magamtól eltávolítanom mindazt, mi a' te fáradoalmas munkálkodásodat, szenvedésidet és drága véred' cseppegését reám nézve könnyen megghiúsíthatná! azért ezen szomorú gyászos napon, u. m. a' Te haláloed' és temetésed' napján én is meghalok a' bűnnek, eltemetem vétkes szenvedélyemet; itt a' Te véres kereszted' tövénel fogadást teszek, hogy híven akarok őrizkedni a' részegségtől; főképpen a' szeszitalali visszaéléstől, melynek káros voltáról meggyőződve vagyok. Vedd kegyesen Jézusom! ezen őszinte fogadásomat, adj erőt annak hív teljesítésére, és tulajdonítsd azt nekem némü-nemü érdemül most, és ama végső napon, mellyen mint igaz bíró az ég' felhőiben eljövendesz, hogy meszisd: mit használt legyen nekem a' Te szenvedésed, és keresztihaláloed? — Ezután egy szent csókkal illesd az ő véres sebeit, 's azonnal fogod érezni magadban azon menyői gyönyörnek édességét, mellyet Jézus a' keresztéről osztogat azon igaz hűveinek, kik nem csak szóval, hanem cselekedettel magokat nekie felajánlják, és tapasztalni fogod, hogy ezen édes érzés gyakrabban megújúlaud benned, és megerősít tégedet szent fogadásodnak hív teljesítésére. Amen.

VII. Húsvét' napján.

Tisztítók-ki a' régi kovászt, hogy új téztök legyetek — — Merj a'
mi húsvéti bárányunk a' Krisztus, miérettünk megáldoztatott.
1. Kor. Lev. 5, 7.

A' régi kovász alatt érti az apostol a' mi előb-
beni vétkes szenvedélyinket, szokásinkat, mellyek lel-
künket elrútítják, beszennyezik, és az Isten' színe
elébe jutni nem engedik; hogy tehát a' halottaiból fel-
támadt Jézusnak példájára az élet' ujságában jár-
hassunk, a' régi kovászt ki kell tisztítanunk. Ezen
vétkes szokásokat, ezen régi kovászt más helyen
Efez. 4, 23. „régik emberek“ nevezi, kit levetnünk,
és lelkünkben megújulván, új emberbe kell öltöznünk,
„ki Isten szerint teremtetett igazságban, és valóságos
szentségben“ Harmadik helyen Gal. 5. ezen ó ko-
vászt nevezi „test cselekedetinek“ millyenek a' pa-
ráztság, szentelenség, harag, visszavonás, zabállás,
részség, és ezekhez hasonlók; melyekről mondja
az apostol: hogy valakik illyeket cselekesznek, az
Isten országának örökös nem lesznek. — Sz. Pál
apostol' ezen tanítmányával vessétek egybe az én ok-
tatásomat, mellyet e' böjtű Vasárnapokon az iszákos-
ságról, szeszitali visszaélésről néktek előadtam.
Emlékezzetek vissza, mint adám elő: hogy a' kárté-
kony szeszital körünkben olly irtóztatóképpen el ter-
jedett, mint mutatám-meg: hogy a' szeszitali élés a'
hét fő bűnökre vezet, mint tanítám: hogy ezen ital'

VII. Húsvét' napján.

Tisztítók-ki a' régi kovászt, hogy új tézták legyetek — — Merj a'
mi húsvéti bárányunk a' Krisztus, miérettünk megáldoztatott.
1. Kor. Lev. 5, 7.

A' régi kovász alatt érti az apostol a' mi előb-
beni vétkes szenvedélyinket, szokásinkat, mellyek lel-
künket elrútítják, beszennyezik, és az Isten' színe
elébe jutni nem engedik; hogy tehát a' halottaiból fel-
támadt Jézusnak példájára az élet' ujságában jár-
hassunk, a' régi kovászt ki kell tisztítanunk. Ezen
vétkes szokásokat, ezen régi kovászt más helyen
Efez. 4, 23. „rég emberek“ nevezi, kit levetnünk,
és lelkünkben megújulván, új emberbe kell öltöznünk,
„ki Isten szerint teremtetett igazságban, és valóságos
szentségben“ Harmadik helyen Gal. 5. ezen ó ko-
vászt nevezi „test cselekedetinek“ millyenek a' pa-
ráztság, szentelenség, harag, visszavonás, zabállás,
részség, és ezekhez hasonlók; melyekről mondja
az apostol: hogy valakik illyeket cselekesznek, az
Isten országának örökösi nem lesznek. — Sz. Pál
apostol' ezen tanítmányával vessétek egybe az én ok-
tatásomat, mellyet e' bőjtű Vasárnapokon az iszákos-
ságról, szeszitalali visszaélésről néktek előadtam.
Emlékezzetek vissza, mint adám elő: hogy a' kárté-
kony szeszital körünkben olly irtóztatóképpen el ter-
jedett, mint mutatám-meg: hogy a' szeszitalali élés a'
hét fő bűnökre vezet, mint tanítám: hogy ezen ital'

kedvellője az ötödik parancsolat ellen vétkezik. Ha sz. Pál apostol körünkben lévén mindezeket tapasztalná, vajjon nem kiáltana-e hozzátok úgy mint a' Korinthusi hivekhez: „tisztítsátok ki a' régi kovászt, hogy új tészták legyetek?“ nem kiáltana-e hozzánk: vessétek ki azon ó kovászt, a' szesizalt, mely néktek oly nagy romlásotokra szolgál, valamint cselekedtek a' vademberek, mihelyt Jézus tanítmányát megismérték, valamint cselekedtek sok tartományokban a' hittől szakadtak, és valamint cselekedtek a' mi Katolikus atyáink-fiai Irlandban, Cseh, és Lengyelhonban? Nem kiáltana-e hozzánk: „legyetek új tészták“ és hogy az ó kovászhoz, az előbbi vétkes szokásaitokhoz többé vissza ne térhessetek; tegyetek fogadást annak megbizonyítására, hogy az Isten szíveiteken uralkodik, és nem akarjátok, hogy a' húsvéti báránynak Jézusnak a' kereszten végbe vitt áldozatja reátok nézve érdemtelen legyen.

Ha pedig a' nagy Apostol közöttünk lévén, így szállított volna meg bennünket: tehát az ő eszméit, gondolatit egészen kifejezzem; midőn nagy pénteki tanításomban mindenkit buzdítottam oly fogadás' tételre, mely szerint a' szesizaltról vagy egészen, vagy az avvali mértéktelen élésről lemondván ezen csekély áldozatot, ezen maga meggyőzését hálaül felajánlja a' megfeszített Jézusnak azon véres áldozatjáért, mellyet érettünk a' kereszten végbe vitt. És én tökéletesen hiszem: hogy a' kik Jézus' keresztjénél ily fogadást tettek, 's ez által a' szesizal' hatalma alól kimenekedtek, azon pillanattól mintegy újra születtek, és Jézussal egy jobb életre feltámadtak; sőt hiszem: hogy a' mai örvendetes alleluját is vigabban, tisztább szívbeli érzéssel fogják az Istennek zengedezni; azért,

kedvellője az ötödik parancsolat ellen vétkezik. Ha sz. Pál apostol körünkben lévén mindezeket tapasztalná, vajjon nem kiáltana-e hozzátok úgy mint a' Korinthusi hivekhez: „tisztítsátok ki a' régi kovászt, hogy új tészták legyetek?“ nem kiáltana-e hozzánk: vessétek ki azon ó kovászt, a' szesizalt, mely néktek oly nagy romlásotokra szolgál, valamint cselekedtek a' vademberek, mihelyt Jézus tanítmányát megismérték, valamint cselekedtek sok tartományokban a' hittől szakadtak, és valamint cselekedtek a' mi Katolikus atyáink-fiai Irlandban, Cseh, és Lengyelhonban? Nem kiáltana-e hozzánk: „legyetek új tészták“ és hogy az ó kovászhoz, az előbbi vétkes szokásaitokhoz többé vissza ne térhessetek; tegyetek fogadást annak megbizonyítására, hogy az Isten szíveiteken uralkodik, és nem akarjátok, hogy a' húsvéti báránynak Jézusnak a' kereszten végbe vitt áldozatja reátok nézve érdemtelen legyen.

Ha pedig a' nagy Apostol közöttünk lévén, így szólított volna meg bennünket: tehát az ő eszméit, gondolatit egészen kifejezzem; midőn nagy pénteki tanításomban mindenkit buzdítottam oly fogadás' tételre, mely szerint a' szesizaltról vagy egészen, vagy az avvali mértéktelen élésről lemondván ezen csekély áldozatot, ezen maga meggyőzését hálaül felajánlja a' megfeszített Jézusnak azon véres áldozatjáért, mellyet érettünk a' kereszten végbe vitt. És én tökéletesen hiszem: hogy a' kik Jézus' keresztjénél ily fogadást tettek, 's ez által a' szesizal' hatalma alól kimenekedtek, azon pillanattól mintegy újra születtek, és Jézussal egy jobb életre feltámadtak; sőt hiszem: hogy a' mai örvendetes alleluját is vigabban, tisztább szívbeli-érzéssel fogják az Istennek zengedezni; azért,

részt: hogy azoknak, kik ily tagadást tettek, üdvösséges tényök' feletti örömüket neveljem; részt: hogy előbbi vétkes szokásuk' koporsójából kikelvén, 's Jézussal egy új életre föltámadván, abban állandóan megmaradjanak, mintegy a' böjti tanításon' záradékkául előadom: kiknek kellene a' szeszitali élés ellen ily fogadást tenni, és azt szentül megtartani?

Ha mi Jézussal előbbi vétkes szokásunk' koporsójából kikelni, és az élet' újságában járni akarunk; ha nem akarjuk: hogy a' szeszital ó kovászkint poshassza, eméssze testünket és lelkünket; ha nem akarjuk: hogy Jézus' drága vére reánk nézve érdemetlen legyen, nincs erre más mód, mint felbonthatlan fogadás által magunkat Istennek szentelni, és egyszerre lerázni magunkról a' szeszital' minden ámitásait, hogy az többé nekünk ne árthasson. Ily fogadást tenni csakugyan nagy dolog, mert ki valamit fogad az Istennek, azt teljesítenie is kell. De épen azért oly kedves az Istennek ily fogadás, mert annak teljesítése a' vétkes ámbár kedves szenvedélyek' öldöklését, a' test' megfeszítését szükségképpen föltételezi, 's megkívánja; hogyan is ne lenne tehát kedves az Istennek, midőn az ember egy, vagy más ártalmas dologtól magát megtartóztatja, p. o. hogy pénzt hasztalanúl ki ne dobálja, hogy egészségét készakarva ne vesztesse, hogy szántsándékkal gyalázatba ne essen, vagy gondatlansága miatt lelki, testi javát kockára ne tegye. Ha pedig az ily fogadást az Isten tőlünk gyarló teremtményitől megszentelődésünkre, és szent neve' dicsőítésére kedvesen veszi, vajjon ki ne sietne minél előbb ily fogadást tenni annak megbizonyítására: hogy ő Krisztus igaz híve akar

részint: hogy azoknak, kik ily tagadást tettek, üdvösséges tényök' feletti örömüket neveljem; részint: hogy előbbi vétkes szokásuk' koporsójából kikelvén, 's Jézussal egy új életre föltámadván, abban állandóan megmaradjanak, mintegy a' böjti tanításon' záradékkául előadom: kiknek kellene a' szeszitali élés ellen ily fogadást tenni, és azt szentül megtartani?

Ha mi Jézussal előbbi vétkes szokásunk' koporsójából kikelni, és az élet' újságában járni akarunk; ha nem akarjuk: hogy a' szeszital ó kovászkint poshassza, eméssze testünket és lelkünket; ha nem akarjuk: hogy Jézus' drága vére reánk nézve érdemetlen legyen, nincs erre más mód, mint felbonthatlan fogadás által magunkat Istennek szentelni, és egyszerre lerázni magunkról a' szeszital' minden ámitásait, hogy az többé nekünk ne árthasson. Ily fogadást tenni csakugyan nagy dolog, mert ki valamit fogad az Istennek, azt teljesítenie is kell. De épen azért oly kedves az Istennek ily fogadás, mert annak teljesítése a' vétkes ámbár kedves szenvedélyek' öldöklését, a' test' megfeszítését szükségképpen föltételezi, 's megkívánja; hogyan is ne lenne tehát kedves az Istennek, midőn az ember egy, vagy más ártalmas dologtól magát megtartóztatja, p. o. hogy pénzt hasztalanul ki ne dobálja, hogy egészségét készakarva ne vesztesse, hogy szántszándékkal gyalázatba ne essen, vagy gondatlansága miatt lelki, testi javát kockára ne tegye. Ha pedig az ily fogadást az Isten tőlünk gyarló teremtményitől megszentelődésünkre, és szent neve' dicsőítésére kedvesen veszi, vajjon ki ne sietne minél előbb ily fogadást tenni annak megbizonyítására: hogy ő Krisztus igaz híve akar

leuni, 's azok közé tartozni, kik testöket vétkes kívánsággal együtt megfeszítik.

Azért, a' mi engemet illet, a' keresztény józan-ság, mértékletesség példáját magamon megmutatni az Úr Isten' segítségével fő igyekezetem, 's kötelességem leend, hogy az apostolkint I. kor. Lev, 9, 27. „ne talán másokat tanítván, magam megvettessem.“ Utánnam pedig ohajtanám, hogy ily fogadás tételnek, és szentül megtartatnék minden kisdedekre nézve, annál inkább; mivel ők ily fogadást személyesen tenni 's megtartani még elégtelenek. K. atyák! ti gyermekeitekbe a' mentőhimlőt oltatván, hasznosan cselekesztek; de a' himlő csak testöknek árthat, azt elrutithatja, vagy őket testi életöktől foszthatja-meg; a' szeszital pedig testöket, lelköket nem csak elrútíthatja, hanem az örök kárhozatra is vetheti. K. anyák! ne feledjétek-el hogy az ebkölyköknek adatik szeszital, hogy növésök csökkennyen, vagy egészen is megszűnyyék; ez lehet következése gyermekeitekre nézve is a' szeszitalnak. Azért saját példátokkal, és tanítástokkal jó eleve oltsátok gyenge sziveikbe a' szeszitaltöli irtódzást, undorodást; valamint a' mérges füvekről, lopás, hazugság, engedetlenség, és más kihágásokról nékiek már kisded koroktól kezdve szükséges tanítást, intést adtok. Ily fogadást tenni, 's megtartani kellene továbbá a' felserdült, és a' keresztény hit' tudományában annyira járatos gyermekeknek, hogy már képesek megkülömböztetni: mit téssen az Istennek valamit fogadni, és mily véték annak megszegése? Mily sok botlásoktól, veszedelmektől megóvathatnának, mellyekkel a' szeszital erényöket, egészségöket, gyenge testöket, jó nevöket, 's ödvös-

leuni, 's azok közé tartozni, kik testöket vétkes kívánsággal együtt megfeszítik.

Azért, a' mi engemet illet, a' keresztény józan-ság, mértékletesség példáját magamon megmutatni az Úr Isten' segítségével fő igyekezetem, 's kötelességem leend, hogy az apostolkint I. kor. Lev, 9, 27. „ne talán másokat tanítván, magam megvettessem.“ Utánnam pedig ohajtanám, hogy ily fogadás tételnek, és szentül megtartatnék minden kisdedekre nézve, annál inkább; mivel ők ily fogadást személyesen tenni 's megtartani még elégtelenek. K. atyák! ti gyermekeitekbe a' mentőhimlőt oltatván, hasznosan cselekesztek; de a' himlő csak testöknek árthat, azt elrutithatja, vagy őket testi életöktől foszthatja-meg; a' szeszital pedig testöket, lelköket nem csak elrútíthatja, hanem az örök kárhozatra is vetheti. K. anyák! ne feledjétek-el hogy az ebkölyköknek adatik szeszital, hogy növésök csökkennyen, vagy egészen is megszűnynek; ez lehet következése gyermekeitekre nézve is a' szeszitalnak. Azért saját példátokkal, és tanítástokkal jó eleve oltsátok gyenge sziveikbe a' szeszitaltöli irtódzást, undorodást; valamint a' mérges füvekről, lopás, hazugság, engedetlenség, és más kihágásokról nékiek már kisdéd koroktól kezdve szükséges tanítást, intést adtok. Ily fogadást tenni, 's megtartani kellene továbbá a' felserdült, és a' keresztény hit' tudományában annyira járatos gyermekeknek, hogy már képesek megkülömböztetni: mit téssen az Istennek valamit fogadni, és mily véték annak megszegése? Mily sok botlásoktól, veszedelmektől megóvathatnának, mellyekkel a' szeszital erényöket, egészségöket, gyenge testöket, jó nevöket, 's ödvös-

ségöket fenyegeti? és melly igen ékesitené virágzó korukat az, ha az Istennek mint Sámuel, vagy keresztelő Sz. Ján., a' szeszitalokkali élés ellen fogadással felszenteltetnének, felajáultatnának? — Tőled pedig keresztény nevendék! ily fogadást annál inkább lehet kívánni: mivel, ha az értelmes, rendes, ajtatos emberek' sorába akarsz lépni, a' tobzódást, dőzsölést, részegséget, melly által csak istentelen, ingyenelő, haszontalan föld' terhe lennél, mint a' tüzet kerülnöd kell; nehogy testedet, 's lelkedet halálosan megperzselje. — El ne felejts ily fogadást tenni, te is keresztény leányzó, és nő! minthogy már nemed is megkívánja tőled hogy szemérmetes légy; az iszákos asszonyt pedig sem szemérmetesnek, sem józan életűnek nevezni nem lehet. Keresztény szü'ök! ha a' ti iszákosságtok miatt csak egy magzat is elvész, vagy elmebeli tompaságot, éktelen termetet, hoz e' világra magával; ha csak egyet is a' ti rossz példátok által megvesztegettek, és az ő jó nevelésöket elhanyagoljátok, már előre retteghettek, mert titeket illetnek Jézus szavai: „jaj annak, ki által a' botrányozás okoztatik“ Máté 18, 7. és vajjon hogyan adtok erről számot a' végső napon, mellyet ki nem kerültök? — Ti is minnyájan, kiknek gondviseléstök alá ártatlan kisdetek bizattak, tegyetek oly szent fogadást, nem csak magatok, hanem azok miatt is, kiknek előljárói, és mintegy az Istentől rendelt őrangyal vagytok; azért ne feledjétek, hogy ha gonosz szokások csak egyet is közülök megveszteget, az ő átka sírotokon túl is fog titeket terhelni. — Hasonlóképen a' józan élet' követésére fogadást kell tennetek néktek is házi gazdák! magatok, és családátok miatt, mivel ha az iszákosság megutálására titeket nem in-

ségöket fenyegeti? és melly igen ékesitené virágzó korukat az, ha az Istennek mint Sámuel, vagy keresztelő Sz. Ján., a' szeszitalokkali élés ellen fogadással felszenteltetnének, felajáultatnának? — Tőled pedig keresztény nevendék! ily fogadást annál inkább lehet kívánni: mivel, ha az értelmes, rendes, ajtatos emberek' sorába akarsz lépni, a' tobzódást, dőzsölést, részegséget, melly által csak istentelen, ingyenelő, haszontalan föld' terhe lennél, mint a' tüzet kerülnöd kell; nehogy testedet, 's lelkedet halálosan megperzselje. — El ne felejts ily fogadást tenni, te is keresztény leányzó, és nő! minthogy már nemed is megkívánja tőled hogy szemérmetes légy; az iszákos asszonyt pedig sem szemérmetesnek, sem józan életűnek nevezni nem lehet. Keresztény szü'ök! ha a' ti iszákosságtok miatt csak egy magzat is elvész, vagy elmebeli tompaságot, éktelen termetet, hoz e' világra magával; ha csak egyet is a' ti rossz példátok által megvesztegettek, és az ő jó nevelésöket elhanyagoljátok, már előre retteghettek, mert titeket illetnek Jézus szavai: „jaj annak, ki által a' botrányozás okoztatik“ Máté 18, 7. és vajjon hogyan adtok erről számot a' végső napon, mellyet ki nem kerültök? — Ti is minnyájan, kiknek gondviseléstök alá ártatlan kisdetek bizattak, tegyetek oly szent fogadást, nem csak magatok, hanem azok miatt is, kiknek előljárói, és mintegy az Istentől rendelt őrangyalai vagytok; azért ne feledjétek, hogy ha gonosz szokások csak egyet is közülök megveszteget, az ő átka sírotokon túl is fog titeket terhelni. — Hasonlóképen a' józan élet' követésére fogadást kell tennetek néktek is házi gazdák! magatok, és családátok miatt, mivel ha az iszákosság megutálására titeket nem in-

díthat, a' bécsület' vesztese, az elszegényedés, koldusbotra jutás, és feleségeitek kesergő intése; emlékezzetek meg arra, hogy ti vagytok házatokban az égő gyertya, mellynek világításával, azaz jó példájával minden házban lévőket a' maga követésére vonzani kell. — Te is keresztény öreg! kinek már közel van az idő, mellyben a' világ' mulandósága egészen más alakban mutatkozik, ne felejtkezzél, hogy talán valami terheli lelkedet, mi az Isten' ítélő széke előtt azt vádolhatná, és az örök életbe jutástól fentarthatná; ne felejtkezzél, hogy sz. Pál szavaikint I. Kor. Lev. 11, 31. „ha magunk magunkat megítélnénk, nem adatnék ok, hogy büntetessünk,“ ne felejtkezzél, hogy sz. Cyrill' tanítása szerint: minden lélek inkább az egész világ' szenvedésit felvállalná, sem hogy egy napot is a' tisztító helyen töltené; azért valamit magadtól elvonni, és ily fogadást a' tisztító hely kinjainak enyhítésére is tenni el ne mulaszd; de ha semmi vétekben sem éreznéd is magadat, tudd meg, hogy minden érdem nélkül, üres kézzel az Isten' elébe lépven, tölle jutalmat nem követelhetsz. Azért ily üdvös fogadást mások miatt is tenni el ne mulaszd: mert ha jó példád által csak egyet is a' józan élet' követésére vonzottál, már nagy érdemed van az Isten' előtt. — És így minyájuknak kellene magunkat ily fogadás által az Istennek szentelnünk, részint: hogy kikerüljünk azon veszélyt, mellyel a' szeszital testünket 's lelkünket fenyegeti; részint: hogy ez által magunknak jutalomra méltó érdemet szerezzünk.

Csak azok vannak még hátra, kik minden intésem, kérésem, tanításom ellenére is az ó kovászbán, azaz régi vétkes szokásokban, iszákosságukban maradni

díthat, a' bécsület' vesztese, az elszegényedés, koldusbotra jutás, és feleségeitek kesergő intése; emlékezzetek meg arra, hogy ti vagytok házatokban az égő gyertya, mellynek világításával, azaz jó példájával minden házban lévőket a' maga követésére vonzani kell. — Te is keresztény öreg! kinek már közel van az idő, mellyben a' világ' mulandósága egészen más alakban mutatkozik, ne felejtkezzél, hogy talán valami terheli lelkedet, mi az Isten' ítélő széke előtt azt vádolhatná, és az örök életbe jutástól fentarthatná; ne felejtkezzél, hogy sz. Pál szavaikint I. Kor. Lev. 11, 31. „ha magunk magunkat megítélnénk, nem adatnék ok, hogy büntetessünk,“ ne felejtkezzél, hogy sz. Cyrill' tanítása szerint: minden lélek inkább az egész világ' szenvedésit felvállalná, sem hogy egy napot is a' tisztító helyen töltené; azért valamit magadtól elvonni, és ily fogadást a' tisztító hely kinjainak enyhítésére is tenni el ne mulaszd; de ha semmi vétekben sem éreznéd is magadat, tudd meg, hogy minden érdem nélkül, üres kézzel az Isten' elébe lépven, tölle jutalmat nem követelhetsz. Azért ily üdvös fogadást mások miatt is tenni el ne mulaszd: mert ha jó példád által csak egyet is a' józan élet' követésére vonzottál, már nagy érdemed van az Isten' előtt. — És így minyájuknak kellene magunkat ily fogadás által az Istennek szentelnünk, részint: hogy kikerüljünk azon veszélyt, mellyel a' szeszital testünket 's lelkünket fenyegeti; részint: hogy ez által magunknak jutalomra méltó érdemet szerezzünk.

Csak azok vannak még hátra, kik minden intésem, kérésem, tanításom ellenére is az ó kovászbán, azaz régi vétkes szokásokban, iszákosságukban maradni

akarnak, és magokat mindenképen mentetetik. Szóljak-é még hozzájuk is, vagy pedig istentelen szokásukban hagyjam őket? nem lehet őket halgatással elmellőznöm! felemelem tehát hozzájuk is pásztori szómat.

Ti tehát szerencsétlen szeszital rabjai! nézzétek azon veszedelmet, mellybe titeket a' részegeskedés taszított, ti is a' menyei atya' kegyelme által kiszabadúlhattok még ezen veszedelemből, ha akarjátok. — Igaz ugyan, hogy ahoz erőlködés szükséges; de tudjuk Üdvöztök' tanításából Máté 11, 12. „hogy menyeknek országa erőszakot szenved, és az erőszakosok ragadják el azt,“ indulj tehát azért te is szánakodásra méltó barátom! és halogatás nélkül tedd le fogadásodat Jézus' lábaihoz. A' te ellenséged, a' gonosz lélek, fog ugyan téged visszavonni; de te inkább engedelmeskedjél a' te angyalodnak, inkább fogadd szavát lelki tanítódnak, ki téged' az örök veszélytől megőrizni kíván; inkább figyelmezz Üdvöztöd' szavaira Máté 6, 24. „Senki nem szolgálhat két úrnak, mert az egyikét gyűlöli, a' másikat szereti,“ azaz nem lehet e' világon a' részegség fertőjében heverni; a' másikon pedig az Istennel örvedezni. Mindezekre figyelmeztvén szegezd Jézus' sebeire szemeidet, juttasd eszedbe ama nagy dicsőséget, mellyet véled megosztani kíván, felbonthatlanul igérd-meg a' józan élet' követését mondván: én Istenem! vedd kedvesen tőlem is méltatlan bűnöstől ezen fogadásomat; add malasztodat annak teljesítésére, és ne engedd; hogy a' józan élet' útjától többé eltévelyedjek! és ovakodj ezután azok, társaságától, kik téged előbbeni vétkes szokásod' követésére beszélhetnének, és ingerelnének. Ha fogadásodat csak egy évig szentül megtartod, már

akarnak, és magokat mindenképen mentetetik. Szóljak-é még hozzájuk is, vagy pedig istentelen szokásukban hagyjam őket? nem lehet őket halgatással elmellőznöm! felemelem tehát hozzájuk is pásztori szómat.

Ti tehát szerencsétlen szeszital rabjai! nézzétek azon veszedelmet, mellybe titeket a' részegeskedés taszított, ti is a' menyei atya' kegyelme által kiszabadúlhattok még ezen veszedelemből, ha akarjátok. — Igaz ugyan, hogy ahoz erőlködés szükséges; de tudjuk Üdvöztök' tanításából Máté 11, 12. „hogy menyeknek országa erőszakot szenved, és az erőszakosok ragadják el azt,“ indulj tehát azért te is szánakodásra méltó barátom! és halogatás nélkül tedd le fogadásodat Jézus' lábaihoz. A' te ellenséged, a' gonosz lélek, fog ugyan téged visszavonni; de te inkább engedelmeskedjél a' te angyalodnak, inkább fogadd szavát lelki tanítódnak, ki téged' az örök veszélytől megőrizni kíván; inkább figyelmezz Üdvöztöd' szavaira Máté 6, 24. „Senki nem szolgálhat két úrnak, mert az egyikét gyűlöli, a' másikat szereti,“ azaz nem lehet e' világon a' részegség fertőjében heverni; a' másikon pedig az Istennel örvedezni. Mindezekre figyelmeztvén szegezd Jézus' sebeire szemeidet, juttasd eszedbe ama nagy dicsőséget, mellyet véled megosztani kíván, felbonthatlanul igérd-meg a' józan élet' követését mondván: én Istenem! vedd kedvesen tőlem is méltatlan bűnöstől ezen fogadásomat; add malasztodat annak teljesítésére, és ne engedd; hogy a' józan élet' útjától többé eltévelyedjek! és ovakodj ezután azok, társaságától, kik téged előbbeni vétkes szokásod' követésére beszélhetnének, és ingerelnének. Ha fogadásodat csak egy évig szentül megtartod, már

meggyőzted ellenségedet, már bátran mondhatod: én a' Jézussal a' véteknek, és rossz szokásomnak koporsójából feltámadtam egészen új és jobb életre, az én nagy vigasztalásomúl.

Úgy hiszem tehát, hogy midőn e' tárgyban mindenkinek elegendő, üdvösséges tanítást nyújtottam, egyszer'smind teljesítettem kötelességemet, melyet szent hivatásom szivemre kötött. Úgy hiszem, hogy világosan megmutattam a' módot, melly által megmenekedhettök azon tűzlángtól, azon mirigytől, azon pokolbeli sátántól, melly titeket annyi veszéllyel fenyeget. A' ki tanításomat, intésemet szívesen, figyelmesen halgatta, és a' megfeszített Jézus' keresztjénél üdvösséges fogadást tett, tudom: hogy nem sokára megköszöni azon fáradságomat, melyet az ő lelki 's testi javáért tettem. A' ki pedig tovább is vétkes szokásában megátalkodik, keményebb ítéletet várhat magára, mert őtet illetik Jézus ezen szavai Ján. 15, 22. „ha hozzájok nem jöttem volna, és nékik nem szóllottam volna, vétkök nem volna; de most nincsen mivel menteniék bűnöket.“ Igaz ugyan, hogy ezen bőjti tanításom nem mindenkinek volt inye szerint, sőt a' miatt talán egy némelynél gyűlölségbe is estem. De hiszen „a' tanítvány nem feljebb való tanítójánál; tökéletes leszen pedig minden, a' ki tanítójához hasonló Luk. 6, 40. Üdvözítőnknek menyi szép tanításai nem tetszettek a' megátalkodott, és haszonteló Zsidónépnek! hogyan várhatnék én is egyebet?! Nekem elég a' bizonyosság, melyet lelkiismeretem nyújt a' felől, hogy munkámat elvégeztem, a' felvett tárgyban elegendő tanítást adtam, és nektek megmutattam a' módot, mely szerint az ő kovászt kitisztítván, a' régi embert levetvén új, jobb emberbe

meggyőzted ellenségedet, már bátran mondhatod: én a' Jézussal a' véteknek, és rossz szokásomnak koporsójából feltámadtam egészen új és jobb életre, az én nagy vigasztalásomúl.

Úgy hiszem tehát, hogy midőn e' tárgyban mindenkinek elegendő, üdvösséges tanítást nyújtottam, egyszer'smind teljesítettem kötelességemet, melyet szent hivatásom szívemre kötött. Úgy hiszem, hogy világosan megmutattam a' módot, melly által megmenekedhették azon tűzlángtól, azon mirigytől, azon pokolbeli sátántól, melly titeket annyi veszéllyel fenyeget. A' ki tanításomat, intésemet szívesen, figyelmesen halgatta, és a' megfeszített Jézus' keresztjénél üdvösséges fogadást tett, tudom: hogy nem sokára megköszöni azon fáradságomat, melyet az ő lelki 's testi javáért tettem. A' ki pedig továbbra is vétkes szokásában megátalkodik, keményebb ítéletet várhat magára, mert őtet illetik Jézus ezen szavai Ján. 15, 22. „ha hozzájok nem jöttem volna, és nékik nem szóllottam volna, vétkök nem volna; de most nincsen mivel menteniék bűnöket.“ Igaz ugyan, hogy ezen bőjti tanításom nem mindenkinek volt inye szerint, sőt a' miatt talán egy némelynél gyűlölségbe is estem. De hiszen „a' tanítvány nem feljebb való tanítójánál; tökéletes leszen pedig minden, a' ki tanítójához hasonló Luk. 6, 40. Üdvözítőnknek menyi szép tanításai nem tetszettek a' megátalkodott, és haszontelős Zsidónépnek! hogyan várhatnék én is egyebet?! Nekem elég a' bizonyosság, melyet lelkiismeretem nyújt a' felől, hogy munkámat elvégeztem, a' felvett tárgyban elegendő tanítást adtam, és nektek megmutattam a' módot, mely szerint az ő kovászt kitisztítván, a' régi embert levetvén új, jobb emberbe

öltözhető, és a' szeszital' incselkedéseit, ámitásait és káros következéseit kikerülhetitek. — Nincs azért egyéb hátra, hanem hogy térdeimre essek előtted Mindenható Atya Isten! ki testünket sárból alkottad, és abba halhatatlan lelket ihlettél; de nem azért, hogy azt készakarva gyilkoljuk! előtted Megváltó Fiú Isten! ki minket drága áron megváltottál; de nem azért, hogy szabadok lévén a' részegség által az ördög' szolgálatjába szegődjünk! előtted Szent Lélek Isten! ki minket megszenteltél, hogy testünk a' Te lakóházad legyen; nem pedig a' mámorító italok' rakhelye! Te! három személyben egy örök Isten! tekints kegyesen azon áldozatra, mellyet e' mai dicső napon érettem, 's hiveimért alázatosan felajánlok; vedd kegyesen a' mi fogadásunkat, és segíts annak tellyesítésében. Áld meg Uram! hiveim' igaz javára tett fáradságomat. Áld meg a' mi fogadásunkat, és mind a' kettőre emlékezz-meg ama rettenetes napon, mellyen a' legigazabb is retteneni fog. Amen.

öltözhető, és a' szeszital' incselkedéseit, ámitásait és káros következéseit kikerülhetitek. — Nincs azért egyéb hátra, hanem hogy térdeimre essek előtted Mindenható Atya Isten! ki testünket sárból alkottad, és abba halhatatlan lelket ihlettél; de nem azért, hogy azt készakarva gyilkoljuk! előtted Megváltó Fiú Isten! ki minket drága áron megváltottál; de nem azért, hogy szabadok lévén a' részegség által az ördög' szolgálatjába szegődjünk! előtted Szent Lélek Isten! ki minket megszenteltél, hogy testünk a' Te lakóházad legyen; nem pedig a' mámorító italok' rakhelye! Te! három személyben egy örök Isten! tekints kegyesen azon áldozatra, mellyet e' mai dicső napon érettem, 's hiveimért alázatosan felajánlok; vedd kegyesen a' mi fogadásunkat, és segíts annak tellyesítésében. Áld meg Uram! hiveim' igaz javára tett fáradságomat. Áld meg a' mi fogadásunkat, és mind a' kettőre emlékezz-meg ama rettenetes napon, mellyen a' legigazabb is retteneti fog. Amen.

1000

T a r t a l o m.

	Lap.
Böjt I. Vasárnap	3
Mennyire elérjék körülünkben az égetett szeszitalokkáli élés?	
Böjt II. Vasárnap	10
Már több Tartományok lakói magokba szálván, a szeszitalal egészen felhagytak, és ovakodnak azon veszélytől, mellyel az égetett italok az emberi nemzetet fenyegetik.	
Böjt III. Vasárnap	18
A mértéketlen pálinkaivó vétkezik az ötödik parancsolat ellen.	
Böjt IV. Vasárnap	25
A szeszitalall élés az embert a hét főbűnökre vezeti.	
Böjt V. vagy Fekete Vasárnap	31
A szeszitalall élés az egész házra régveszélyt hoz.	
VI. Nagy Pénteken	42
Üdvösséges dolgot cselekszik, ki az Istennek a rözsegeskedés és szeszitalokkáli élés ellen fogadást téssen.	
VII. Húsvét napján	51
Kiknek kellene a szeszitalall élés ellen fogadást tenni, és azt szentül megtartani.	

T a r t a l o m.

	Lap.
Böjt I. Vasárnap	3
Mennyire elérjdt körülünkben az égetett szeszitalokkáli élés?	
Böjt II. Vasárnap	10
Már több Tartományok lakói magokba szálván, a szeszitalal egészen felhagytak, és ovakodnak azon veszélytől, mellyel az égetett italok az emberi nemzetet fenyegetik.	
Böjt III. Vasárnap	18
A mértéketlen pálinkaivó vétkezik az ötödik parancsolat ellen.	
Böjt IV. Vasárnap	25
A szeszitalall élés az embert a hét főbűnökre vezeti.	
Böjt V. vagy Fekete Vasárnap	31
A szeszitalall élés az egész házra régveszélyt hoz.	
VI. Nagy Pénteken	42
Üdvösséges dolgot cselekszik, ki az Istennek a rözsegeskedés és szeszitalokkáli élés ellen fogadást téssen.	
VII. Húsvét napján	51
Kiknek kellene a szeszitalall élés ellen fogadást tenni, és azt szentül megtartani.	
